

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2023. gada 21. decembrī*

Satura rādītājs

I.	Atbilstošās tiesību normas	6
A.	<i>FIFA</i> statūti	6
B.	<i>FIFA</i> starptautisko spēļu nolikums	8
C.	<i>UEFA</i> statūti	9
II.	Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi	10
A.	Superlīgas projekts	10
B.	Tiesvedība pamatlietā un prejudiciālie jautājumi	11
III.	Tiesvedība Tiesā	16
IV.	Par pieņemamību	17
A.	Par iesniedzējtiesas nolēmuma pieņemšanas procesuālajiem nosacījumiem	18
B.	Par iesniedzējtiesas nolēmuma saturu	18
C.	Par to, vai faktiski pastāv strīds pamatlietā, un par Tiesai uzdoto jautājumu nozīmīgumu	19
V.	Par prejudiciālajiem jautājumiem	20
A.	Ievada apsvērumi	20
1.	Par pamatlietas priekšmetu	20
2.	Par Savienības tiesību piemērojamību sportam un sporta apvienību darbībai	22
3.	Par LESD 165. pantu	24
B.	Par pirmo līdz piekto jautājumu – konkurences noteikumi	26

* Tiesvedības valoda – spāņu.

1. Par pirmo jautājumu – LESD 102. panta interpretāciju saistībā ar noteikumiem par futbola starpklubu sacensību iepriekšēju atļaušanu, kā arī par klubu un sportistu dalību šajās sacensībās	27
a) Par jēdzienu “dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana”	28
b) Par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas esamības konstatēšanu	29
c) Par noteikumu attiecībā uz iepriekšējas atļaujas saņemšanu futbola starpklubu sacensībām, kā arī klubu un sportistu dalību šajās sacensībās kvalificēšanu par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu	31
2. Par otro jautājumu – LESD 101. panta 1. punkta interpretāciju saistībā ar noteikumiem par iepriekšējas atļaujas saņemšanu futbola starpklubu sacensībām, kā arī par klubu un sportistu dalību šajās sacensībās	34
a) Par rīcības, kuras “mērķis” vai “sekas” ir konkurences apdraudējums, jēdzienu un par šādas rīcības esamības konstatēšanu	34
1) Par tādas rīcības konstatēšanu, kuras “mērķis” ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci	35
2) Par tādas rīcības konstatēšanu, kuras “sekas” ir konkurences nepieļaušana, ierobežošana vai izkropļošana	36
b) Par noteikumu attiecībā uz iepriekšējas atļaujas saņemšanu futbola starpklubu sacensībām, kā arī klubu un sportistu dalību šajās sacensībās kvalificēšanu par uzņēmumu apvienības lēmumu, kura “mērķis” ir ierobežot konkurenci	36
3. Par trešo jautājumu – LESD 101. panta 1. punkta un 102. panta interpretāciju saistībā ar rīcību, kas izpaužas kā sodu draudi klubiem un spēlētājiem, kuri piedalītos neatļautās sacensībās	38
4. Par piekto jautājumu – iespēju pamatot noteikumus par iepriekšējas atļaujas saņemšanu sacensībām, kā arī klubu un sportistu dalību šajās sacensībās	39
a) Par iespēju noteiktu īpašu rīcību atzīt par tādu, uz kuru nav attiecināms LESD 101. panta 1. punkts un 102. pants	39
b) Par LESD 101. panta 3. punktā paredzēto atbrīvojumu	40
c) Par objektīvu pamatojumu, ņemot vērā LESD 102. pantu	43
5. Par ceturto jautājumu – LESD 101. un 102. panta interpretāciju noteikumu par tiesībām, kas saistītas ar sporta sacensībām, gadījumā	44
a) Par tiesību, kas saistītas ar sporta sacensībām, īpašumtiesībām	45
b) Par tiesību, kas saistītas ar sporta sacensībām, izmantošanu	45
c) Par iespējama pamatojuma esamību	48
C. Par sesto jautājumu – pārvietošanās un aprītes brīvībām	50

1. Par atbilstīgās pārvietošanās un aprites brīvības noteikšanu	50
2. Par šķēršļa pakalpojumu sniegšanas brīvībai esamību	51
3. Par iespējama pamatojuma esamību	52
Par tiesāšanās izdevumiem	53

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Konkurence – Iekšējais tirgus – Starptautisko sporta apvienību pieņemti regulējumi – Profesionālais futbols – Privāttiesību subjekti, kam ir regulējošas, kontroles, lēmumpieņemšanas un sodu piemērošanas pilnvaras – Noteikumi par sacensību iepriekšēju atļaušanu, futbola klubu un spēlētāju dalību šajās sacensībās, kā arī ar minētajām sacensībām saistīto komercietību un plašsaziņas līdzekļu tiesību izmantošanu – Paralela saimnieciskās darbības veikšana – Sacensību rīkošana un komercializācija – Atbilstošo komercietību un plašsaziņas līdzekļu tiesību izmantošana – LESD 101. panta 1. punkts – Uzņēmumu apvienības lēmums, kas apdraud konkurenci – Jēdzieni pretkonkurences “mērķis” un “sekas” – Atbrīvojums atbilstoši LESD 101. panta 3. punktam – Nosacījumi – LESD 102. pants – Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana – Pamatojums – Nosacījumi – LESD 56. pants – Šķēršļi pakalpojumu sniegšanas brīvībai – Pamatojums – Nosacījumi – Pierādīšanas pienākums

Lietā C-333/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Juzgado de lo Mercantil de Madrid* (Madrides Komerclietu tiesa, Spānija) iesniegusi ar 2021. gada 11. maija lēmumu un kas Tiesā registrēts 2021. gada 27. maijā, tiesvedībā

European Superleague Company SL

pret

Fédération internationale de football association (FIFA),

Union des associations européennes de football (UEFA),

piedaloties:

A22 Sports Management SL,

Real Federación Española de Fútbol (RFEF),

Liga Nacional de Fútbol Profesional (LNFP),

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], palātu priekšsēdētāji A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Prehala [*A. Prechal*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], M. Safjans [*M. Safjan*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], A. Kumins [*A.*

Kumin], N. Jėskinens [*N. Jääskinen*], N. Vāls [*N. Wahl*], J. Pasers [*J. Passer*] (referents) un M. Gavalecs [*M. Gavalec*],

ģenerāladvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

sekretāre: M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2022. gada 11. un 12. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- *European Superleague Company SL* vārdā – *J.-L. Dupont*, advokāts, *B. Irissarry Robina* un *M. Odriozola Alén*, *abogados*,
- *Fédération internationale de football association (FIFA)* vārdā – *J. M. Baño Fos*, *abogado*, *M. Hoskins*, *barrister*, un *A. Pascual Morcillo*, *abogado*,
- *Union des associations européennes de football (UEFA)* vārdā – *H. Brokelmann*, *abogado*, *B. Keane*, advokāts, *S. Love*, *barrister*, *D. Slater* un *D. Waelbroeck*, advokāti,
- *A22 Sports Management SL* vārdā – *L. A. Alonso Díez*, *F. Giménez-Alvear Gutiérrez-Maturana*, *F. Irurzun Montoro*, *abogados*, un *M. Sánchez-Puelles González-Carvajal*, *procurador*,
- *Real Federación Española de Fútbol (RFEF)* vārdā – *P. Callol García*, *abogado*, *B. González Rivero*, *procuradora*, *T. González Cueto* un *J. Manzarbeitia Pérez*, *abogados*,
- *Liga Nacional de Fútbol Profesional (LNFP)* vārdā – *D. Crespo Lasso de la Vega*, *Y. Martínez Mata*, *M. Pajares Villarroja*, *J. Ramos Rubio* un *S. Rating*, *abogados*,
- Spānijas valdības vārdā – *L. Aguilera Ruiz* un *A. Gavela Llopis*, pārstāvji,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vlácil*, pārstāvji,
- Dānijas valdības vārdā – *J. Farver Kronborg*, *V. Pasternak Jørgensen*, *M. Søndahl Wolff* un *Y. Thyregod Kollberg*, pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā – *J. Möller*, pārstāvis,
- Igaunijas valdības vārdā – *N. Grünberg*, pārstāve,
- Īrijas vārdā – *M. Browne*, *Chief State Solicitor*, *A. Joyce* un *M. Tierney*, pārstāvji, kam palīdz *S. Brittain*, *barrister*,
- Grieķijas valdības vārdā – *K. Boskovits*, pārstāvis,
- Francijas valdības vārdā – *A.-L. Desjonquères*, *P. Dodeller*, *T. Stehelin* un *N. Vincent*, pārstāvji,
- Horvātijas valdības vārdā – *G. Vidović Mesarek*, pārstāve,

- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kam palīdz *D. Del Gaizo* un *S. L. Vitale*, *avvocati dello Stato*,
- Kipras valdības vārdā – *I. Neophytou*, pārstāve,
- Latvijas valdības vārdā – *J. Davidoviča*, *K. Pommere* un *I. Romanovska*, pārstāves,
- Luksemburgas valdības vārdā – *A. Germeaux* un *T. Uri*, pārstāvji,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér*, *E. Gyarmati* un *K. Szijjártó*, pārstāvji,
- Maltas valdības vārdā – *A. Buhagiar*, pārstāve,
- Austrijas valdības vārdā – *F. Koppensteiner*, pārstāvis,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna* un *M. Wiącek*, pārstāvji,
- Portugāles valdības vārdā – *P. Barros da Costa*, *R. Capaz Coelho* un *C. Chambel Alves*, pārstāvji, kam palīdz *J. L. da Cruz Vilaça*, *advogado*,
- Rumānijas valdības vārdā – *E. Gane*, *L. Lițu* un *A. Rotăreanu*, pārstāves,
- Slovēnijas valdības vārdā – *A. Dežman Mušič* un *N. Pintar Gosenca*, pārstāves,
- Slovākijas valdības vārdā – *E. V. Drugda* un *B. Ricziová*, pārstāves,
- Zviedrijas valdības vārdā – *O. Simonsson*, *M. Salborn Hodgson* un *H. Shev*, pārstāvji,
- Islandes valdības vārdā – *J. B. Bjarnadóttir*, pārstāve, kam palīdz *G. Bergsteinsson*, *advokāts*,
- Norvēģijas valdības vārdā – *F. Bersgø*, *L.-M. Moen Jünge*, *O. S. Rathore* un *P. Wennerås*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *S. Baches Opi*, *M. Mataija*, *G. Meessen*, *C. Urraca Caviedes* un *H. van Vliet*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2022. gada 15. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par, pirmām kārtām, LESD 101. un 102. panta un, otrām kārtām, LESD 45., 49., 56. un 63. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *European Superleague Company SL* (turpmāk tekstā – “*ESLC*”), no vienas puses, un *Fédération internationale de football association* (Starptautiskā Futbola federācija, *FIFA*) un *Union of European Football Associations* (Eiropas

Futbola asociāciju savienība, UEFA), no otras puses, par lūgumu atzīt, ka FIFA un UEFA ir pārkāpušas LESD 101. un 102. pantu, uzdot izbeigt šos pārkāpumus un izdot vairākus citus rīkojumus attiecībā uz šiem tiesību subjektiem.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. FIFA statūti

- 3 FIFA ir privāttiesību apvienība, kuras mītne atrodas Šveicē. Saskaņā ar tās statūtu to 2020. gada septembra izdevumā, uz kuru ir atsauce iesnieguma nolēmumā (turpmāk tekstā – “FIFA statūti”), 2. pantu tās mērķi citastarp ir “pašai rīkot starptautiskās sacensības”, “pieņemt noteikumus un nosacījumus, kas regulē futbolu un ar to saistītos jautājumus, un nodrošināt, ka tie tiek ievēroti”, kā arī “kontrolēt futbolu visos tā veidos, veicot pasākumus, kas nepieciešami vai ieteicami, lai novērstu FIFA statūtu, nolikumu un lēmumu, kā arī spēles noteikumu pārkāpšanu”, visā pasaulē.
- 4 Saskaņā ar FIFA statūtu 11. un 14. pantu ikviena “apvienība, kas atbildīga par futbola jomas organizēšanu un kontroli” konkrētā valstī, var kļūt par FIFA biedri ar nosacījumu, ka tā tostarp jau ir biedre kādā no FIFA atzītajām sešām kontinentālajām konfederācijām, kuras minētas šo statūtu 22. pantā un no kurām viena ir UEFA, kā arī, ka tā iepriekš apņemas rīkoties atbilstoši citastarp FIFA, kā arī tās kontinentālās konfederācijas, kuras biedre šī apvienība jau ir, statūtiem, nolikumiem, norādījumiem un lēmumiem. Praksē vairāk nekā 200 valstu futbola apvienības šobrīd ir FIFA biedres. Atbilstoši FIFA statūtu 14. un 15. pantam tām šajā statusā citastarp ir pienākums likt saviem biedriem un piederīgajiem subjektiem ievērot FIFA statūtus, nolikumus, norādījumus un lēmumus, kā arī likt tos ievērot visiem futbola jomā iesaistītajiem, it īpaši profesionālajām līgām, klubiem un spēlētājiem.
- 5 Šo statūtu 20. panta “Klubu, līgu un citu klubu grupu statūti” 1. punktā ir noteikts:
- “Klubi, līgas un citas klubu grupas, kas pieder kādai dalībasociācijai, ir pakļauti šai dalībasociācijai un tiem ir jābūt tās atzītiem. Šo grupu pilnvaras, tiesības un pienākumi ir noteikti dalībasociācijas statūtos, un šo grupu pašu statūtiem un noteikumiem ir jābūt minētās dalībasociācijas apstiprinātiem.”
- 6 Minēto statūtu 22. panta “Konfederācijas” 1. un 3. punktā ir paredzēts:
- “1. Vienam kontinentam piederīgās dalībasociācijas ir apvienotas šādās FIFA atzītās konfederācijās:
- [..]
- c) *Union des associations européennes de football* [Eiropas Futbola asociāciju savienība] – UEFA
- [..].
- Tas, ka FIFA ir atzinusi katru konfederāciju, ietver to, ka gan viena, gan otra organizācija savstarpēji pilnībā ievēro tām attiecīgajā institucionālajā jomā paredzētās pilnvaras, kas noteiktas šajos statūtos.

[..]

3. Katrai konfederācijai ir šādas tiesības un pienākumi:

- a) ievērot un nodrošināt *FIFA* statūtu, nolikumu un lēmumu ievērošanu;
- b) cieši sadarboties ar *FIFA* visās jomās, kas saistītas ar 2. pantā minētā mērķa sasniegšanu un starptautisko sacensību rīkošanu;
- c) rīkot pašai savas starpklubu sacensības saskaņā ar starptautisko grafiku;
- d) rīkot visas starptautiskās sacensības saskaņā ar starptautisko grafiku;
- e) pārliecināties, ka bez tās un *FIFA* piekrišanas netiek veidota neviena starptautiska līga vai analoga klubu vai līgu grupa;

[..].”

7 Saskaņā ar *FIFA* statūtu 24. pantu *FIFA* tostarp ir šādas struktūras – “likumdošanas struktūra”, saukta par “Kongresu”, kas veido tās “augstākā līmeņa instanci”, “stratēģiskā un pārraudzības struktūra”, saukta par “Padomi”, kā arī “izpildes, darbības un administratīvā struktūra”, saukta par “Ģenerālsekretariātu”.

8 Šo statūtu 67. pants “Ar sacensībām un pasākumiem saistītās tiesības” ir formulēts šādi:

“1. *FIFA*, tās dalībasociācijas un konfederācijas ir visu to tiesību sākotnējās īpašnieces – bez satura, laika, vietas vai tiesību ierobežojuma –, kas var izrietēt no sacensībām un citiem pasākumiem, kuri ir to attiecīgajā jurisdikcijā. Šajās tiesībās tostarp ietilpst visa veida mantiskās tiesības, ierakstīšanas, reproducēšanas un audiovizuālās pārraidīšanas tiesības, multivides tiesības, mārketinga un veicināšanas pasākumu tiesības, kā arī tādas intelektuālā īpašuma tiesības kā atšķirības zīmju tiesības un autortiesības.

2. Padome nosaka šo tiesību izmantošanas veidu un apjomu un pieņem īpašus noteikumus šim nolūkam. Padome var brīvi nolemt, vai tā izmanto šīs tiesības viena pati vai kopā ar trešām personām, kā arī var deleģēt šo tiesību izmantošanu trešām personām.”

9 Minēto statūtu 68. panta “Pārraidīšanas atļauja” 1. punktā ir noteikts:

“Tikai *FIFA*, tās dalībasociāciju un konfederāciju kompetencē ir atļaut to jurisdikcijā esošo spēļu un pasākumu pārraidīšanu, cita starpā ar audiovizuāliem līdzekļiem, turklāt bez ierobežojumiem attiecībā uz vietu, saturu, datumu, tehniku vai tiesībām.”

10 Saskaņā ar *FIFA* statūtu 71. pantu “Starptautiskās sacensības un spēles”:

“1. Padomes kompetencē ir pieņemt regulējumu par tādu starptautisko sacensību un spēļu rīkošanu, kurās piedalās reprezentatīvas komandas, līgas, klubi un/vai jauktas komandas. Neviena spēle vai sacensības nedrīkst notikt bez *FIFA*, konfederāciju un/vai attiecīgās dalībasociācijas iepriekšējas atļaujas. Detalizēti noteikumi ir paredzēti Starptautisko spēļu nolikumā.

2. Padome var pieņemt noteikumus par šādām spēlēm un sacensībām.

3. Padome nosaka kritērijus, lai atļautu tādu komandu dalību, kas nav paredzētas Starptautisko spēļu nolikumā.

4. Izņemot Starptautisko spēļu nolikumā paredzētās pilnvaras, *FIFA* var pieņemt galīgu lēmumu par jebkuras starptautiskas spēles vai sacensību atļaušanu.”

11 Šo statūtu 72. panta “Attiecības” 1. punktā ir noteikts:

“Neviens spēlētājs vai komanda, kas ir piederīgi dalībasociācijai vai provizoriski atzītai konfederācijas biedrei, bez vienošanās ar *FIFA* nedrīkst nedz piedalīties spēlē, nedz uzturēt sporta attiecības ar citu spēlētāju vai komandu, kas nav piederīgi *FIFA* dalībasociācijai vai provizoriski atzītai konfederācijas biedrei.”

12 Minēto statūtu 73. pantā “Atļauja” ir paredzēts:

“Apvienībām, līgām vai klubiem, kas ir kādas dalībasociācijas biedri, ir atļauts pievienoties citai dalībasociācijai vai piedalīties sacensībās tās teritorijā tikai ārkārtas apstākļos. Katrā ziņā ir nepieciešama abu dalībasociāciju, attiecīgās konfederācijas/attiecīgo konfederāciju un *FIFA* atļauja.”

B. *FIFA* starptautisko spēļu nolikums

13 *FIFA* starptautisko spēļu nolikuma – redakcijā, kas ir spēkā kopš 2014. gada 1. maija, – 1. pantā ir noteikts, ka šā nolikuma mērķis ir paredzēt atļaujas, paziņojumus un citas prasības, kas piemērojamas tādu spēļu un sacensību rīkošanai, kurās piedalās komandas, kas piederīgas dažādām nacionālajām futbola apvienībām, *FIFA* biedrēm, tādu spēļu un sacensību rīkošanai, kurās piedalās komandas, kas piederīgas vienai un tai pašai nacionālajai apvienībai, un kuras norisinās trešajā valstī, kā arī tādu spēļu un sacensību rīkošanai, kurās iesaistīti spēlētāji vai komandas, kas nepieder nacionālajai apvienībai.

14 Saskaņā ar šā nolikuma 2. pantu tā piemērošanas jomā ietilpst visas starptautiskās spēles un sacensības, izņemot spēles, kas norisinās *FIFA* vai kādas no tās atzītajām kontinentālajām konfederācijām rīkoto sacensību ietvaros.

15 Minētā nolikuma 6. pantā ir paredzēts, ka visām starptautiskajām spēlēm katrā gadījumā atsevišķi ir jāsaņem atļauja no *FIFA*, attiecīgās kontinentālās konfederācijas un/vai nacionālajām futbola apvienībām, kuras ir *FIFA* biedres un kurām pieder komandas dalībnieces, vai kuru teritorijā šīm spēlēm ir jānotiek.

16 Atbilstoši tā paša nolikuma 7. un 10. pantam ikvienai “pirmās kategorijas starptautiskajai spēlei”, kas ir definēta kā jebkura spēle starp divas nacionālās futbola apvienības, *FIFA* biedres, pārstāvošām pirmajām komandām, ir jāsaņem atļauja gan no *FIFA*, gan no attiecīgās kontinentālās konfederācijas un attiecīgajām nacionālajām apvienībām. Savukārt saskaņā ar *FIFA* starptautisko spēļu nolikuma 8. un 11. pantu ikvienai “otrās kategorijas starptautiskajai spēlei”, kas ir definēta kā ikviena spēle, kurā iesaistīta vienu nacionālo apvienību pārstāvoša pirmā komanda, kāda cita šādu nacionālo apvienību pārstāvoša komanda, komanda, kas sastāv no spēlētājiem, kuri reģistrēti vairākos tās pašas nacionālās apvienības klubos, kā arī kāda kluba, kurš darbojas nacionālās apvienības labākajā divīzijā, pirmā komanda, ir jāsaņem atļauja tikai no attiecīgajām kontinentālajām konfederācijām un nacionālajām apvienībām.

C. UEFA statūti

- 17 Arī *UEFA* ir privāttiesību apvienība, kuras mītnesvieta ir Šveicē.
- 18 *UEFA* statūtu 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka *UEFA* mērķi ir:
- “a) risināt visus jautājumus attiecībā uz Eiropas līmeņa futbolu;
  - b) veicināt futbolu Eiropā miera, saprašanās un taisnīgas spēles garā, bez jebkādas diskriminācijas politikas, dzimuma, reliģijas, rases vai citu iemeslu dēļ;
  - c) uzraudzīt un kontrolēt futbola attīstību Eiropā visos tā veidos;
  - d) sagatavot un rīkot visu veidu Eiropas mēroga starptautiskas futbola sacensības un turnīrus [..];
  - e) nepieļaut, ka izmantotās metodes vai prakse apdraud spēļu vai sacensību likumību vai ir par pamatu ļaunprātīgai rīcībai futbolā;
  - f) sekmēt un aizsargāt ētikas normas un labu pārvaldību Eiropas līmeņa futbolā;
  - g) nodrošināt, lai sporta vērtības vienmēr būtu pārākas par komercinteresēm;
  - h) sadalīt no futbola gūtos ieņēmumus saskaņā ar solidaritātes principu un atbalstīt atkārtotus ieguldījumus visos futbola līmeņos un sektoros, jo īpaši pamata līmenī;
  - i) sekmēt savu dalībasociāciju vienprātību pasaules un Eiropas futbola jautājumos;
  - j) aizstāvēt savu dalībasociāciju kolektīvās intereses;
  - k) nodrošināt, lai tiktu pienācīgi ņemtas vērā dažādu Eiropas futbolā iesaistīto pušu (līgu, klubu, spēlētāju un līdzjutēju) intereses;
  - l) rīkoties kā visas Eiropas futbola saimes pārstāvei;
  - m) uzturēt labas attiecības un sadarboties ar *FIFA* un pārējām *FIFA* atzītajām konfederācijām;
  - n) rūpēties par to, lai tās pārstāvji *FIFA* rīkotos godīgi un Eiropas solidaritātes garā;
  - o) salāgot savu dalībasociāciju intereses, izšķirt strīdus, kas rodas starp tām, un palīdzēt dalībasociācijām īpašās lietās, ja tās tai izsaka šādu lūgumu.”
- 19 Saskaņā ar šo statūtu 5. pantu ikviena apvienība, kas ir dibināta kādā Eiropas valstī, kuru par neatkarīgu valsti ir atzinusi lielākā daļa Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) dalībvalstu, un kas ir atbildīga par futbola organizāciju šajā valstī, var kļūt par *UEFA* biedri. Atbilstoši minēto statūtu 7.a pantam šāds statuss ietver pienākumu attiecīgajām apvienībām ievērot *UEFA* statūtus, noteikumus un lēmumus, kā arī likt valstī, kurai tās pieder, šos noteikumus ievērot profesionālajām līgām, kuras ir to pakļautībā, kā arī klubiem un spēlētājiem. Praksē vairāk nekā 50 nacionālās futbola apvienības šobrīd ir *UEFA* biedres.

20 Saskaņā ar šo pašu statūtu 11. un 12. pantu *UEFA* citstarp ir šādas struktūras: “augstākā līmeņa instance”, saukta par “Kongresu”, un “Izpildkomiteja”.

21 *UEFA* statūtu 49. pantā “Sacensības” ir paredzēts:

“1. Vienīgi *UEFA* lemj par tādu starptautisku sacensību rīkošanu un atcelšanu Eiropā, kurās piedalās tai piederīgās apvienības un/vai to klubi. Uz *FIFA* rīkotajām sacensībām šī norma neattiecas.

[..]

3. Starptautiskajām spēlēm, sacensībām vai turnīriem, kurus neorganizē *UEFA*, bet kuri notiek *UEFA* teritorijā, ir nepieciešama iepriekšēja atļauja no *FIFA* un/vai *UEFA*, un/vai kompetentajām dalībasociācijām atbilstoši *FIFA* starptautisko spēļu nolikumam un papildu īstenošanas noteikumiem, kurus pieņēmusi *UEFA* Izpildkomiteja.”

22 Šo statūtu 51. pantā “Aizliegtas attiecības” ir noteikts:

“1. Bez *UEFA* atļaujas nedrīkst veidot grupas vai apvienības starp *UEFA* dalībasociācijām vai starp ligām vai klubiem, kuri tieši vai netieši pieder dažādām *UEFA* dalībasociācijām.

2. *UEFA* biedres un tām piederīgās ligas un klubi nedrīkst nedz piedalīties spēlēs, nedz tās organizēt ārpus savas teritorijas bez attiecīgo dalībasociāciju atļaujas.”

II. Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

A. Superlīgas projekts

23 *ESLC* ir Spānijā dibināta privāttiesību sabiedrība. Tā tika izveidota pēc tādu profesionālā futbola klubu kopuma iniciatīvas, kas paši reģistrēti attiecīgi Spānijā (*Club Atlético de Madrid*, *Fútbol Club Barcelona* un *Real Madrid Club de Fútbol*), Itālijā (*Associazione Calcio Milan*, *Football Club Internazionale Milano* un *Juventus Football Club*) un Apvienotajā Karalistē (*Arsenal Football Club*, *Chelsea Football Club*, *Liverpool Football Club*, *Manchester City Football Club*, *Manchester United Football Club* un *Tottenham Hotspur Football Club*). Saskaņā ar iesniedzējtiesas nolēmumu *ESLC* mērķis ir izveidot jaunu starptautisku profesionālā futbola sacensību ar nosaukumu “Superlīga” projektu. Šim nolūkam tā izveidoja vai plānoja izveidot trīs citas sabiedrības, kuru uzdevums būtu, pirmajai, nodarboties ar Superlīgas finanšu, sporta un disciplināro pārvaldību pēc tās izveides, otrajai, ar šīm sacensībām saistīto plašsaziņas līdzekļu tiesību izmantošanu un, trešajai, ar minētajām sacensībām saistīto pārējo komerciālo aktīvu izmantošanu.

24 Arī *A22 Sports Management SL* ir Spānijā reģistrēta privāttiesību sabiedrība. Tās mērķis ir sniegt pakalpojumus saistībā ar profesionālā futbola sacensību, it īpaši Superlīgas projekta, īstenošanu un pārvaldīšanu.

- 25 Attiecībā uz šā projekta uzsākšanu no iesniedzējtiesas nolēmuma vispirms izriet, ka profesionālā futbola klubi, kas veidoja *ESLC*, plāvoja izveidot jaunas starptautiskas futbola sacensības, kurās būtu iekļauti, pirmām kārtām, divpadsmit līdz piecpadsmit profesionālā futbola klubi, kam būtu “pastāvīgo biedru” statuss, un, otrām kārtām, vēl nosakāms skaits profesionālā futbola klubu, kuriem būtu “kvalificējušos klubu” statuss un kuri būtu jāatlasa saskaņā ar noteiktu procedūru.
- 26 Turpinot, minētais projekts balstījās uz akcionāru un ieguldījumu vienošanos, kurā bija paredzēts, pirmām kārtām, ka tiks noslēgts līgumu kopums starp katru no profesionālā futbola klubiem, kuri piedalās vai vēlas piedalīties Superlīgā, un trim sabiedrībām, ko ir izveidojusi vai plāno izveidot *ESLC*; šā līgumu kopuma mērķis it īpaši bija precizēt kārtību, kādā šiem klubiem jānodod *ESLC* savas plašsaziņas līdzekļu tiesības vai komercietības attiecībā uz šīm sacensībām, kā arī precizēt atlīdzību par šādu nodošanu. Otrām kārtām, bija paredzēta līgumu kopuma noslēgšana starp šīm trim sabiedrībām ar mērķi koordinēt to pakalpojumu sniegšanu, kas nepieciešami Superlīgas pārvaldībai, *ESLC* nodoto tiesību izmantošanai un *ESLC* rīcībā esošo līdzekļu nodošanai dalībklubiem. Pati šo līdzekļu nodošana bija paredzēta vēstulē, ar kuru *JP Morgan AG* apņēmas ar pagaidu aizdevuma par maksimālo summu aptuveni 4 miljardu EUR apmērā sniegt *ESLC* finansiālu atbalstu un tādu subsīdiju infrastruktūrai, kas paredzēta tam, lai ļautu īstenot Superlīgu un tās provizorisko finansējumu, gaidot, kad tiks organizēta obligāciju emisija kapitāla tirgos.
- 27 Visbeidzot, aplūkotā akcionāru un ieguldījumu vienošanās noteica, ka Superlīgas īstenošana un šajā ziņā nepieciešamo līdzekļu nodošana ir atkarīga no atliekoša nosacījuma, ka ir jāpanāk vai nu *FIFA* vai *UEFA* atzīšana attiecībā uz šīm starptautiskajām sacensībām un to atbilstību šo divu subjektu pieņemtajiem noteikumiem, vai nu tas, ka kompetentās administratīvās vai tiesu iestādes piešķir juridisko aizsardzību, kas ļautu profesionālā futbola klubiem, kuriem būtu minēto sacensību pastāvīgo biedru statuss, piedalīties šajās sacensībās tā, lai tas neietekmētu šo klubu piederību vai līdzdalību nacionālajās futbola apvienībās, profesionālajās līgās vai starptautiskajās sacensībās, kurās tie bija iesaistīti iepriekš. Šajā ziņā minētā vienošanās it īpaši paredzēja, ka par Superlīgas projektu tiks informētas *FIFA* un *UEFA*.

B. Tiesvedība pamatlietā un prejudiciālie jautājumi

- 28 Tiesvedības pamatlietā pamatā ir komercietību jomā celta prasība, kurai pievienots lūgums noteikt aizsardzības pasākumus bez sacikstes principam atbilstošām debatēm (*inaudita parte*); šo prasību *Juzgado de lo Mercantil de Madrid* (Madrīdes Komerclietu tiesa, Spānija) ir cēlusi *ESLC*, un tā ir vērsta pret *FIFA* un *UEFA*.
- 29 Iesniedzējtiesas ieskatā šī prasība tika celta pēc tam, kad *ESLC* uzsāka īstenot Superlīgas projektu, kā arī pēc *FIFA* un *UEFA* iebildumiem attiecībā uz šo projektu.
- 30 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka 2021. gada 21. janvārī *FIFA* un sešas tās atzītās kontinentālās konfederācijas, tostarp *UEFA*, publicēja paziņojumu, kurā tās, pirmkārt, pauda atteikumu atzīt Superlīgu, otrkārt, paziņoja, ka visi profesionālā futbola klubi un visi spēlētāji, kas piedalīsies šajās starptautiskajās sacensībās, tiks izslēgti no *FIFA* un *UEFA* organizētajām sacensībām, un, treškārt,

uzsvēra, ka visas starptautiskās futbola sacensības ir jāorganizē vai jāatļauj kompetentajām struktūrām, kā minēts *FIFA* un kontinentālo konfederāciju statūtos. Šajā paziņojumā it īpaši bija iekļauts šāds fragments:

“Pēc nesen plašsaziņas līdzekļos vairākkārt izskanējušiem pieņēmumiem par to, ka noteikti Eiropas klubi veido noslēgtu Eiropas “Superlīgu”, *FIFA* un sešas konfederācijas [...] vēlas nepārprotami atkārtot un uzsvērt, ka šādas sacensības neatzīs ne *FIFA*, ne attiecīgā konfederācija. Līdz ar to visiem klubiem vai spēlētājiem, kas piedalīsies šādās sacensībās, tiks liegtas tiesības piedalīties visās *FIFA* vai tās konfederāciju rīkotajās sacensībās.

Saskaņā ar *FIFA* un konfederāciju statūtiem visas sacensības ir jārīko vai jāatzīst attiecīgajā līmenī kompetentajai struktūrai, *FIFA* starptautiskajā līmenī un attiecīgajai konfederācijai kontinentālajā līmenī.”

- 31 2021. gada 18. aprīlī paziņojumu publicēja arī *UEFA*, Anglijas, Spānijas un Itālijas futbola apvienības, kā arī dažas no profesionālajām līgām, kas ir to pakļautībā; tajā it īpaši bija norādīts, ka “attiecīgajiem klubiem būs liegts piedalīties jebkādas citās valsts, Eiropas vai pasaules līmeņa sacensībās un šo klubu spēlētājiem tiks liegta iespēja pārstāvēt viņu valsts komandu”.
- 32 2021. gada 19. un 20. aprīlī iesniedzējtiesa secīgi nosprieda, ka *ESLC* prasība ir pieņemama, un pagaidu noregulējuma ietvaros un bez sacikstes principam atbilstošām debatēm pieņēma tādu rīkojumu kopumu, kuru mērķis būtībā bija likt *FIFA*, *UEFA* un – ar šo subjektu starpniecību – nacionālajām futbola apvienībām, kas ir to biedres, uz visu tiesvedības laiku atturēties no jebkādas rīcības, kas varētu liegt vai likt šķēršļus Superlīgas izveidei un profesionālā futbola klubu, kā arī spēlētāju dalībai tajā, un it īpaši no jebkādiem disciplināriem pasākumiem, jebkādiem sodiem, kā arī jebkādiem draudiem par šādu pasākumu veikšanu vai sodu piemērošanu klubiem vai spēlētājiem.
- 33 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumam šī tiesa būtībā ir norādījusi, pirmkārt, ka no Tiesas un Vispārējās tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka sporta darbība nav izslēgta no LESD normu par pārvietošanās un aprites brīvībām piemērošanas jomas (spriedumi, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, kā arī 2019. gada 13. jūnijs, *TopFit* un *Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497) un LESD normu par konkurences noteikumiem piemērošanas jomas (spriedumi, 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, un 2005. gada 26. janvāris, *Piau* /Komisija, T-193/02, EU:T:2005:22).
- 34 Otrkārt, minētās tiesas ieskatā abi atsevišķie, bet savstarpēji papildinošie saimnieciskās darbības veidi, kas šajā gadījumā veido attiecīgo tirgu, no materiālā un ģeogrāfiskā viedokļa ir, pirmām kārtām, starptautisko futbola starpklubu sacensību rīkošana un komercializācija Savienības teritorijā un, otrām kārtām, dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību – mantisko tiesību, ierakstīšanas, reproducēšanas un audiovizuālās apraides tiesību, citu plašsaziņas līdzekļu tiesību, komerciāla rakstura tiesību, kā arī intelektuālā īpašuma tiesību – izmantošana.
- 35 Treškārt, tā uzskata, ka *FIFA* un *UEFA* jau ilgstoši ir ekonomiska un komerciāla monopola stāvoklis un līdz ar to dominējošs stāvoklis attiecīgajā tirgū, un tas šīm apvienībām ļauj rīkoties neatkarīgi no jebkādas potenciālas konkurences un dara tās par obligātām partnerēm jebkuram subjektam, kas jau darbojas šajā tirgū vai kas jebkādā veidā vēlas tajā ienākt, un šis stāvoklis šiem subjektiem nosaka īpašu atbildību konkurences saglabāšanas jomā.

- 36 Šajā ziņā tā vispirms norāda, ka *FIFA* un *UEFA* dominējošais stāvoklis apgrūtina ne tikai uzņēmumus, kuri varētu vēlēties ar tām konkurēt, rīkojot citas starptautiskas futbola sacensības, bet – ar nacionālo futbola apvienību, kas ir to biedres, starpniecību – arī visus pārējos futbola jomā iesaistītos, tādus kā profesionālie futbola klubi vai spēlētāji; uz šo situāciju jau esot norādījusi Vispārējā tiesa (spriedums, 2005. gada 26. janvāris, *Piau/Komisija*, T-193/02, EU:T:2005:22). Turpinot, tā precizē, ka *FIFA* un *UEFA* dominējošā stāvokļa pamatlietā aplūkotajā tirgū pamatā ir ne tikai ekonomiskais un komerciālais monopols, bet galu galā it īpaši arī regulējošu, kontroles, lēmumpieņemšanas un sodu piemērošanas pilnvaru esamība, kas ļauj *FIFA* un *UEFA* imperatīvā un pilnīgā veidā noteikt nosacījumus, ar kādiem citi šajā tirgū iesaistītie var veikt tajā saimniecisko darbību. Visbeidzot, tā apgalvo, ka šo elementu kopums praksē rada teju nepārvaramu pievienošanās šķērslī *FIFA* un *UEFA* potenciālajiem konkurentiem. It īpaši tie saskaroties ar noteikumiem par iepriekšējas atļaujas saņemšanu, kas piemērojami starptautisku futbola sacensību rīkošanai un profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalībai tajās, kā arī ar noteikumiem par dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību piešķiršanu un ekskluzīvu izmantošanu.
- 37 Ceturtkārt, iesniedzējtiesa vaicā, vai *FIFA* un *UEFA* rīcība divu iemeslu dēļ nav atzīstama par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kas aizliegta ar LESD 102. pantu.
- 38 Šajā ziņā tā norāda, pirmām kārtām, ka no Tiesas un Vispārējās tiesas judikatūras (spriedumi, 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE, C-49/07*, EU:C:2008:376, 51. un 52. punkts, kā arī 2020. gada 16. decembris, *International Skating Union/Komisija*, T-93/18, EU:T:2020:610, 70. punkts) izriet – apstākļi, ka sporta apvienībai, kura veic ar sporta sacensību rīkošanu un komercializāciju saistītu saimniecisko darbību, ar aktiem vai noteikumiem ir piešķirtas pilnvaras vienlaikus *de jure* vai *de facto* noteikt pārējos uzņēmumus, kuriem ir atļauja īstenot šādas sacensības, un šīs pilnvaras nepapildina atbilstīgi ierobežojumi, pienākumi un kontrole, sniedz šai sporta apvienībai tādu acīmredzamu priekšrocību attiecībā pret tās konkurentiem, kas tai ļauj gan liegt šiem konkurentiem piekļuvi tirgum, gan sekmē tās pašas saimniecisko darbību.
- 39 Ņemot vērā šo judikatūru, iesniedzējtiesa uzskata par iespējamu atzīt, ka būtībā *FIFA* un *UEFA* ļaunprātīgi izmanto savu dominējošo stāvokli pamatlietā aplūkotajā tirgū. Noteikumi, ko šie abi subjekti ir pieņēmuši, būdami apvienības un saskaņā ar reglamentējošām un kontroles pilnvarām, ko tie sev ir piešķīruši attiecībā uz iepriekšējas atļaujas izsniegšanu starptautiskajām futbola sacensībām, ļaujot tiem liegt ienākt šajā tirgū uzņēmumiem, kas ir potenciāli konkurenti, un tas tā vēl jo vairāk esot tādēļ, ka šīs pilnvaras papildina lēmumpieņemšanas un sodu piemērošanas pilnvaras, kuras minētajiem subjektiem dod iespēju gan nacionālajām futbola apvienībām, kas ir to biedres, gan citiem futbola jomā iesaistītajiem, it īpaši profesionālā futbola klubiem un spēlētājiem, likt ievērot *FIFA* un *UEFA* monopolu minētajā tirgū. Turklāt *FIFA* un *UEFA* statūtos neesot paredzētas normas, ar kurām varētu nodrošināt, ka šo iepriekšējas atļaujas noteikumu un, plašāk raugoties, lēmumpieņemšanas un sodu piemērošanas pilnvaru, ar ko tie ir papildināti, īstenošanu noteiktu vienīgi vispārējas nozīmes mērķi, nevis komerciālas vai finanšu intereses saistībā ar saimniecisko darbību, kuru vienlaikus veic abi šie subjekti. Visbeidzot, minētos noteikumus un pilnvaras neregulējot materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošu raksturu un samērīgumu un kas varētu ierobežot *FIFA* un *UEFA* rīcības brīvību. Šo situāciju ilustrējot pasākumi, par kuriem abi šie subjekti šajā lietā paziņoja pēc Superligas projekta uzsākšanas.
- 40 Otrām kārtām, iesniedzējtiesa jautā, vai *FIFA* un *UEFA* nepārkāpj arī LESD 101. un 102. pantu, pamatojoties uz statūtiem, piešķirot sev visas juridiskās un ekonomiskās tiesības saistībā ar starptautiskajām futbola sacensībām, kas tiek rīkotas Savienības teritorijā, kā arī rezervējot sev

ekskluzīvu šo tiesību izmantošanu. Šajā ziņā pieņemtie *FIFA* noteikumi piešķirot šim subjektam, *UEFA* un nacionālajām futbola apvienībām, kas ir to biedres, “sākotnējo īpašnieku” statusu attiecībā uz minētajām tiesībām, līdz ar to liedzot profesionālā futbola klubiem, kuri piedalās šādās sacensībās, būt šo tiesību īpašniekiem vai piespiežot tos nodot šīs tiesības abiem šiem subjektiem. Turklāt šos noteikumus papildinot iepriekšējas atļaujas noteikumi un, plašāk raugoties, reglamentējošas, kontroles, lēmumpieņemšanas un sodu piemērošanas pilnvaras, kas tāpat ir *FIFA* un *UEFA* rīcībā, lai aizvērtu attiecīgo tirgu visiem uzņēmumiem, kuri potenciāli varētu būt konkurenti, vai vismaz atturētu tos no ienākšanas šajā tirgū, ierobežojot to iespēju izmantot dažādās ar aplūkotajām sacensībām saistītās tiesības.

41. Piektkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka ar *FIFA* un *UEFA* rīcību var tikt pārkāpts arī LESD 101. pantā noteiktais aizliegts vienošanās aizliegums.
42. Šajā ziņā tā uzskata, pirmām kārtām, ka *FIFA* statūtu 20., 22., 67., 68. un 71.–73. pants, *UEFA* statūtu 49. un 51. pants, kā arī attiecīgie *FIFA* starptautisko spēļu nolikuma panti atspoguļo lēmumu – ko pieņēmusi katra no šīm abām uzņēmumu apvienībām un kas citstarp ir piemērojams Savienības teritorijā – saskaņot, uz to attiecinot konkrētus noteikumus un konkrētus kopīgus nosacījumus, šo apvienību rīcību un to uzņēmumu rīcību, kuri ir tieši vai netieši to biedri futbola starptautisko spēļu rīkošanas un komercializācijas tirgū, kā arī dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanas tirgū. Neatkarīgi no iepriekšējas atļaujas, lēmumpieņemšanas un sodu piemērošanas noteikumiem, kas minēti šajos pantos, tajos esot ietvertas dažādas normas, kuru mērķis ir nodrošināt, lai tos ievērotu gan nacionālās futbola apvienības, kas ir *FIFA* un *UEFA* biedres, gan profesionālā futbola klubi, kuri ir šo nacionālo apvienību biedri un ir tām piederīgi.
43. Otrām kārtām, iesniedzējtiesas skatījumā aplūkoto noteikumu satura, ekonomiskā un juridiskā konteksta, kurā šie noteikumi iekļaujas, mērķu, ko ar šiem noteikumiem tiecas sasniegt, un attiecīgā gadījumā piemērošanas pasākumu, par kuriem *FIFA* un *UEFA* paziņoja 2021. gada 21. janvārī un 18. aprīlī, vērtējums atklāj, ka šie noteikumi var ierobežot konkurenci pamatlietā aplūkotajā tirgū. Šajā ziņā atkārtojot visus elementus, kas jau bija minēti tās analizē par LESD 102. pantu, iesniedzējtiesa plašākā nozīmē piebilst, ka konkurences problēma, kura tai ir jārisina, galu galā izriet no apstākļa, ka *FIFA* un *UEFA* ir vienlaikus uzņēmumi, kam ir monopols starptautisko futbola starptautisko spēļu rīkošanas un komercializācijas tirgū, citstarp Savienības teritorijā, kā arī dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanas tirgū, un privāttiesību apvienības, kurām atbilstoši to pašu statūtiem ir reglamentējošas, kontroles, lēmumpieņemšanas un sodu piemērošanas pilnvaras, kas piemērojamas visiem futbola jomā iesaistītajiem – gan saimnieciskās darbības subjektiem, gan sportistiem. Tādējādi, būdamas vienlaikus “likumdevējas un puses”, *FIFA* un *UEFA* acīmredzami atrodies interešu konflikta situācijā, kas tām ļauj izmantot to iepriekšējas atļaujas un sodu piemērošanas pilnvaras, lai liegtu tādu starptautisku futbola sacensību izveidi, kuras nav daļa no šo apvienību sistēmas, un līdz ar to radītu šķēršļus jebkādai potenciālajai konkurencei tirgū.
44. Visbeidzot, sestkārt, iesniedzējtiesa jautā, vai *FIFA* un *UEFA* pieņemtie iepriekšējas atļaujas un sodu piemērošanas noteikumi, kā arī pasākumi, par kuriem abi šie subjekti paziņoja 2021. gada 21. janvārī un 18. aprīlī, vienlaikus pārkāpj gan darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, ko var izmantot spēlētāji, kurus nodarbina vai kurus varētu nodarbināt profesionālā futbola klubi, kas vēlas piedalīties tādās starptautiskās futbola sacensībās kā Superlīga, gan pakalpojumu sniegšanas brīvību un brīvību veikt uzņēmējdarbību, ko var izmantot gan šie klubi, gan uzņēmumi, kuri piedāvā citus pakalpojumus saistībā ar šādu sacensību rīkošanu un komercializāciju, kā arī tā kapitāla brīvu apriti, kas nepieciešams šādu sacensību izveidei.

- 45 Šajā ziņā iesniedzējtiesa it īpaši norāda, ka no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet – valsts vai privāts regulējums, ar kuru izveido iepriekšējas atļaujas sistēmu, ir jābūt ne tikai pamatotam ar vispārējo interešu mērķi, bet tam ir arī jāatbilst samērīguma principam, un tas it īpaši nozīmē, ka subjekta, kas ir kompetents izsniegt šādu atļauju, rīcības brīvības izmantošanu ir jāregulē pārskatāmiem, objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem (spriedums, 2002. gada 22. janvāris, *Canal Satélite Digital*, C-390/99, EU:C:2002:34, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 46 Šajā gadījumā, kā izrietot no dažādajiem elementiem, kas minēti saistībā ar veikto analīzi attiecībā uz LESD 101. un 102. pantu, šīs dažādās prasības neesot izpildītas.
- 47 Šādos apstākļos *Juzgado de lo Mercantil de Madrid* (Madrīdes Komerclietu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai LESD 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka minētais pants aizliedz tādu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kas izpaužas tādējādi, ka *FIFA* un *UEFA* savos statūtos (konkrēti *FIFA* statūtu 22. pantā un 71.-73. pantā, *UEFA* statūtu 49. un 51. pantā, kā arī ikvienā līdzīga satura pantā, kas ietverts dalībasociāciju un nacionālo līgu statūtos) ir noteikušas, ka tālab, lai kāda trešā organizācija varētu rīkot tādas jaunas Viseiropas klubu sacensības kā Superlīga, tai ir iepriekš jāsaņem atļauja no šīm organizācijām, kuras pašas ir sev piešķirušas ekskluzīvu kompetenci organizēt vai atļaut klubu starptautiskās sacensības Eiropā, it īpaši apstākļos, kad nepastāv uz objektīvu, pārskatāmu un nediskriminējošu kritēriju pamata noteikta procedūra, un ņemot vērā interešu konfliktu, kurā iespējami nonāk gan *FIFA*, gan *UEFA*?
  - 2) Vai LESD 101. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka minētais pants aizliedz *FIFA* un *UEFA* savos statūtos (konkrēti *FIFA* statūtu 22. pantā un 71.-73. pantā, *UEFA* statūtu 49. un 51. pantā, kā arī ikvienā līdzīga satura pantā, kas ietverts dalībasociāciju un nacionālo līgu statūtos) prasīt, ka tālab, lai kāda trešā organizācija varētu rīkot tādas jaunas Viseiropas klubu sacensības kā Superlīga, tai ir iepriekš jāsaņem atļauja no šīm organizācijām, kuras pašas ir sev piešķirušas ekskluzīvu kompetenci organizēt vai atļaut starptautiskās sacensības Eiropā, it īpaši apstākļos, kad nepastāv uz objektīvu, pārskatāmu un nediskriminējošu kritēriju pamata noteikta procedūra, un ņemot vērā interešu konfliktu, kurā iespējami nonāktu gan *FIFA*, gan *UEFA*?
  - 3) Vai LESD 101. pants un 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka minētie panti aizliedz tādu *FIFA*, *UEFA*, to dalībfederāciju un/vai nacionālo līgu rīcību, kas izpaužas kā draudi piemērot sankcijas pret Superlīgas dalībklubiem un/vai to spēlētājiem tāpēc, ka šīm sankcijām var būt atturoša ietekme? Vai – gadījumā, ja tiek piemērotas sankcijas, kas izpaužas kā izslēgšana no sacensībām vai aizliegums piedalīties atlases spēlēs, – šīs sankcijas, kas nav balstītas uz objektīviem, pārskatāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem, ir LESD 101. panta un/vai 102. panta pārkāpums?
  - 4) Vai LESD 101. un/vai 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem ir nesaderīgi *FIFA* statūtu 67. un 68. panta noteikumi, ciktāl tie identificē *UEFA* un tās nacionālās dalībfederācijas kā “visu no to jurisdikcijā esošajām sacensībām [...] izrietošo tiesību sākotnējās īpašnieces”, atņemot dalībklubiem un jebkuram alternatīvu sacensību organizētājam šo tiesību sākotnējās īpašumtiesības, patvaļīgi uzņemoties ekskluzīvu atbildību par to komercializāciju?

- 5) Vai – gadījumā, ja FIFA un UEFA kā organizācijas, kas pašas sev piešķirušas ekskluzīvu kompetenci organizēt un atļaut futbola klubu starptautiskās sacensības Eiropā, pamatojoties uz minētajiem savu statūtu noteikumiem, aizliedz Superlīgas norisi vai pretojas tai, – LESD 101. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka uz šiem konkurences ierobežojumiem var tikt attiecināts šajā tiesību normā paredzētais izņēmums, ņemot vērā, ka ar tiem tiek būtiski ierobežota izstrāde, tiek kavēta FIFA un UEFA piedāvātajai produkcijai alternatīvas produkcijas parādīšanās tirgū un tiek ierobežota inovācija, liedzot citus tās formātus un paveidus, likvidējot iespējamo konkurenci tirgū un ierobežojot patērētāja izvēles iespējas? Vai šim ierobežojumam varētu būt objektīvs attaisnojums, kura dēļ varētu uzskatīt, ka nav dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas LESD 102. panta izpratnē?
- 6) Vai LESD 45., 49., 56. pants un/vai 63. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka par kādas šajās tiesību normās nostiprinātās [pārvietošanās un aprītes brīvības] ierobežojumu ir uzskatāms tāds noteikums kā FIFA un UEFA statūtos (konkrēti FIFA statūtu 22. un 71.-73. pantā, UEFA statūtu 49. un 51. pantā, kā arī ikvienā līdzīga satura pantā, kas iekļauts dalībasociāciju un nacionālo līgu statūtos) ietvertais, saskaņā ar kuru dalībvalsts uzņēmējam, kas vēlas izveidot tādas Viseiropas klubu sacensības kā Superlīga, ir no šīm organizācijām iepriekš jāsaņem atļauja?”

III. Tiesvedība Tiesā

- 48 Lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu *Juzgado de lo Mercantil de Madrid* (Madrides Komerclietu tiesa) ir lūgusi Tiesu piemērot šai lietai Tiesas Reglamenta 105. pantā paredzēto paātrināto tiesvedību. Šā lūguma atbalstam tā minēja, pirmām kārtām, pamatlietas strīda un Tiesai uzdoto jautājumu būtisko un sensitīvo raksturu no ekonomiskā un sociālā viedokļa, ciktāl šis strīds un jautājumi attiecas uz futbola sacensību rīkošanu Savienības teritorijā, kā arī uz dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanu. Otrām kārtām, tā norādīja, ka minētie jautājumi ir uzdoti tiesvedībā valsts tiesā, kurā jau tika noteikti aizsardzības pasākumi, kam bija zināms steidzamības raksturs, ņemot vērā kaitējumu, uz kura esamību ir atsaukušies profesionālā futbola klubi, kas veidoja *ESLC*, un, plašāk raugoties, praktiskās un finansiālās sekas, ko *Covid-19* pandēmija radīja futbola nozarei citstarp Savienības teritorijā.
- 49 Ar 2021. gada 1. jūlija lēmumu Tiesas priekšsēdētājs noraidīja šo lūgumu ar pamatojumu, ka tā atbalstam minētie apstākļi paši par sevi nepamato paātrinātās tiesvedības piemērošanu šai lietai.
- 50 Paātrinātā tiesvedība ir procesuāls instruments, kas paredzēts, lai reaģētu uz ārkārtēji steidzamu situāciju, kuras eksistence jāpierāda attiecībā uz lietai, saistībā ar kuru iesniegts paātrinātās tiesvedības pieteikums, piemītošiem ārkārtas apstākļiem (Tiesas priekšsēdētāja rīkojumi, 2017. gada 20. decembris, *M.A. u.c.*, C-661/17, EU:C:2017:1024, 17. punkts, kā arī 2021. gada 25. februāris, *Sea Watch*, C-14/21 un C-15/21, EU:C:2021:149, 22. punkts).
- 51 Strīda un Tiesai saistībā ar to uzdoto jautājumu būtiskais un sensitīvais raksturs no ekonomiskā un sociālā viedokļa konkrētā Savienības tiesību jomā nevar pierādīt ārkārtēji steidzamas situācijas esamību un līdz ar to nevar pamatot nepieciešamību izmantot paātrināto tiesvedību (šajā nozīmē skat. Tiesas priekšsēdētāja rīkojumus, 2019. gada 27. februāris, *M.V. u.c.*, C-760/18, EU:C:2019:170, 18. punkts, kā arī 2021. gada 25. februāris, *Sea Watch*, C-14/21 un C-15/21, EU:C:2021:149, 24. punkts).

52 Turklāt tas, ka strīdam ir steidzams raksturs un ka kompetentajai valsts tiesai ir jādara viss iespējamais, lai nodrošinātu tā ātru noregulējumu, pats par sevi nepamato to, lai Tiesa piemērotu šai prejudiciālajai tiesvedībai paātrināto tiesvedību, ņemot vērā tās priekšmetu un īstenošanas noteikumus (šajā nozīmē skat. Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu, 2021. gada 25. februāris, *Sea Watch*, C-14/21 un C-15/21, EU:C:2021:149, 26.–29. punkts). Vispirms valsts tiesai, kura izskata šo strīdu, kura atrodas labākajā pozīcijā, lai izvērtētu pušu konkrētās problēmas, un kura uzskata par nepieciešamu uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus, ir, gaidot Tiesas nolēmumu, jāpieņem visi atbilstošie pagaidu pasākumi, lai nodrošinātu nolēmuma, kas tai jāpieņem, pilnīgu efektivitāti (šajā nozīmē skat. Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu, 2021. gada 25. februāris, *Sea Watch*, C-14/21 un C-15/21, EU:C:2021:149, 33. punkts), kā iesniedzējtiesa turklāt šajā gadījumā ir izdarījusi.

IV. Par pieņemamību

- 53 Atbildētājas pamatlietā, viena no divām personām, kas iestājušās lietā to atbalstam, Īrija, kā arī Francijas un Slovākijas valdības apšaubīja lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību kopumā.
- 54 Argumenti, kurus tās izvirzīja šajā ziņā, būtībā ir trīs veidu. Pirmkārt, tie ietver procesuāla rakstura argumentus attiecībā uz to, ka iesniedzējtiesas nolēmums tika pieņemts, pirmām kārtām, pēc aizsardzības pasākumu noteikšanas bez sacīkstes principam atbilstošām debatēm, tātad iepriekš neuzklausot pamatlietas puses, kā tas tomēr esot prasīts piemērojamajās valsts tiesību normās, un, otrām kārtām, bez tā, ka iesniedzējtiesa būtu izteikusies par atbildētāju pamatlietā lūgumu, lai tā atteiktos no savas jurisdikcijas par labu Šveices tiesām. Otrkārt, ir minēti formāla rakstura argumenti, ka minētā lēmuma saturs neatbilstot Reglamenta 94. panta a) punktā noteiktajām prasībām, ciktāl tajā neesot pietiekami precīzi un detalizēti izklāstīti faktiskie un tiesiskie apstākļi, kuros iesniedzējtiesa uzdod Tiesai savus jautājumus. Šī situācija esot īpaši problemātiska lietā, kuras raksturs ir sarežģīts un kura attiecas galvenokārt uz Savienības konkurences tiesību interpretāciju un piemērošanu. Turklāt tā varot liegt ieinteresētajām pusēm lietderīgi formulēt nostāju par skatītajiem jautājumiem. Treškārt, ir izvirzīti materiāltiesiski argumenti par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu hipotētisko raksturu, ciktāl nepastāvot faktiskais strīds, kura risināšanai būtu nepieciešams jebkāds interpretējošs Tiesas nolēmums. Šāda situācija izrietot it īpaši no tā, ka *FIFA* un *UEFA* vēl nav iesniegts neviens pilnīgi un pienācīgi sagatavots atļaujas pieteikums attiecībā uz Superlīgas projektu, un no apstākļa, ka datumā, kad par to tika paziņots, kā arī datumā, kad tika celta prasība, kas ir pamatlietas pamatā, šis projekts joprojām bija neskaidrs un neizstrādāts.
- 55 Turklāt Francijas, Ungārijas un Rumānijas valdības apšaubīja trešā līdz sestā iesniedzējtiesas uzdotā jautājuma pieņemamību būtībā to pašu iemeslu dēļ kā tie, kas tika minēti, lai apstrīdētu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību kopumā, proti, šo jautājumu nepietiekami pamatotā jeb hipotētiskā rakstura dēļ. Galvenie elementi, kas šajā kontekstā ir izvirzīti, ir par to, ka iesniedzējtiesas nolēmumā trūkstot reālas vai pietiekami izskaidrotas faktiskas vai juridiskas saiknes starp, no vienas puses, pamatlietas strīdu un, no otras puses, *FIFA* noteikumiem attiecībā uz dažādo ar starptautiskām futbola sacensībām saistīto tiesību piešķiršanu un izmantošanu (ceturtais jautājums), kā arī LESD normām attiecībā uz pārvietošanās un aprītes brīvībām (sestais jautājums).

A. Par iesniedzējtiesas nolēmuma pieņemšanas procesuālajiem nosacījumiem

- 56 Prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā Tiesai, ņemot vērā funkciju sadali starp to un dalībvalstu tiesām, nav jāpārbauda, vai iesniedzējtiesas nolēmums ir pieņemts atbilstoši valsts noteikumiem par tiesu organizāciju un procesu tajās. Turklāt Tiesai ir jābalstās uz šo nolēmumu, ja vien tas nav atcelts, izmantojot valsts tiesībās eventuāli paredzētās pārsūdzības procedūras (spriedumi, 1982. gada 14. janvāris, *Reina*, 65/81, EU:C:1982:6, 7. punkts, un 2022. gada 29. marts, *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, 70. punkts).
- 57 Šajā gadījumā Tiesai tāpat nav nedz jānosaka, kādām procesuālajām normām atbilstoši valsts tiesībām ir pakļauta tāda lēmuma kā iesniedzējtiesas nolēmums pieņemšana gadījumā, kad – kā tas ir šajā gadījumā – iepriekš ir noteikti aizsardzības pasākumi bez sacikstes principam atbilstošām debatēm, nedz jāpārbauda, vai šis nolēmums ir pieņemts atbilstoši šiem noteikumiem.
- 58 Turklāt, ņemot vērā argumentus, kurus minējušas dažas no atbildētājām pamatlietā, ir jānorāda, ka valsts tiesa var vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu arī saistībā ar tādu tiesvedību, kam ir steidzamības raksturs, kā tiesvedība, kuras priekšmets ir aizsardzības pasākumu vai citu pagaidu pasākumu noteikšana (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1977. gada 24. maijs, *Hoffmann-La Roche*, 107/76, EU:C:1977:89, 1. un 4. punkts, kā arī 2000. gada 13. aprīlis, *Lehtonen un Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, 20. punkts), gan arī saistībā ar tiesvedību, kam nav sacikstes rakstura (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1971. gada 14. decembris, *Politi*, 43/71, EU:C:1971:122, 4. un 5. punkts, kā arī 2021. gada 2. septembris, *Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster*, C-66/20, EU:C:2021:670, 37. punkts), ja vien visi LESD 267. pantā minētie nosacījumi ir izpildīti un ar šo lūgumu ir izpildītas visas tā formai un saturam piemērojamās prasības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1998. gada 18. jūnijs, *Corsica Ferries France*, C-266/96, EU:C:1998:306, 23. un 24. punkts).

B. Par iesniedzējtiesas nolēmuma saturu

- 59 Prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, kas paredzēta LESD 267. pantā, ir Tiesas un valsts tiesu sadarbības instruments, saistībā ar kuru pirmā sniedz otrajām tādas Savienības tiesību interpretācijas norādes, kas tām ir nepieciešamas, lai pasludinātu spriedumu izskatāmajās lietās. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, kas tagad ir atspoguļota Reglamenta 94. panta a) un b) punktā, nepieciešamība sniegt valsts tiesai noderīgu Savienības tiesību interpretāciju prasa, lai valsts tiesa izklāstītu lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uz kuriem attiecas tās uzdotie jautājumi, vai vismaz paskaidrotu šo jautājumu pamatā esošos faktu pieņēmumus. Turklāt, kā noteikts Reglamenta 94. panta c) punktā, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jābūt ietvertam to iemeslu izklāstam, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saiknei, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamo valsts tiesisko regulējumu. Šīs prasības it īpaši ir spēkā tādās jomās, kurām ir raksturīgi sarežģīti faktiskie un tiesiskie apstākļi, kā konkurences joma (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 27. novembris, *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756, 83. punkts, kā arī 2023. gada 29. jūnijs, *Super Bock Bebidas*, C-211/22, EU:C:2023:529, 23. un 24. punkts).
- 60 Turklāt iesniedzējtiesas nolēmumā ietvertajai informācijai ne tikai ir jāļauj Tiesai sniegt lietderīgas atbildes, bet arī jānodrošina dalībvalstu valdībām, kā arī pārējām ieinteresētajām pusēm iespēja sniegt apsvērumus saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1982. gada 1. aprīlis, *Holdijk u.c.*, no 141/81 līdz 143/81, EU:C:1982:122, 7. punkts, kā arī 2000. gada 11. aprīlis, *Delière*, C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 31. punkts).

- 61 Šajā gadījumā lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilst šā sprieduma divos iepriekšējos punktos atgādinātajām prasībām. Iesniedzējtiesas nolēmumā ir detalizēti izklāstīti faktiskie un tiesiskie apstākļi, kuros iekļaujas Tiesai uzdotie jautājumi. Turpinot, šajā nolēmumā ir sīki izklāstīti faktiskie un tiesiskie iemesli, kuru dēļ iesniedzējtiesa uzskatīja par nepieciešamu uzdot šos jautājumus, kā arī saikne, kas, tās ieskatā, saista LESD 45., 49., 56., 63., 101. un 102. pantu ar pamatlietu, ņemot vērā Tiesas un Vispārējās tiesas judikatūru. Visbeidzot iesniedzējtiesa tajā skaidri un precīzi norāda elementus, uz kuriem tā balstījās, lai pati formulētu noteiktus faktiskus un juridiskus vērtējumus.
- 62 It īpaši iesniedzējtiesas vērtējumi, kuri attiecas, pirmām kārtām, uz pamatlietā aplūkoto tirgu, kas ir definēts kā futbola starpklubu sacensību organizēšanas un komercializācijas Savienības teritorijā, kā arī dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanas tirgus, un, otrām kārtām, uz FIFA un UEFA dominējošo stāvokli tajā, ļauj saprast šādi definētajā ietvarā pastāvošo faktisko saikni starp pamatlietu un Tiesai uzdoto ceturto jautājumu, kurā minētā tiesa vaicā par LESD 102. panta interpretāciju, lai eventuāli piemērotu šo pantu FIFA noteikumiem par aplūkoto tiesību piešķiršanu un izmantošanu.
- 63 Turklāt Tiesai iesniegto rakstveida apsvērumu saturs atklāj, ka šo apsvērumu autoriem nav bijušas nekādas grūtības izprast faktiskos un tiesiskos apstākļus, kādos iesniedzējtiesa ir uzdevusi savus jautājumus, saprast to pamatā esošo faktisko informāciju, izprast iemeslus, kuru dēļ iesniedzējtiesa uzskatīja par nepieciešamu uzdot šos jautājumus, kā arī galu galā pilnīgā un lietderīgā veidā paust nostāju šajā ziņā.

C. Par to, vai faktiski pastāv strīds pamatlietā, un par Tiesai uzdoto jautājumu nozīmīgumu

- 64 Tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu pamatlietā un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, var, ņemot vērā strīda īpatnības, noteikt gan to, cik nepieciešams ir prejudiciālais nolēmums tās sprieduma taisīšanai, gan to, cik nozīmīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. No tā izriet, ka uz valsts tiesu uzdotajiem jautājumiem attiecas nozīmīguma prezumpcija un atteikties lemt par šiem jautājumiem Tiesa var tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz minētajiem jautājumiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1981. gada 16. decembris, *Foglia*, 244/80, EU:C:1981:302, 15. un 18. punkts, kā arī 2023. gada 7. februāris, *Confédération paysanne* u.c. (*In vitro* nejaušā mutāģenēze), C-688/21, EU:C:2023:75, 32. un 33. punkts).
- 65 Šajā gadījumā, papildinot šā sprieduma 61. punktā minētos vērtējumus, ir jākonstatē, ka šā sprieduma 28.–32. punktā rezumētā iesniedzējtiesas informācija apstiprina pamatlietas strīda faktisko raksturu. Turklāt šī pati informācija, kā arī minētā sprieduma 33.–46. punktā izklāstītā informācija atklāj, ka nav tā, ka apstāklim, ka iesniedzējtiesa šajā ziņā ir uzdevusi Tiesai jautājumus par LESD 45. un 101. panta interpretāciju, acīmredzami nav nekādas saiknes ar pamatlietas strīda faktisko raksturu un priekšmetu.
- 66 It īpaši, lai arī ir taisnība, ka starp pamatlietas pusēm pastāv domstarpības par to, vai iesniedzējtiesa vienlaikus ar LESD normām par Savienības konkurences noteikumiem var piemērot pantus par pārvietošanās un aprites brīvībām, ņemot vērā to, kā prasītāja pamatlietā ir formulējusi savus prasījumus šajā tiesā, tomēr, kā tiesas sēdē atgādināja Spānijas valdība, šķiet, ka minētā tiesa šajā stadijā uzskatīja, ka ir kompetenta tā rīkoties, un šīs nostājas pamatotības pārbaude nav Tiesas kompetencē.

67 Tādējādi lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams kopumā.

V. Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 68 Ar pirmajiem pieciem jautājumiem iesniedzējtiesa lūdz Tiesu interpretēt LESD 101. un 102. pantu par aizliegtu vienošanos, kas vērstas pret konkurenci, un par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu, lai varētu lemt par visu *FIFA* un *UEFA* pieņemto noteikumu saderību ar abiem šiem pantiem.
- 69 Ar sesto jautājumu iesniedzējtiesa vaicā Tiesai par LESD 45., 49., 56. un 63. panta attiecībā uz Savienības tiesībās garantētajām pārvietošanās un aprites brīvībām interpretāciju, lai vienlaikus varētu lemt par to pašu noteikumu saderību ar šiem četriem pantiem.
- 70 Strīda, saistībā ar kuru Tiesai tika uzdoti šie jautājumi, pamatā ir prasība, ko cēlis uzņēmums, kurš būtībā sūdzas par to, ka *FIFA* un *UEFA* pieņemtie noteikumi, ņemot vērā to raksturu, saturu, mērķus, konkrēto kontekstu, kurā tie iekļaujas, un veidu, kā tos var īstenot, nepieļauj, ierobežo vai izkropļo konkurenci futbola starpkлубu sacensību rīkošanas un komercializācijas Savienības teritorijā, kā arī dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanas tirgū. Konkrētāk, šis uzņēmums apgalvo, ka pēc tam, kad tika uzsākts jaunu starptautisku futbola sacensību projekts, ko tas vēlējās īstenot, *FIFA* un *UEFA* pārkāpa LESD 101. un 102. pantu, norādot, ka tās plāno īstenot minētos noteikumus, un uzsverot konkrētās sekas, kādas šāda īstenošana varētu radīt attiecīgajām sacensībām, kā arī klubiem un spēlētājiem, kas tajās piedalītos.
- 71 Ņemot vērā gan Tiesai uzdoto jautājumu saturu, gan tā strīda raksturu, saistībā ar kuru tie ir uzdoti, pirms tiek vērtēti šie jautājumi, ir jāsniedz trīs ievada apsvērumi.

A. Ievada apsvērumi

1. Par pamatlietas priekšmetu

- 72 Iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi attiecas tikai uz noteikumu kopumu, ar kuriem *FIFA* un *UEFA* tiecas regulēt, pirmām kārtām, noteiktu starptautisko futbola sacensību iepriekšējas atļaujas saņemšanu, kā arī profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību tajās un, otrām kārtām, dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanu.
- 73 Šajā ziņā vispirms no šo jautājumu formulējuma izriet, ka attiecīgie noteikumi ir minēti *FIFA* statūtu 22., 67., 68. un 71.–73. pantā, kā arī *UEFA* statūtu 49.–51. pantā. Tomēr, kā izriet no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas, par šiem noteikumiem pamatlietā ir runa tikai, ciktāl tie ir piemērojami starptautiskām sacensībām, kurās “iesaistīt[i]” vai “kurās piedalās” klubi, saskaņā ar terminoloģiju, kas izmantota attiecīgi *FIFA* statūtu 71. panta 1. punktā un *UEFA* statūtu 49. panta 1. punktā. Tāpat *FIFA* statūtu 22. panta 3. punkta c) apakšpunktā kvalificētas par “starpklubu sacensībām”, šīs sacensības ietilpst plašākā tādu starptautisko futbola sacensību kategorijā, kuras dēvē par “otrās kategorijas” sacensībām un uz kurām attiecas *FIFA* starptautisko spēļu nolikuma 8. un 11. pants, un kuras ietilpst iepriekšējas atļaujas sistēmā, uz ko atsaucas šie panti.

- 74 Līdz ar to pamatlietā un tātad šajā tiesvedībā nav runa par *FIFA* un *UEFA* pieņemtajiem noteikumiem attiecībā uz, pirmkārt, tādu citu starptautisko futbola sacensību iepriekšēju atļaušanu kā sacensības, kurās piedalās tikai nacionālās futbola apvienības, *FIFA* un *UEFA* biedres, pārstāvošas komandas, otrkārt, komandu un spēlētāju dalību šajās sacensībās un, treškārt, dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanu.
- 75 Vēl jo vairāk šajā gadījumā nav runa ne par noteikumiem, kurus *FIFA* un *UEFA* var būt pieņēmušas attiecībā uz citām darbībām, ne par *FIFA* un *UEFA* statūtu normām, kas attiecas uz abu šo subjektu darbību, organizāciju, mērķiem, kā arī pašu pastāvēšanu, šajā ziņā ņemot vērā to, ka Tiesa jau ir norādījusi, ka, lai arī šādiem subjektiem ir tiesiskā autonomija, kas ļauj tiem citstarp pieņemt noteikumus par sacensību organizēšanu to pārvaldītajā disciplīnā, par šo sacensību labu norisi un sportistu dalību tajās (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2000. gada 11. aprīlis, *Delière*, C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 67. un 68. punkts, kā arī 2019. gada 13. jūnijs, *TopFit* un *Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, 60. punkts), to darot, tie nedrīkst ierobežot Savienības tiesībās privātpersonām piešķirto tiesību un brīvību izmantošanu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 81. un 83. punkts, kā arī 2019. gada 13. jūnijs, *TopFit* un *Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, 52. punkts).
- 76 Tādējādi iepriekšējā punktā izdarītais secinājums nekādi neliedz iesniedzējtiesai ņemt vērā tādas normas kā normas attiecībā uz *FIFA* un *UEFA* organizāciju un darbību vērtējumā, kas tai ir jāveic, lai atrisinātu strīdu pamatlietā, ciktāl šī vērā ņemšana ir pamatota, lai piemērotu LESD pantus, attiecībā uz kuriem šī tiesa ir uzdevusi jautājumus Tiesai, ņemot vērā šajā spriedumā minēto interpretāciju.
- 77 Turpinājumā ir jākonstatē, ka, lai arī pamatlietas pamatā ir prasība, ko cēlusi sabiedrība, kura paziņoja par jaunu starptautisku futbola sacensību ar nosaukumu “Superlīga” projekta uzsākšanu, un lai arī trešais iesniedzējtiesas uzdotais jautājums attiecas īpaši uz konkrēto rīcību, ar kuru *FIFA* un *UEFA* reaģēja uz šo projekta uzsākšanu, pārējie pieci šīs tiesas jautājumi savukārt attiecas uz *FIFA* un *UEFA* noteikumiem, ar ko bija pamatota minētā rīcība (proti, noteikumiem par šāda rakstura sacensību iepriekšēju atļaušanu un profesionālā futbola klubu vai spēlētāju dalību tajās), kā arī uz citiem noteikumiem, kuriem minētās tiesas ieskatā ir saikne ar attiecīgo tirgu, kā šī tiesa to definējusi (proti, noteikumiem par dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību piešķiršanu un izmantošanu).
- 78 Tādējādi šie jautājumi, skatīti kopā, ir vērsti uz to, lai ļautu iesniedzējtiesai noteikt, vai šie dažādie noteikumi, ciktāl tos var īstenot attiecībā uz jebkādam tādām jaunām futbola starpkлубu sacensībām, ko rīko vai plāno rīkot Savienības teritorijā, kā sacensības, kuru paziņotā uzsākšana ir pamatlietas pamatā, ņemot vērā šo noteikumu raksturu, saturu, mērķus un konkrēto kontekstu, kurā tie iekļaujas, ir LESD 45., 49., 56., 63., 101. un 102. panta pārkāpums.
- 79 Šādos apstākļos Tiesa, atbildot uz visiem tai uzdotajiem jautājumiem, ņems vērā pamatlietā aplūkoto *FIFA* un *UEFA* noteikumu attiecīgās raksturiezīmes, kā minēts iesniedzējtiesas nolēmumā un kā atgādinājušas visas pamatlietas puses.
- 80 Visbeidzot jākonstatē, ka iesniedzējtiesa turpretī nav uzdevusi Tiesai jautājumus par LESD 45., 49., 56., 63., 101. un 102. panta interpretāciju, lai vienā vai otrā veidā lemtu par paša Superlīgas projekta saderību ar šiem dažādajiem LESD pantiem.

81 Turklāt šā projekta raksturierzīmēm nav īpašas nozīmes saistībā ar atbildēm, kas sniedzamas uz pirmo, otro un ceturto līdz sesto iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, ņemot vērā šo jautājumu priekšmetu. Tāpat, tā kā pamatlietas puses jau ir aktīvi apspriedušas šīs raksturierzīmes, Tiesa šajā ziņā vienīgi precizēs, ciklāl tas ir nepieciešams, cik lielā mērā tām varētu būt nozīme, neskarot pārbaudes, kas būs jāveic iesniedzējtiesai.

2. Par Savienības tiesību piemērojamību sportam un sporta apvienību darbībai

82 Tiesai uzdotie jautājumi ir par LESD 45., 49., 56., 63., 101. un 102. panta interpretāciju saistībā ar strīdu, kurā apstrīdēti noteikumi, ko pieņēmuši divi tādi subjekti, kam saskaņā ar to attiecīgajiem statūtiem ir tādu privāttiesību apvienību statuss, kuras ir atbildīgas par futbola jomas organizēšanu un kontroli pasaules un Eiropas mērogā; šie noteikumi ir saistīti ar iepriekšējās atļaujas saņemšanu starptautiskām futbola starpklubu sacensībām, kā arī ar dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanu.

83 Šajā ziņā jāatgādina – ja nodarbošanās ar sportu ir saimnieciska darbība, uz to ir attiecināmas Savienības tiesību normas, kas ir piemērojamas šādas darbības gadījumā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1974. gada 12. decembris, *Walrave un Koch*, 36/74, EU:C:1974:140, 4. punkts, kā arī 2010. gada 16. marts, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, 27. punkts).

84 Tikai daži īpaši noteikumi, kas, pirmkārt, ir pieņemti vienīgi ar ekonomiska rakstura apsvērumiem nesaistītu iemeslu dēļ un, otrkārt, attiecas uz jautājumiem, kuri skar tikai sportu kā tādu, ir uzskatāmi par tādiem, kas nekādi nav saistīti ar jebkādu saimniecisko darbību. Tā tas it īpaši ir to noteikumu gadījumā, kas attiecas uz ārvalstu spēlētāju izslēgšanu no to komandu sastāva, kuras piedalās sacensībās starp savu valsti pārstāvošajām komandām, vai uz to klasifikācijas kritēriju noteikšanu, kas tiek izmantoti, lai atlasītu sportistus, kuri individuāli piedalīsies sacensībās (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1974. gada 12. decembris, *Walrave un Koch*, 36/74, EU:C:1974:140, 8. punkts; 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 76. un 127. punkts, kā arī 2000. gada 11. aprīlis, *Deliège*, C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 43., 44., 63., 64. un 69. punkts).

85 Izņemot šos īpašos noteikumus, noteikumi, kurus sporta apvienības pieņem, lai reglamentētu profesionālo vai daļēji profesionālo sportistu algoto darbu vai pakalpojumu sniegšanu, un, plašākā nozīmē, noteikumi, kuri, lai gan formāli nereglamentē šo darbu vai šo pakalpojumu sniegšanu, tomēr minēto darbu vai minēto pakalpojumu sniegšanu tieši ietekmē, var ietilpt LESD 45. un 56. panta piemērošanas jomā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1974. gada 12. decembris, *Walrave un Koch*, 36/74, EU:C:1974:140, 5., 17.–19. un 25. punkts; 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 75., 82.–84. un 87. punkts; 2005. gada 12. aprīlis, *Simutenkov*, C-265/03, EU:C:2005:213, 32. punkts, kā arī 2010. gada 16. marts, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, 28. un 30. punkts).

86 Tāpat šo sporta apvienību pieņemtie noteikumi var ietilpt LESD 49. panta piemērošanas jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 18. jūlijs, *Meca-Medina un Majcen*/Komisija, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 28. punkts) vai pat LESD 63. panta piemērošanas jomā.

87 Visbeidzot, uz šiem noteikumiem un, plašākā nozīmē, uz to apvienību rīcību, kuras tos ir pieņēmušas, ir attiecināmas LESD normas par konkurences tiesībām, ja ir izpildīti šo normu piemērošanas nosacījumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 18. jūlijs, *Meca-Medina un*

Majcen/Komisija, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 30.–33. punkts), kas nozīmē, ka šīs apvienības var kvalificēt kā “uzņēmumus” LESD 101. un 102. panta izpratnē vai ka attiecīgos noteikumus var kvalificēt kā “uzņēmumu apvienību lēmumus” LESD 101. panta izpratnē.

- 88 Vispārīgāk raugoties, ņemot vērā to, ka uz šiem noteikumiem tādējādi attiecas minētās LESD normas, tiem – gadījumā, ja tajos ir paredzētas privātpersonām piemērojamas prasības, – ir jābūt pieņemtiem un īstenotiem, ievērojot Savienības tiesību vispārējos principus, it īpaši diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 13. jūnijs, *TopFit* un *Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, 60., 65. un 66. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 89 Pamatlietā aplūkoti noteikumi, neatkarīgi no tā, vai tos pieņēmusi *FIFA* vai *UEFA*, nav noteikumi, uz kuriem varētu attiekties šā sprieduma 84. punktā minētais izņēmums, par ko Tiesa vairākkārt ir atgādinājusi, ka tam ir jāpaliek ierobežotam ar tā atbilstošo mērķi un ka uz to nevar atsaukties, lai no LESD normu par Savienības ekonomiskajām tiesībām piemērošanas jomas izslēgtu jebkādu sporta darbību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1976. gada 14. jūlijs, *Donà*, 13/76, EU:C:1976:115, 14. un 15. punkts, kā arī 2006. gada 18. jūlijs, *Meca-Medina* un *Majcen*/Komisija, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 26. punkts).
- 90 Gluži pretēji, pirmkārt, noteikumi par to, kā sporta apvienības īsteno pilnvaras sporta sacensību iepriekšējas atļaujas saņemšanas jomā, ņemot vērā, ka šo sacensību rīkošana un komercializācija, kā Tiesa jau ir norādījusi, ir saimnieciskā darbība uzņēmumiem, kuri to veic vai gatavojas veikt, tādējādi ietilpst LESD normu par konkurences tiesībām piemērošanas jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 28. punkts). Tā paša iemesla dēļ tie ietilpst arī LESD normu par pārvietošanās un aprītes brīvībām piemērošanas jomā.
- 91 Otrkārt, arī noteikumi, kurus *FIFA* un *UEFA* ir pieņēmušas, lai reglamentētu profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību starptautiskās futbola starpklubu sacensībās, ietilpst šo normu piemērošanas jomā. Lai gan šie noteikumi formāli nereglamentē ne spēlētāju darba vai pakalpojumu sniegšanas nosacījumus, ne profesionālā futbola klubu pakalpojumu sniegšanas nosacījumus vai, plašāk raugoties, saimnieciskās darbības veikšanu, tie ir jāatzīst par tādiem, kuriem atkarībā no gadījuma ir tieša ietekme uz minēto darbu, uz minēto pakalpojumu sniegšanu vai uz minēto saimniecisko darbību, ņemot vērā, ka tie noteikti ietekmē spēlētāju un klubu iespēju piedalīties attiecīgajās sacensībās.
- 92 Treškārt, noteikumu, kurus *FIFA* ir pieņēmusi, lai reglamentētu dažādo ar starptautiskajām futbola sacensībām saistīto tiesību izmantošanu, mērķis tieši ir reglamentēt nosacījumus, ar kādiem uzņēmumi, kas ir šo tiesību īpašnieki, var tās izmantot vai deleģēt to izmantošanu trešiem uzņēmumiem, un šīm darbībām ir saimniecisks raksturs. Turklāt tie tieši ietekmē nosacījumus, ar kādiem šie trešie uzņēmumi vai citi uzņēmumi var cerēt izmantot minētās tiesības vai panākt, ka tās tiem jebkādā veidā tiek nodotas, lai veiktu starpniecības darbības (piemēram, aplūkoto tiesību tālākpārdošanu televīzijas raidorganizācijām un citiem plašsaziņas līdzekļu pakalpojumu sniedzējiem) vai gala darbības (piemēram, noteiktu spēļu izplatīšanu vai pārraidīšanu televīzijā vai internetā), kurām arī ir saimniecisks raksturs.
- 93 Šīs dažādās sporta sacensību rīkošanas, sporta pasākumu komercializācijas, to izplatīšanas un reklāmas izvietojanas saimnieciskās darbības turklāt ir savstarpēji papildinošas un cieši saistītas, kā Tiesa jau ir norādījusi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2000. gada 11. aprīlis, *Deliège*, C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 56. un 57. punkts, kā arī 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 33. punkts).

94 Līdz ar to visi *FIFA* un *UEFA* noteikumi, par kuriem iesniedzējtiesa ir uzdevusi jautājumus Tiesai, ietilpst LESD 45., 49., 56., 63., 101. un 102. panta piemērošanas jomā.

3. Par LESD 165. pantu

95 Visas pamatlietas puses un daudzas valdības, kuras iestājušās tiesvedībā Tiesā, ir paudušas dažādus viedokļus par to, kādas sekas var izrietēt saistībā ar LESD 165. pantu, atbildot uz dažādajiem iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem.

96 Šajā ziņā jānorāda, pirmkārt, ka LESD 165. pants ir jāskata, ņemot vērā LESD 6. panta e) punktu, kurā paredzēts, ka Savienības kompetencē ir veikt darbības, lai atbalstītu, koordinētu vai papildinātu dalībvalstu darbības, kas attiecas uz izglītību, arodmācībām, jaunatni un sportu. LESD 165. pants konkretizē šo normu, precizējot gan mērķus, kas noteikti Savienības darbībai attiecīgajās jomās, gan līdzekļus, kurus var izmantot, lai sekmētu šo mērķu sasniegšanu.

97 Tādējādi attiecībā uz mērķiem, kas noteikti Savienības rīcībai sporta jomā, LESD 165. panta 1. punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka Savienība palīdz risināt Eiropas sporta nozares jautājumus, ņemot vērā šīs nozares īpatnības, tās struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, un tās sociālo un audzinošo nozīmi, bet 2. punkta pēdējā ievilkumā ir noteikts, ka Savienības rīcības mērķis šajā jomā ir attīstīt Eiropas dimensiju sportā, veicinot taisnīgumu un atklātību sporta sacensībās un sadarbību starp struktūrām, kas ir atbildīgas par sportu, kā arī sargājot sportistu, jo īpaši jaunāko sportistu, fizisko un morālo integritāti.

98 Attiecībā uz līdzekļiem, kurus var izmantot, lai sekmētu šo mērķu sasniegšanu, LESD 165. panta 3. punktā ir paredzēts, ka Savienība sekmē sadarbību ar trešajām valstīm un kompetentajām starptautiskajām organizācijām sporta jomā, savukārt 4. punktā ir noteikts, ka Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru vai tikai Padome pēc Komisijas priekšlikuma var noteikt attiecīgi veicināšanas pasākumus vai ieteikumus.

99 Otrkārt, kā izriet gan no LESD 165. panta, gan LESD 6. panta e) punkta formulējuma, Līgumu autori ar šīm normām vēlējas piešķirt Savienībai atbalsta kompetenci, ļaujot tai īstenot nevis “politiku”, kā tas ir paredzēts citās LESD normās, bet gan “rīcību” vairākās īpašās jomās, tostarp sportā. Minētās normas tādējādi ir juridiskais pamats, kas ļauj Savienībai īstenot šo atbalsta kompetenci saskaņā ar tajās noteiktajiem nosacījumiem un ierobežojumiem, tostarp valsts līmenī pieņemto normatīvo aktu saskaņošanas izslēgšanu atbilstoši LESD 165. panta 4. punkta 1. ievilkumam. Turklāt saskaņā ar LESD 6. pantu minētā atbalsta kompetence ļauj Savienībai pieņemt juridiskus aktus tikai ar mērķi atbalstīt, koordinēt vai papildināt dalībvalstu rīcību.

100 Attiecīgi, kā izriet arī no konteksta, kurā iekļaujas LESD 165. pants, un it īpaši no tā, ka tas ir ietverts LESD trešajā daļā, kas veltīta “Savienības iekšpolitikai un rīcībai”, nevis šā līguma pirmajā daļā, kurā ir normas, ar ko nosaka principus, tostarp II sadaļā ietvertie “vispārēji piemērojamie noteikumi” attiecībā it īpaši uz augsta līmeņa nodarbinātības veicināšanu, atbilstīgas sociālās aizsardzības nodrošināšanu, cīņu pret jebkādu diskrimināciju, vides aizsardzību, kā arī patērētāju aizsardzību, šis pants nav transversāla rakstura vispārējas piemērojamības norma.

101 No tā izriet, ka, lai gan Savienības kompetentajām iestādēm, kad tās, pamatojoties uz LESD 165. pantu un atbilstoši tajā noteiktajiem nosacījumiem, nosaka veicināšanas pasākumus vai ieteikumus sporta jomā, ir jāņem vērā dažādie šajā pantā uzskaitītie elementi un mērķi, šiem elementiem un mērķiem, kā arī šiem veicināšanas pasākumiem un ieteikumiem nav jābūt

integrētiem vai ņemtiem vērā saistošā veidā, piemērojot noteikumus, par kuru interpretāciju iesniedzējtiesa ir uzdevusi jautājumus Tiesai, neatkarīgi no tā, vai tie attiecas uz personu pārvietošanās un preču un pakalpojumu aprites brīvībām (LESD 45., 49., 56. un 63. pants) vai konkurences noteikumiem (LESD 101. un 102. pants). Plašāk raugoties, LESD 165. pantu arī nevar aplūkot kā īpašu noteikumu, kurā būtu paredzēts, ka uz sportu neattiecas visas pārējās vai daļa Savienības primāro tiesību normu, kas var tikt tam piemērotas vai kas liktu sportam paredzēt īpašu regulējumu saistībā ar šo piemērošanu.

- 102 Tomēr, treškārt, kā Tiesa ir vairākkārt norādījusi, ar sportu saistītajai darbībai ir liela sabiedriska un audzinoša nozīme Savienībai un tās pilsoņiem, un šī nozīme ir atspoguļota LESD 165. pantā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 106. punkts, kā arī 2019. gada 13. jūnijs, *TopFit* un *Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, 33. un 34. punkts).
- 103 Turklāt šai darbībai piemīt nenoliedzamas īpatnības, kuras, lai arī it īpaši ir saistītas ar tautas sportu, var būt sastopamas arī sporta darbībā, kas tiek veikta kā saimnieciskā darbība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2000. gada 13. aprīlis, *Lehtonen* un *Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, 33. punkts).
- 104 Visbeidzot šādas īpatnības, iespējams, var tikt ņemtas vērā kā viens no elementiem un, ja tām ir nozīme, piemērojot LESD 45. un 101. pantu, tomēr ir jānorāda, ka šī ņemšana vērā var notikt tikai atbilstoši nosacījumiem un piemērošanas kritērijiem, kas paredzēti katrā no šiem pantiem. Tāds pats vērtējums ir spēkā attiecībā uz LESD 49., 56., 63. un 102. pantu.
- 105 It īpaši, ja tiek apgalvots, ka sporta apvienības pieņemts noteikums ir šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai vai pret konkurenci vērsta aizliegta vienošanās, šā noteikuma kā šķēršļa pārvietošanās brīvībai vai kā aizliegtas vienošanās raksturojumam katrā ziņā ir jābūt pamatotam ar konkrētu vērtējumu par minētā noteikuma saturu faktiskajā kontekstā, kādā ir paredzēts to īstenot (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 98.–103. punkts; 2000. gada 11. aprīlis, *Deliège*, C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 61.–64. punkts, kā arī 2000. gada 13. aprīlis, *Lehtonen* un *Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, 48.–50. punkts). Šāds vērtējums var nozīmēt, ka ir jāņem vērā, piemēram, attiecīgā sporta veida raksturs, organizācija vai darbība, un, konkrētāk, tā profesionalizācijas pakāpe, veids, kādā tas tiek īstenots, dažādo iesaistīto dalībnieku sadarbības veids, kā arī loma, kāda ir struktūrām vai vienībām, kas ir atbildīgas par attiecīgo sporta darbību visos līmeņos un ar kurām Savienībai atbilstoši LESD 165. panta 3. punktam ir jāveicina sadarbība.
- 106 Turklāt, ja tiek pierādīts, ka pastāv šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai, apvienībai, kas ir pieņēmusi attiecīgo noteikumu, ir iespēja pierādīt tā pamatotību, nepieciešamību un samērīgumu ar konkrētiem mērķiem, kurus var uzskatīt par legītimiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 104. punkts) un kuri paši ir atkarīgi no attiecīgā sporta veida īpatnībām.
- 107 Iesniedzējtiesas jautājumi par konkurences noteikumiem un par pārvietošanās un aprites brīvībām ir secīgi jāizvērtē, ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus.

B. Par pirmo līdz piekto jautājumu – konkurences noteikumi

- 108 Pirmie divi jautājumi būtībā ir par to, kā vērtējami tādi noteikumi kā *FIFA* un *UEFA* noteikumi par iepriekšējas atļaujas saņemšanu starptautiskām futbola starpklubu sacensībām, kā arī par profesionālā futbola klubu un sportistu dalību šajās sacensībās, ņemot vērā, pirmām kārtām, LESD 102. pantu un, otrām kārtām, LESD 101. panta 1. punktu.
- 109 Trešais jautājums skar to, kā, ņemot vērā tos pašus pantus, ir vērtējama šo noteikumu paredzētā īstenošana šā sprieduma 30. un 31. punktā minēto paziņojumu veidā.
- 110 Ceturtais jautājums savukārt ir par to, kā, ņemot vērā minētos pantus, vērtējami tādi noteikumi kā *FIFA* pieņemtie noteikumi par minēto sacensību izmantošanas tiesībām.
- 111 Piektais jautājums – kas ir uzdots gadījumā, ja šā sprieduma iepriekšējos trīs punktus minētie noteikumi būtu atzīstami par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, uz ko ir attiecināms LESD 102. pants, vai pret konkurenci vērstu aizliegto vienošanos, kura ir aizliegta ar LESD 101. panta 1. punktu – ir vērsts uz to, lai ļautu iesniedzējtiesai noteikt, vai šie noteikumi tomēr var būt pieļaujami, ievērojot Tiesas judikatūru par LESD 102. pantu, vai atbilstoši LESD 101. panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem.
- 112 Ņemot vērā šo dažādo jautājumu tvērumu, iesākumā jāatgādina, pirmkārt, ka LESD 101. un 102. pants ir piemērojams ikvienam tiesību subjektam, kas veic saimniecisko darbību, un ka šādā statusā tas ir kvalificējams kā uzņēmums neatkarīgi no tā juridiskā statusa un finansēšanas veida (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1991. gada 23. aprīlis, *Höfner* un *Elser*, C-41/90, EU:C:1991:161, 21. punkts; 2007. gada 11. decembris, *ETI u.c.*, C-280/06, EU:C:2007:775, 38. punkts, kā arī 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 20. un 21. punkts).
- 113 Līdz ar to šie panti citstarp ir piemērojami tiesību subjektiem, kuri ir izveidoti apvienību veidā un kuru mērķis atbilstoši to statūtiem ir konkrēta sporta veida organizācija un kontrole, ciktāl šie subjekti veic ar šo sporta veidu saistītu saimniecisko darbību, piedāvājot preces vai pakalpojumus, un ciktāl tie tādējādi ir kvalificējami kā “uzņēmumi” (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 22., 23. un 26. punkts).
- 114 Turklāt LESD 101. pants ir piemērojams arī tiesību subjektiem, kuri, lai gan paši ne vienmēr ir uzņēmumi, tomēr var tikt kvalificēti kā “uzņēmumu apvienības”.
- 115 Šajā gadījumā, ņemot vērā pamatlietas priekšmetu un iesniedzējtiesas sniegto informāciju, jāatzīst, ka LESD 101. un 102. pants ir piemērojami *FIFA* un *UEFA*, jo abas šīs apvienības veic divkāršu saimniecisko darbību, kura, kā izriet no šā sprieduma 34., 90. un 92. punkta, izpaužas kā futbola starpklubu sacensību rīkošana un komercializācija Savienības teritorijā, kā arī dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošana, un šīs apvienības tādējādi ir kvalificējas kā “uzņēmumi”. Turklāt minētajām apvienībām ir piemērojams LESD 101. pants, jo to biedres ir nacionālās futbola apvienības, kuras pašas var tikt kvalificētas kā “uzņēmumi”, jo tās veic saimniecisko darbību, kas saistīta ar futbola starpklubu sacensību rīkošanu un komercializāciju valsts mērogā, kā arī ar tiesību attiecībā uz šīm sacensībām izmantošanu, vai arī to pašu locekļi ir vai tām pieder subjekti, kurus var kvalificēt kā uzņēmumus, piemēram, futbola klubi.
- 116 Otrkārt, atšķirībā no LESD 102. panta, kas attiecas tikai uz to uzņēmumu vienusējo rīcību, kam individuāli vai attiecīgā gadījumā kolektīvi ir dominējošs stāvoklis, LESD 101. pants ir vērsts uz to, lai aptvertu dažādus tādus rīcības veidus, kuru kopīgā iezīme ir, ka tie izriet no vairāku

uzņēmumu sadarbības, proti, “nolīgumus uzņēmumu starpā”, “saskaņotas darbības” un “uzņēmumu apvienību lēmumus”, neņemot vērā šo uzņēmumu stāvokli tirgū (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2000. gada 16. marts, *Compagnie maritime belge transports* u.c./Komisija, C-395/96 P un C-396/96 P, EU:C:2000:132, 34.–36. punkts).

- 117 Šajā lietā, lai varētu piemērot LESD 102. pantu tādām tiesību subjektam kā *FIFA* vai *UEFA*, viens no nosacījumiem ir tāds, ka ir jāpierāda, ka šim subjektam ir dominējošs stāvoklis konkrētajā tirgū. Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas izriet, ka tās ieskatā abiem šiem subjektiem ir dominējošs stāvoklis futbola starpkлубu sacensību rīkošanas un komercializācijas tirgū Savienības teritorijā, kā arī dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanas tirgū. Līdz ar to uz iesniedzējtiesas jautājumiem par LESD 102. panta interpretāciju ir jāatbild, balstoties uz šo faktisko un juridisko premisu, kas turklāt ir neapstrīdama, ņemot vērā it īpaši apstākli, ka atšķirībā no citu sporta disciplīnu gadījumā pastāvošās situācijas *FIFA* un *UEFA* ir vienīgās apvienības, kuras rīko un komercializē šādas sacensības pasaules un Eiropas mērogā.
- 118 Savukārt LESD 101. panta 1. punkta piemērošana tādiem tiesību subjektiem kā *FIFA* vai *UEFA* prasa pierādīt, ka pastāv “nolīgums”, “saskaņota darbība” vai “uzņēmumu apvienības lēmums”, kuri paši var būt dažāda rakstura un izpausties dažādos veidos. It īpaši tāds apvienības lēmums, ar ko pieņem vai īsteno regulējumu, kuram ir tieša ietekme uz to uzņēmumu saimnieciskās darbības veikšanas nosacījumiem, kas tieši vai netieši ir tās dalībnieki, var būt šāds “uzņēmumu apvienības lēmums” minētās normas izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2002. gada 19. februāris, *Wouters* u.c., C-309/99, EU:C:2002:98, 64. punkts, kā arī 2013. gada 28. februāris, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, 42.–45. punkts). Šajā gadījumā tieši saistībā ar šāda veida lēmumiem iesniedzējtiesa ir uzdevusi Tiesai jautājumus par LESD 101. panta 1. punkta interpretāciju, proti, lēmumiem, ar kuriem *FIFA* un *UEFA* ir pieņēmušas noteikumus par starptautisko futbola starpkлубu sacensību iepriekšēju atļaušanu, par profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalības šajās sacensībās kontroli un par sodiem, kurus var noteikt šo iepriekšējas atļaujas un dalības noteikumu neievērošanas gadījumā.
- 119 Visbeidzot, treškārt, ciktāl iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi attiecas vienlaikus uz LESD 101. pantu un 102. pantu, jāatgādina, ka viena un tā pati rīcība var izraisīt gan pirmā, gan otrā no šiem pantiem pārkāpumu, pat ja abiem šiem pantiem ir atšķirīgi mērķi un atšķirīga piemērošanas joma. Minētos pantus tātd var piemērot vienlaicīgi, ja ir izpildīti to attiecīgie piemērošanas nosacījumi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1989. gada 11. aprīlis, *Saeed Flugreisen* un *Silver Line Reisebüro*, 66/86, EU:C:1989:140, 37. punkts; 2000. gada 16. marts, *Compagnie maritime belge transports* u.c./Komisija, C-395/96 P un C-396/96 P, EU:C:2000:132, 33. punkts, kā arī 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 146. punkts). Līdz ar to šie panti ir jāinterpretē un jāpiemēro saskanīgi, tomēr ievērojot īpatnības, kas raksturo katru no tiem.

1. Par pirmo jautājumu – LESD 102. panta interpretāciju saistībā ar noteikumiem par futbola starpkлубu sacensību iepriekšēju atļaušanu, kā arī par klubu un sportistu dalību šajās sacensībās

- 120 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu ir atzīstams tas, ka apvienības, kas ir atbildīgas par futbolu pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ir pieņēmušas un īstenojušas noteikumus, atbilstoši kuriem, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot jaunas futbola starpkлубu sacensības Savienības

teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šis pilnvaras neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti un nediskriminējošu raksturu.

- 121 Līdz ar to, kā izriet gan no to noteikumu formulējuma, uz kuriem attiecas šis jautājums, gan no iesniedzējtiesas nolēmumā ietvertās informācijas, kas ir šā jautājuma pamatā, pamatlietā aplūkoti noteikumi skar ne tikai starptautisko futbola starpklubu sacensību iepriekšēju atļaušanu, bet arī profesionālā futbola klubu un spēlētāju iespēju piedalīties šajās sacensībās. Atbilstoši šai informācijai minēto noteikumu neievērošana turklāt ir saistīta ar sodiem, ko piemēro pārkāpumu izdarījušajām fiziskajām vai juridiskajām personām un kas – kā minēts trešajā iesniedzējtiesas uzdotajā jautājumā un kā ir atgādinājušas visas pamatlietas puses – ietver profesionālā futbola klubu izslēgšanu no visām FIFA un UEFA rīkotajām sacensībām, spēlētājiem noteikto aizliegumu piedalīties futbola starpklubu sacensībās, kā arī aizliegumu spēlētājiem piedalīties nacionālās futbola apvienības pārstāvošo komandu tikšanās reizēs.
- 122 Ņemot vērā šos elementus, jāsecina, ka ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu ir atzīstams tas, ka apvienības, kas ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ir pieņēmušas un īstenojušas noteikumus, atbilstoši kuriem, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot jaunas futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šis apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, ja šis dažādās pilnvaras neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.

a) Par jēdzienu “dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana”

- 123 LESD 102. pants noteic, ka ar iekšējo tirgu nesaderīga un aizliegta ir viena vai vairāku uzņēmumu, kam ir dominējošs stāvoklis iekšējā tirgū vai ievērojamā tā daļā, šāda stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, ciktāl tā var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- 124 Kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, šis pants ir vērsts uz to, lai novērstu ietekmi uz konkurenci, kas kaitē sabiedrības interesēm, individuāliem uzņēmumiem un patērētājiem, sodot par tādu dominējošā stāvokli esošu uzņēmumu rīcību, kuri ierobežo uz sniegumu balstītu konkurenci un tādējādi var nodarīt tiešu kaitējumu patērētājiem vai kuri kavē vai izkropļo šo konkurenci un tādējādi var radīt patērētājiem netiešu kaitējumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 17. februāris, *TeliaSonera Sverige*, C-52/09, EU:C:2011:83, 22. un 24. punkts; 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 20. punkts, kā arī 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale u.c.*, C-377/20, EU:C:2022:379, 41. un 44. punkts).
- 125 Par šādu rīcību ir atzīstama rīcība, ar ko tirgū, kurā tieši viena vai vairāku dominējošā stāvokli esošu uzņēmumu darbības dēļ konkurences līmenis jau ir vājš, izmantojot līdzekļus, kuri atšķiras no tiem, kas pastāv uz sniegumu balstītas konkurences starp uzņēmumiem apstākļos, tiek radīti šķēršļi tirgū esošās konkurences līmeņa saglabāšanai vai šīs konkurences attīstībai (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 14. oktobris, *Deutsche Telekom/Komisija*, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 174. un 177. punkts; 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 24. punkts, kā arī 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale u.c.*, C-377/20, EU:C:2022:379, 68. punkts).

- 126 Turpretī LESD 102. panta nolūks nav nedz liegt uzņēmumiem ar savu sniegumu iegūt dominējošu stāvokli vienā vai vairākos tirgos, nedz nodrošināt, lai konkurējoši uzņēmumi, kas ir mazāk efektīvi nekā dominējošajā stāvoklī esošie uzņēmumi, paliktu tirgū (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 21. punkts; 2017. gada 6. septembris, *Intel/Komisija*, C-413/14 P, EU:C:2017:632, 133. punkts, kā arī 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale u.c.*, C-377/20, EU:C:2022:379, 73. punkts).
- 127 Gluži pretēji, uz sniegumu balstīta konkurence jau pēc savas definīcijas var izraisīt mazāk efektīvu un līdz ar to patērētājiem mazāk interesantu – it īpaši no cenu, produkcijas, izvēles, kvalitātes vai jauninājumu viedokļa – konkurējošo uzņēmumu izzušanu no tirgus vai to izstumšanu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 22. punkts; 2017. gada 6. septembris, *Intel/Komisija*, C-413/14 P, EU:C:2017:632, 134. punkts, kā arī 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale u.c.*, C-377/20, EU:C:2022:379, 45. punkts).
- 128 Vēl jo vairāk, vienlaikus attiecinot uz dominējošā stāvoklī esošiem uzņēmumiem īpašu atbildību par to, lai tie ar savu rīcību neapdraudētu efektīvu un neizkropļotu konkurenci iekšējā tirgū, ar LESD 102. pantu par pārkāpumu ir atzīta nevis pati dominējošā stāvokļa esamība, bet gan tikai tā ļaunprātīga izmantošana (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 23. punkts, un 2012. gada 6. decembris, *AstraZeneca/Komisija*, C-457/10 P, EU:C:2012:770, 188. punkts).

b) Par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas esamības konstatēšanu

- 129 Lai konkrētā gadījumā varētu uzskatīt, ka rīcība ir kvalificējama kā “dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana”, parasti ir jāpierāda, ka, izmantojot uz sniegumu balstītai konkurencei starp uzņēmumiem pretējus līdzekļus, šīs darbības faktiskās vai potenciālās sekas ir šīs konkurences ierobežošana, izstumjot vienlīdz efektīvos konkurējošos uzņēmumus no attiecīgā tirgus vai attiecīgajiem tirgiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 25. punkts) vai traucējot šo uzņēmumu attīstību šajos tirgos, ņemot vērā, ka šie tirgi var būt gan tie, kuros ir ieņemts dominējošais stāvoklis, gan saistītie vai blakustirgi, kuros minētajai rīcībai ir faktiskas vai potenciālas sekas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1996. gada 14. novembris, *Tetra Pak/Komisija*, C-333/94 P, EU:C:1996:436, 25.–27. punkts; 2011. gada 17. februāris, *TeliaSonera Sverige*, C-52/09, EU:C:2011:83, 84.–86. punkts, kā arī 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale u.c.*, C-377/20, EU:C:2022:379, 76. punkts).
- 130 Šī pierādīšana, kas var ietvert dažādu vērtējuma skalu izmantošanu atkarībā no konkrētajā gadījumā aplūkotās rīcības veida, tomēr jebkurā gadījumā ir jāizdara, izvērtējot visus attiecīgos faktiskos apstākļus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 19. aprīlis, *Tomra Systems u.c./Komisija*, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 18. punkts, kā arī 2023. gada 19. janvāris, *Unilever Italia Mkt. Operations*, C-680/20, EU:C:2023:33, 40. punkts), - gan tos, kas attiecas uz pašu rīcību, aplūkoto tirgu vai tirgiem, vai arī uz konkurences darbību tajā vai tajos. Turklāt ar minēto pierādījumu jātiecas pierādīt, pamatojoties uz precīziem un konkrētiem vērtēšanas elementiem un pierādījumiem, ka minētajai rīcībai ir vismaz spēja radīt izstumšanas sekas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 19. janvāris, *Unilever Italia Mkt. Operations*, C-680/20, EU:C:2023:33, 42., 51. un 52. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 131 Papildus rīcībai, kuras faktiskās vai potenciālās sekas ir uz sniegumu balstītas konkurences ierobežošana, izstumjot vienlīdz efektīvos konkurējošos uzņēmumus no attiecīgā tirgus vai attiecīgajiem tirgiem, kā “dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu” var kvalificēt arī rīcību, attiecībā uz kuru ir pierādīts, ka tās faktiskās vai potenciālās sekas, vai pat tās mērķis iepriekšējā

posmā ir, īstenojot šķēršļus ienākšanai tirgū vai izmantojot bloķēšanas pasākumus vai citus uz sniegumu balstītai konkurencei pretējus līdzekļus, panākt, lai potenciāli konkurējošie uzņēmumi nespētu ienākt šajā tirgū vai šajos tirgos, un tādējādi traucēt konkurences attīstību tajos, kaitējot patērētājiem, ierobežojot tajos alternatīvu preču vai pakalpojumu izstrādi un attīstību vai arī inovācijas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK) u.c.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 154.–157. punkts).

- 132 Tādējādi, lai arī dalībvalstij nav aizliegts ar tiesību aktiem vai noteikumiem piešķirt uzņēmumam ekskluzīvas vai īpašas tiesības tirgū, šāda situācija tomēr nedrīkst būt tāda, kas ļauj šim uzņēmumam ļaunprātīgi izmantot no tā izrietošo dominējošo stāvokli, piemēram, aplūkotās tiesības izmantojot tā, ka potenciāli konkurējošiem uzņēmumiem tiek liegts ienākt attiecīgajā tirgū vai saistītajos vai blakustirgos (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1991. gada 10. decembris, *Merci convenzionali porto di Genova*, C-179/90, EU:C:1991:464, 14. punkts, kā arī 1991. gada 13. decembris, *GB-Inno-BM*, C-18/88, EU:C:1991:474, 17.–19. un 24. punkts). Šāda prasība vēl jo vairāk ir spēcīgāka, ja šādas tiesības piešķir minētajam uzņēmumam pilnvaras noteikt, vai – un attiecīgā gadījumā, ar kādiem nosacījumiem – citiem uzņēmumiem ir atļauts veikt saimniecisko darbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 38. un 51. punkts).
- 133 Neizkropļotu konkurences saglabāšanu vai attīstību iekšējā tirgū var garantēt vienīgi tad, ja ir nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas uzņēmumiem. Tas, ka uzņēmumam, kurš veic konkrēto saimniecisko darbību, tiek piešķirtas pilnvaras *de jure* vai pat *de facto* noteikt, kuri citi uzņēmumi arī drīkst veikt šo saimniecisko darbību, kā arī noteikt nosacījumus, ar kādiem tā var tikt veikta, nostāda šo uzņēmumu interešu konflikta situācijā un piešķir tam acīmredzamu priekšrocību attiecībā pret tā konkurentiem, tam ļaujot liegt šiem konkurentiem piekļuvi attiecīgajam tirgum vai veicināt savu paša darbību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1991. gada 13. decembris, *GB-Inno-BM*, C-18/88, EU:C:1991:474, 25. punkts; 1998. gada 12. februāris, *Raso u.c.*, C-163/96, EU:C:1998:54, 28. un 29. punkts, kā arī 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 51. un 52. punkts), kā arī, šādi rīkojoties, traucēt uz sniegumu balstītas konkurences attīstību, kaitējot patērētājiem, attiecīgajā tirgū ierobežojot alternatīvu preču vai pakalpojumu izstrādi un attīstību vai arī inovācijas.
- 134 Līdz ar to tādu ekskluzīvu vai īpašu tiesību piešķiršanai, kuras attiecīgajam uzņēmumam sniedz šādas pilnvaras, vai tādas pašas situācijas esamībai attiecīgajos tirgos ir jābūt papildinātai ar ierobežojumiem, pienākumiem un kontroli, ar ko var izslēgt šā uzņēmuma dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas risku, lai ar to netiktu pārkāpts LESD 102. pants, to lasot kopsakarā ar LESD 106. pantu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 53. punkts).
- 135 Konkrētāk, ja attiecīgajam uzņēmumam ir pilnvaras noteikt nosacījumus, ar kādiem potenciāli konkurējoši uzņēmumi var piekļūt tirgum, vai lemt šajā ziņā katrā gadījumā atsevišķi, pieņemot lēmumu par iepriekšējas atļaujas piešķiršanu vai atteikumu šādai piekļuvei, tādā gadījumā, lai ar pašu šo pilnvaru esamību netiktu pārkāpts LESD 102. pants, to lasot kopsakarā ar LESD 106. pantu, tās ir jāregulē pārskatāmiem, skaidriem un precīziem materiāltiesiskiem kritērijiem (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 28. februāris, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, 84.–86., 90., 91. un 99. punkts), ļaujot novērst šo pilnvaru patvaļīgu izmantošanu. Šiem kritērijiem ir jāspēj nodrošināt nediskriminējošu šādu pilnvaru īstenošanu un jāļauj veikt efektīvu kontroli (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 28. februāris, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, 99. punkts).

- 136 Turklāt aplūkotās pilnvaras ir jāregulē pārskatāmai un nediskriminējošai procesuālajai kārtībai it īpaši attiecībā uz iepriekšējas atļaujas pieteikuma iesniegšanai un lēmuma par tās piešķiršanu pieņemšanai piemērojamajiem termiņiem. Šajā ziņā noteiktie termiņi var kaitēt potenciāli konkurējošiem uzņēmumiem, liedzot tiem faktisku piekļuvi tirgum (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 28. februāris, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, 86. un 92. punkts), un galu galā tādējādi ierobežot alternatīvu preču vai pakalpojumu izstrādi un attīstību, kā arī inovācijas.
- 137 Tādas pašas prasības kā šā sprieduma trīs iepriekšējos punktos atgādinātās ir vēl jo nozīmīgākas tad, kad uzņēmums, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ar savu autonomo rīcību, nevis tāpēc, ka dalībvalsts tam ir piešķirusi ekskluzīvas vai īpašas tiesības, pats sevi nostāda situācijā, kurā tas var liegt potenciāli konkurējošu uzņēmumu piekļuvi konkrētajam tirgum (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1991. gada 13. decembris, *GB-Inno-BM*, C-18/88, EU:C:1991:474, 20. punkts). Tā var būt gadījumā, kad šim uzņēmumam ir reglamentējošas, kontroles un sodu piemērošanas pilnvaras, kas dod tam iespēju atļaut vai kontrolēt šo piekļuvi tirgum, un tā rīcībā tātad ir līdzeklis, kas atšķiras no tiem, kurus parasti izmanto uzņēmumi un kuri regulē uz sniegumu balstītu konkurenci starp tiem.
- 138 Līdz ar to šādām pilnvarām vienlaikus ir jābūt papildinātām ar ierobežojumiem, pienākumiem un kontroli, ar ko var izslēgt dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas risku, lai netiktu pārkāpts LESD 102. pants.

c) Par noteikumu attiecībā uz iepriekšējas atļaujas saņemšanu futbola starpklubu sacensībām, kā arī klubu un sportistu dalību šajās sacensībās kvalificēšanu par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu

- 139 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas izriet, ka *FIFA* un *UEFA* abas veic saimniecisko darbību, kas ietver starptautisku futbola starpklubu sacensību rīkošanu un komercializāciju, kā arī dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību izmantošanu. Tādējādi tiktāl abas šīs apvienības ir uzskatāmas par uzņēmumiem. Turklāt tām abām ir dominējošs stāvoklis vai pat monopols atbilstošajā tirgū.
- 140 Turpinājumā no iesniedzējtiesas nolēmumā ietvertās informācijas izriet, ka noteikumi, par kuriem iesniedzējtiesa ir uzdevusi Tiesai jautājumus, ir ietverti statūtos, ko *FIFA* un *UEFA* ir pieņēmušas, būdamas apvienības, un atbilstoši reglamentējošajām un kontroles pilnvarām, ko tās sev ir piešķirušas, un ka šie noteikumi šīm abām apvienībām piešķir ne tikai pilnvaras atļaut trešam uzņēmumam izveidot un rīkot jaunas futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, bet arī pilnvaras reglamentēt profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, noteikumu neievērošanas gadījumā paredzot sods.
- 141 Visbeidzot, saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju šīs dažādās pilnvaras neregulē nedz materiāltiesiski kritēriji, nedz procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti un nediskriminējošo raksturu.
- 142 Šajā ziņā no šā sprieduma 75. punktā minētās judikatūras izriet, ka tādas apvienības, kas ir atbildīgas par kādu sporta disciplīnu, kā *FIFA* un *UEFA* var pieņemt, īstenot un likt ievērot noteikumus, kuri ne tikai vispārīgi attiecas uz starptautisku sacensību rīkošanu un norisi minētajā disciplīnā, šajā gadījumā profesionālajā futbolā, bet arī konkrētāk attiecas uz šo sacensību iepriekšēju atļaušanu, kā arī profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību tajās.

- 143 Šo sporta veidu, kuram Savienībā ir ne tikai liela sociāla un kulturāla nozīme (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 106. punkts, un 2010. gada 16. marts, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, 40. punkts), bet arī liela uzmanība plašsaziņas līdzekļos, līdzās citām īpatnībām raksturo apstākļi, ka tajā tiek rīkots liels skaits sacensību gan Eiropas, gan valstu mērogā un ka šajās sacensībās piedalīties ir aicināti ļoti daudzi klubi un spēlētāji. Turklāt, līdzīgi kā dažus citus sporta veidus, to raksturo apstākļi, ka dalība šajās sacensībās ir rezervēta komandām, kuras ir guvušas noteiktus sportiskos rezultātus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 132. punkts), jo minēto sacensību norises pamatā ir tas, ka komandas pakāpeniski spēlē savā starpā un izslēdz cita citu no tālākas dalības. Līdz ar to šā sporta veida pamatā galvenokārt ir sportiskais sniegums, kuru var garantēt tikai tad, ja visas esošās komandas savā starpā spēlē vienādos normatīvajos un tehniskajos apstākļos, kas nodrošina noteiktas vienlīdzīgas iespējas.
- 144 Šīs dažādās īpatnības ļauj uzskatīt, ka ir leģitīmi uz starptautisko profesionālā futbola sacensību rīkošanu un norisi attiecināt kopējus noteikumus, kas paredzēti tam, lai garantētu šo sacensību vienveidību un saskaņotību kopējā spēļu grafikā, kā arī, plašāk raugoties, lai pienācīgi un efektīvi sekmētu tādu sacensību norisi, kuru pamatā ir vienādas iespējas un sniegums. Turklāt ir leģitīmi nodrošināt šo kopējo noteikumu ievērošanu, izmantojot tādus noteikumus kā noteikumi, kurus FIFA un UEFA ir ieviesušas attiecībā uz minēto sacensību iepriekšēju atļaušanu, kā arī klubu un spēlētāju dalību tajās.
- 145 Ciktāl šie iepriekšējas atļaujas saņemšanas un dalības noteikumi tādējādi ir leģitīmi īpašajā profesionālā futbola un saimnieciskās darbības, kas veikta saistībā ar šo sporta veidu, kontekstā, nedz šo noteikumu pieņemšana, nedz to īstenošana principā un vispārīgi nav kvalificējama kā “dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana” (pēc analogijas attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežošanu skat. spriedumu, 2000. gada 11. aprīlis, *Deliège*, C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 64. punkts).
- 146 Tas pats attiecas uz sodiem, kas saistīti ar šiem noteikumiem, jo šie sodi principā ir leģitīmi, lai nodrošinātu minēto noteikumu efektivitāti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 18. jūlijs, *Meca-Medina un Majcen*/Komisija, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 44. punkts).
- 147 Neviena profesionālo futbolu raksturojošā īpatnība turpretī neļauj uzskatīt par leģitīmu tādu iepriekšējas atļaujas saņemšanas un dalības noteikumu pieņemšanu un vēl jo vairāk īstenošanu, kuri, vispārīgi raugoties, nav papildināti ne ar kādiem ierobežojumiem, pienākumiem vai kontroli, kas ļautu izslēgt dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas risku, un kurus it īpaši neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, precizitāti un nediskriminējošo raksturu, lai gan ar šiem noteikumiem subjektam, kuram tie jāievieš, ir piešķirtas pilnvaras liegt jebkuram konkurējošam uzņēmumam piekļuvi tirgum. Tādi noteikumi, kā izriet no šā sprieduma 134.–138. punkta, ir atzīstami par noteikumiem, ar kuriem tiek pārkāpts LESD 102. pants.
- 148 Tāpat, nepastāvot materiāltiesiskiem kritērijiem un procesuālajai kārtībai, kas varētu nodrošināt ar šiem noteikumiem saistīto sodu pārskatāmību, objektivitāti, precizitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu, šie sodi jau pēc to būtības ir atzīstami par tādiem, ar kuriem tiek pārkāpts LESD 102. pants, jo tiem ir diskrecionārs raksturs. Šāda situācija neļauj pārskatāmi un objektīvi pārbaudīt, vai to ieviešana katrā atsevišķajā gadījumā ir pamatota un samērīga, ņemot vērā attiecīgā starptautisko starpkлубu sacensību projekta konkrēto raksturojumu.

- 149 Šajā ziņā nav nozīmes apstāklim, ka *FIFA* un *UEFA* nav likumīga monopola un ka konkurējoši uzņēmumi teorētiski var izveidot jaunas sacensības, kas nebūtu pakļautas šo abu apvienību pieņemtajiem un piemērotajiem noteikumiem. Kā izriet no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas, *FIFA* un *UEFA* dominējošais stāvoklis starptautisko futbola starpkлубu sacensību rīkošanas un komercializācijas tirgū ir tāds, ka praksē nav iespējams izveidot dzīvotspējīgas sacensības ārpus šo apvienību izveidotās sistēmas, ņemot vērā kontroli, kuru tās tieši vai ar nacionālo futbola apvienību, kas ir to biedres, starpniecību īsteno attiecībā uz klubiem, spēlētājiem, kā arī citu veidu sacensībām, piemēram, valsts mērogā rīkotajām sacensībām.
- 150 Šajā gadījumā iesniedzējtiesai ir jākvalificē pamatlietā aplūkoti noteikumi, ņemot vērā LESD 102. pantu un iepriekš veicot papildu pārbaudes, kas tai šķistu nepieciešamas.
- 151 Šajā ziņā jāprecizē – lai varētu uzskatīt, ka tādus iepriekšējas atļaujas saņemšanas sporta sacensībām un dalības šajās sacensībās noteikumus kā pamatlietā aplūkoti regulē pārskatāmi, objektīvi un precīzi materiāltiesiski kritēriji, kā arī pārskatāma un nediskriminējoša procesuālā kārtība, kas neliedz faktisku piekļuvi tirgum, ir nepieciešams, lai šie kritēriji un šī kārtība būtu pieejamā veidā noteikti pirms jebkādas minēto noteikumu īstenošanas. Turklāt, lai minētos kritērijus un kārtību varētu uzskatīt par nediskriminējošiem, ir nepieciešams – it īpaši ņemot vērā, ka tādi tiesību subjekti kā *FIFA* un *UEFA* paši veic dažāda veida saimniecisko darbību tirgū, uz kuru attiecas to pieņemtie noteikumi par iepriekšējas atļaujas saņemšanu un dalību, – lai šie paši kritēriji un kārtība nepakļautu trešo personu organizēto sacensību rīkošanu un komercializāciju, kā arī klubu un spēlētāju dalību šajās sacensībās prasībām, kuras būtu vai nu atšķirīgas no prasībām, kas piemērojamas subjekta, kas pieņēmis lēmumu, rīkotajām un komercializētajām sacensībām, vai arī identiskas vai līdzīgas, tomēr tādas, ko nav iespējams vai ir pārmērīgi grūti praksē izpildīt uzņēmumam, kuram nav tāda paša apvienības statusa vai kuram nav tādu pašu pilnvaru kā šim subjektam, un kurš līdz ar to atrodas atšķirīgā situācijā nekā šis subjekts. Visbeidzot – lai sodi, kas noteikti saistībā ar tādiem noteikumiem par iepriekšējas atļaujas saņemšanu un dalību kā pamatlietā aplūkoti, nebūtu diskrecionāri, uz tiem ir jābūt attiecinātiem kritērijiem, kuriem ne tikai pašiem ir jābūt pārskatāmiem, objektīviem, precīziem un nediskriminējošiem, bet ir arī jānodrošina, lai šie sodi katrā konkrētajā gadījumā tiktu noteikti, ievērojot samērīguma principu un ņemot vērā it īpaši konstatētā pārkāpuma raksturu, ilgumu un smagumu.
- 152 Tādējādi, ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu ir atzīstams tas, ka apvienības, kas ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ir pieņēmušas un īstenojušas noteikumus, atbilstoši kuriem, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot jaunas futbola starpkлубu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, ja šīs dažādās pilnvaras neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.

2. Par otro jautājumu – LESD 101. panta 1. punkta interpretāciju saistībā ar noteikumiem par iepriekšējas atļaujas saņemšanu futbola starpklubu sacensībām, kā arī par klubu un sportistu dalību šajās sacensībās

153 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par uzņēmumu apvienības lēmumu, kura mērķis vai sekas ir nepieļaut konkurenci, ir atzīstams tas, ka apvienības, kas ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, tieši vai ar nacionālo futbola apvienību, kas ir to biedres, starpniecību ir pieņēmušas un īstenojušas noteikumus, atbilstoši kuriem, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot jaunas futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, ja šīs pilnvaras neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti un nediskriminējošo raksturu.

154 Tādējādi, ņemot vērā iesniedzējtiesas nolēmumā ietverto informāciju, kas ir šā jautājuma pamatā, un to pašu iemeslu dēļ kā šā sprieduma 121. punktā izklāstītie, ir jāsecina, ka ar minēto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par uzņēmumu apvienības lēmumu, kura mērķis vai sekas ir nepieļaut konkurenci, ir atzīstams tas, ka apvienības, kas ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, tieši vai ar nacionālo futbola apvienību, kas ir to biedres, starpniecību ir pieņēmušas un īstenojušas noteikumus, atbilstoši kuriem, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot jaunas futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, ja šīs dažādās pilnvaras neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.

a) Par rīcības, kuras “mērķis” vai “sekas” ir konkurences apdraudējums, jēdzienu un par šādas rīcības esamības konstatēšanu

155 Pirmkārt, atbilstoši LESD 101. panta 1. punktam kā nesaderīgi ar iekšējo tirgu ir aizliegti visi nolīgumi uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū.

156 Šajā gadījumā, kā izriet no jautājuma formulējuma, iesniedzējtiesa būtībā vienīgi vaicā Tiesai, vai LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādu uzņēmumu apvienību lēmumu kā lēmumi, kas ir īstenoti ar FIFA un UEFA noteikumiem, uz kuriem tā ir atsaukusies, “mērķis vai sekas” ir “nepieļaut” konkurenci.

157 Tomēr iesniedzējtiesas nolēmumā ir arī skaidri norādīti iemesli, kuru dēļ šī tiesa uzskatīja, ka šie uzņēmumu apvienību lēmumi var arī ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.

158 Otrkārt, lai konkrētā gadījumā varētu uzskatīt, ka uz nolīgumu, uzņēmumu apvienības lēmumu vai saskaņotu darbību ir attiecināms LESD 101. panta 1. punktā paredzētais aizliegums, atbilstīgi šīs tiesību normas formulējumam ir jāpierāda vai nu tas, ka šīs rīcības mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci, vai arī, ka šai rīcībai ir šādas sekas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1966. gada 30. jūnijs, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, 359. lpp., un 2023. gada 29. jūnijs, Super Bock Bebidas, C-211/22, EU:C:2023:529, 31. punkts).

- 159 Šajā nolūkā vispirms ir jāizvērtē attiecīgās rīcības mērķis. Gadījumā, ja šādas pārbaudes beigās tiek konstatēts, ka šai rīcībai ir pretkonkurences mērķis, tās ietekme uz konkurenci nav jāizvērtē. Tātad tikai tad, ja minēto rīcību nevar uzskatīt par tādu, kurai ir šāds pretkonkurences mērķis, pēc tam ir jāizvērtē šī ietekme (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1966. gada 30. jūnijs, *LTM*, 56/65, EU:C:1966:38, 359. lpp., kā arī 2015. gada 26. novembris, *Maxima Latvija*, C-345/14, EU:C:2015:784, 16. un 17. punkts).
- 160 Veicamais vērtējums atšķirsies atkarībā no tā, vai attiecīgās rīcības “mērķis” vai “sekas” ir bijis nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci, jo uz abiem šiem jēdzieniem ir attiecināmi atšķirīgi juridiskie un pierādīšanas noteikumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK) u.c.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 63. punkts).
- 1) *Par tādas rīcības konstatēšanu, kuras “mērķis” ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci*
- 161 Atbilstīgi Tiesas pastāvīgajai judikatūrai, kas it īpaši apkopota 2018. gada 23. janvāra spriedumā *F. Hoffmann-La Roche u.c.* (C-179/16, EU:C:2018:25, 78. punkts) un 2020. gada 30. janvāra spriedumā *Generics (UK) u.c.* (C-307/18, EU:C:2020:52, 67. punkts), lai gan jēdzienam pretkonkurences “mērķis” - kā izriet no šā sprieduma 158. un 159. punkta - nav izņēmuma rakstura attiecībā pret jēdzienu pretkonkurences “sekas”, tas tomēr ir jāinterpretē šauri.
- 162 Tādējādi šis jēdziens ir jāsaprot kā tāds, kurš attiecas tikai uz noteiktiem uzņēmumu savstarpējās koordinēšanas veidiem, kam ir pietiekama kaitējuma konkurencei pakāpe, lai varētu atzīt, ka nav jāizvērtē to ietekme. Proti, noteiktus uzņēmumu savstarpējās koordinēšanas veidus to rakstura dēļ vien var uzskatīt par nelabvēlīgiem normālai konkurences darbībai (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1966. gada 30. jūnijs, *LTM*, 56/65, EU:C:1966:38, 359. lpp.; 2018. gada 23. janvāris, *F. Hoffmann-La Roche u.c.*, C-179/16, EU:C:2018:25, 78. punkts, kā arī 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK) u.c.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 67. punkts).
- 163 Rīcības veidi, kas ir uzskatāmi par tādiem, vispirms ir noteikta koluzīva rīcība, kas ir īpaši kaitīga konkurencei, piemēram, horizontālas aizliegtas vienošanās, kuru rezultātā tiek noteiktas cenas, ierobežota ražošanas jauda vai sadalīti klienti. Proti, šāda rīcība var izraisīt cenu pieaugumu vai ražošanas un tātad piedāvājuma samazināšanos, izraisot resursu nepareizu izmantošanu, kaitējot lietotāju uzņēmumiem un patērētājiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 20. novembris, *Beef Industry Development Society un Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, 17. un 33. punkts; 2014. gada 11. septembris, *CB/Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 51. punkts, kā arī 2015. gada 16. jūlijs, *ING Pensii*, C-172/14, EU:C:2015:484, 32. punkts).
- 164 Lai arī cita veida rīcība ne vienmēr ir tikpat kaitīga konkurencei, dažos gadījumos tā arī var tikt uzskatīta par tādu, kurai ir pretkonkurences mērķis. Tas citstarp attiecas uz noteiktu veidu horizontāliem nolīgumiem, kas nav karteli, piemēram, nolīgumiem, kuru rezultātā no tirgus tiek izslēgti konkurējoši uzņēmumi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK) u.c.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 76., 77., 83.–87. un 101. punkts, kā arī 2021. gada 25. marts, *Lundbeck/Komisija*, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 113. un 114. punkts), vai arī noteiktu veidu uzņēmumu apvienību lēmumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1987. gada 27. janvāris, *Verband der Sachversicherer/Komisija*, 45/85, EU:C:1987:34, 41. punkts).
- 165 Konkrētā gadījumā nosakot, vai nolīgumam, uzņēmumu apvienības lēmumam vai saskaņotai darbībai to rakstura dēļ vien ir pietiekama kaitējuma konkurencei pakāpe, lai varētu uzskatīt, ka to mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci, ir jāizvērtē, pirmkārt, attiecīgā nolīguma, lēmuma vai darbības saturs, otrkārt, to ekonomiskais un juridiskais konteksts un,

treškārt, mērķi, kurus ar tiem ir iecerēts sasniegt (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 11. septembris, *CB/Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53. punkts, kā arī 2018. gada 23. janvāris, *F. Hoffmann-La Roche u.c.*, C-179/16, EU:C:2018:25, 79. punkts).

- 166 Šajā ziņā vispirms, runājot par konkrētās rīcības ekonomisko un juridisko kontekstu, ir jāņem vērā attiecīgo preču vai pakalpojumu raksturs, kā arī faktiskie apstākļi, kas raksturo aplūkotās nozares(-u) vai tirgu struktūru un darbību (spriedumi, 2014. gada 11. septembris, *CB/Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53. punkts, kā arī 2018. gada 23. janvāris, *F. Hoffmann-La Roche u.c.*, C-179/16, EU:C:2018:25, 80. punkts). Savukārt, kā izriet no šā sprieduma 158. un 159. punktā minētās judikatūras, nekādā ziņā nav jāpārbauda un vēl jo vairāk jāpierāda šīs rīcības ietekme uz konkurenci neatkarīgi no tā, vai tā ir reāla vai iespējama un negatīva vai pozitīva.
- 167 Turpinājumā, runājot par attiecīgās rīcības mērķiem, ir jānosaka objektīvie mērķi, ko ar šo rīcību ir iecerēts sasniegt attiecībā uz konkurenci. Savukārt apstāklim, ka iesaistītie uzņēmumi ir rīkojušies bez subjektīva nodoma nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci, un tam, ka tiem ir bijuši noteikti leģitīmi mērķi, nav izšķirošas nozīmes LESD 101. panta 1. punkta piemērošanā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2006. gada 6. aprīlis, *General Motors/Komisija*, C-551/03 P, EU:C:2006:229, 64. un 77. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra, un 2008. gada 20. novembris, *Beef Industry Development Society un Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, 21. punkts).
- 168 Visbeidzot, visu šī sprieduma trīs iepriekšējos punktos minēto apstākļu izvērtējumā katrā ziņā ir jāatspoguļo konkrētie iemesli, kuru dēļ attiecīgajai rīcībai ir pietiekama kaitējuma konkurencei pakāpe, kas pamato secinājumu, ka tās mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *CB/Komisija*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 69. punkts).

2) Par tādas rīcības konstatēšanu, kuras "sekas" ir konkurences nepieļaušana, ierobežošana vai izkropļošana

- 169 Rīcības, kurai ir pretkonkurences "sekas", jēdziens savukārt ietver jebkuru rīcību, ko nevar uzskatīt par tādu, kurai ir pretkonkurences "mērķis", ja tiek pierādīts, ka šīs rīcības faktiskās vai iespējamās sekas ir konkurences nepieļaušana, ierobežošana vai izkropļošana būtiskā apmērā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1998. gada 28. maijs, *Deere/Komisija*, C-7/95 P, EU:C:1998:256, 77. punkts, kā arī 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK) u.c.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 117. punkts).
- 170 Šajā nolūkā konkurence ir jāizvērtē reālā kontekstā, kāds tas būtu attiecīgā nolīguma, uzņēmumu apvienības lēmuma vai saskaņotas darbības neesamības gadījumā (spriedumi, 1966. gada 30. jūnijs, *LTM*, 56/65, EU:C:1966:38, 360. lpp., kā arī 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK) u.c.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 118. punkts.), nosakot tirgu(-s), kuros šī rīcība var radīt sekas, un pēc tam konstatējot šīs sekas, neatkarīgi no tā, vai tās ir faktiskas vai iespējamās. Šī pārbaude pati par sevi nozīmē, ka ir jāņem vērā visi atbilstošie apstākļi.

b) Par noteikumu attiecībā uz iepriekšējās atļaujas saņemšanu futbola starpkлубu sacensībām, kā arī klubu un sportistu dalību šajās sacensībās kvalificēšanu par uzņēmumu apvienības lēmumu, kura "mērķis" ir ierobežot konkurenci

- 171 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmumā sniegtās informācijas vispirms izriet, ka FIFA un UEFA noteikumi, par kuriem iesniedzējtiesa uzdod jautājumus Tiesai, piešķir abiem šiem subjektiem ne tikai pilnvaras atļaut izveidot un rīkot jebkādas futbola sacensības Savienības

teritorijā, tātad tostarp jebkādas jaunas futbola starpklubu sacensības, ko plānotu kāds trešais uzņēmums, bet arī pilnvaras kontrolēt profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu.

- 172 Attiecībā konkrētāk uz *FIFA* noteikumu saturu no iesniedzējtiesas nolēmumā sniegtās informācijas izriet, ka tajos ir paredzēts, pirmkārt, ka nedrīkst izveidot nevienu starptautisku līgu vai citu analogu klubu vai līgu grupu bez šī subjekta un tās nacionālās futbola apvienības(-u) piekrišanas, kā dalībnieki ir šie klubi vai līgas. Otrkārt, neviena spēle vai sacensības nedrīkst notikt bez iepriekšējas *FIFA*, *UEFA* un šīs apvienības vai apvienību atļaujas. Treškārt, neviens spēlētājs un neviena komanda, kas pieder nacionālajai futbola apvienībai, kura ir *FIFA* vai *UEFA* biedre, bez *FIFA* atļaujas nedrīkst nedz spēlēt spēli, nedz uzturēt sporta attiecības ar citu spēlētāju vai komandu, kas nav piederīgi *FIFA* vai *UEFA*. Ceturtkārt, apvienības, līgas un klubi, kas pieder kādai nacionālajai futbola apvienībai, kura ir *FIFA* biedre, drīkst pievienoties kādai citai dalībasociācijai vai piedalīties sacensībās tās teritorijā tikai ārkārtas apstākļos un ar *FIFA*, *UEFA* un abu attiecīgo apvienību atļauju.
- 173 Atbilstoši iesniedzējtiesas nolēmumam *UEFA* noteikumos savukārt ir paredzēts, pirmkārt, ka šis subjekts viens pats lemj par tādu starptautisku spēļu rīkošanu un atcelšanu tā teritorijā, kurās piedalās nacionālās futbola apvienības, kas ir tās biedres, vai tām piederīgi klubi, izņemot *FIFA* rīkotās sacensības. Otrkārt, starptautiskajām spēlēm, sacensībām vai turnīriem, kurus *UEFA* neorganizē, bet kuri notiek *UEFA* teritorijā, ir nepieciešama iepriekšēja atļauja no *FIFA*, *UEFA*, un/vai attiecīgajām dalībasociācijām atbilstoši *FIFA* starptautisko spēļu nolikumam. Treškārt, bez *UEFA* atļaujas nedrīkst veidot nekādas grupas vai apvienības starp līgām vai klubiem, kuri tieši vai netieši pieder dažādām nacionālajām futbola apvienībām, kas ir *UEFA* biedres.
- 174 Turklāt saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju nevienas no pilnvarām, kas tādējādi piešķirtas *FIFA* un *UEFA*, neregulē tādi materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti un nediskriminējošo raksturu, kā tie, kas norādīti šā sprieduma 151. punktā.
- 175 Turpinot, no šā sprieduma 142.–149. punkta izriet – lai arī starptautisko futbola sacensību īpašais raksturs un faktiskie apstākļi, kas raksturo šo sacensību rīkošanas un komercializācijas Savienības teritorijā tirgus struktūru un darbību, principā ļauj uzskatīt par leģitīmiem tādus noteikumus par iepriekšējas atļaujas saņemšanu kā tikko atgādinātie, šie konteksta elementi turpretī neļauj uzskatīt par leģitīmu to, ka nav materiāltiesisku kritēriju un procesuālās kārtības, kas varētu nodrošināt šo noteikumu pārskatāmību, objektivitāti, precizitāti un nediskriminējošo raksturu.
- 176 Visbeidzot, pat ja šo noteikumu par iepriekšējas atļaujas saņemšanu pieņemšanu var pamatot ar tiekšanos sasniegt noteiktus leģitīmus mērķus, piemēram, mērķi likt ievērot principus, vērtības un spēles noteikumus, kas ir pamatā profesionālajam futbolam, tomēr tie pakļauj subjektu, kas ir šos noteikumus pieņēmuši uzņēmumu apvienības statusā, iepriekšējai atļaujai un sodiem jebkādu citu starptautisku futbola sacensību, kas nav šo subjektu vienlaikus organizētas sacensības, rīkošanu un komercializāciju, veicot saimniecisko darbību. Tādējādi šie noteikumi minētajiem subjektiem piešķir pilnvaras atļaut un kontrolēt jebkura uzņēmuma – potenciālā konkurenta – ienākšanu attiecīgajā tirgū un paredzēt tam nosacījumus, kā arī noteikt gan konkurences līmeni, kas var pastāvēt šajā tirgū, gan nosacījumus, ar kādiem šī iespējamā konkurence var īstenoties. Tādējādi šie noteikumi ļauj, ja ne izslēgt no minētā tirgus jebkuru konkurējošu uzņēmumu, kurš ir pat tikpat efektīvs, tad vismaz ierobežot alternatīvu vai formāta vai satura ziņā jaunu sacensību izstrādi un komercializāciju. Attiecīgi ar šiem noteikumiem profesionālā futbola klubiem un spēlētājiem var tikt arī liegta jebkāda iespēja piedalīties šajās sacensībās, lai gan tās, piemēram,

varētu piedāvāt novatorisku formātu, vienlaikus ievērojot visus šā sporta veida pamatā esošos principus, vērtības un spēles noteikumus. Galu galā šie noteikumi var liegt skatītājiem un televīzijas skatītājiem saņemt piedāvājumu apmeklēt minētās sacensības vai skatīties to pārraides.

- 177 Turklāt, ciktāl noteikumi par iepriekšējas atļaujas saņemšanu starptautiskām futbola starpklubu sacensībām ir papildināti ar noteikumiem par profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šajās sacensībās, kā arī par sodiem, kurus var piemērot šīs dalības dēļ, ir jāpiebilst, ka tie, protams, pastiprina pretkonkurences mērķi, kas raksturīgs ikvienam tādām iepriekšējas atļaujas saņemšanas mehānismam, kurš nav papildināts ar ierobežojumiem, pienākumiem un kontroli, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, precizitāti un nediskriminējošo raksturu. Tie pastiprina no šā mehānisma izrietošos šķēršļus ienākšanai tirgū, liedzot jebkuram uzņēmumam – potenciālu konkurējošu sacensību rīkotājam – derīgi izmantot tirgū pieejamos resursus, tas ir, klubus un spēlētājus, jo tie – gadījumā, ja piedalīsies sacensībās, kurām nav saņemta iepriekšēja FIFA un UEFA atļauja, – ir pakļauti sodiem, kā arī – saskaņā ar to, kas norādīts šā sprieduma 148. punktā, – šos noteikumus neregulē nekādi materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, precizitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.
- 178 Visu šo iemeslu dēļ ir jāsecina – ja tādus noteikumus par iepriekšējas atļaujas saņemšanu, dalību un sodiem kā pamatlietā aplūkoti neregulē tādi materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, precizitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu, kā šā sprieduma 151. punktā minētie, šiem noteikumiem jau pēc to rakstura vien ir pietiekama kaitējuma konkurencei pakāpe un tādējādi to mērķis ir nepieļaut konkurenci. Tādējādi uz tiem ir attiecināms LESD 101. panta 1. punktā noteiktais aizliegums, un šo noteikumu faktiskās vai iespējamās sekas nav jāizvērtē.
- 179 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par uzņēmumu apvienības lēmumu, kura mērķis ir nepieļaut konkurenci, ir atzīstams tas, ka apvienības, kas ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, tieši vai ar nacionālo futbola apvienību, kas ir to biedres, starpniecību ir pieņēmušas un īstenojušas noteikumus, atbilstoši kuriem, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot jaunas futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, ja šīs dažādās pilnvaras neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošinātu to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.

3. Par trešo jautājumu – LESD 101. panta 1. punkta un 102. panta interpretāciju saistībā ar rīcību, kas izpaužas kā sodu draudi klubiem un spēlētājiem, kuri piedalītos neatļautās sacensībās

- 180 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 101. panta 1. punkts un 102. pants ir interpretējami tādējādi, ka par uzņēmumu apvienības lēmumu ar pretkonkurences raksturu vai dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu ir atzīstams tas, ka tādi tiesību subjekti kā FIFA un UEFA ir publiski paziņojuši, ka tiks piemēroti sodi jebkuram profesionālā futbola klubam un jebkuram spēlētājam, kas piedalīsies futbola starpklubu sacensībās, kurām nebūs saņemta iepriekšēja atļauja, ja šos sodus neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.

181 Ņemot vērā uz abiem iepriekšējiem jautājumiem sniegtās atbildes, un it īpaši šā sprieduma 148. un 177. punktā minētos apsvērumus, no kuriem izriet, ka šāds publisks paziņojums ir uzskatāms par tādu noteikumu īstenošanu, ar ko tiek pārkāpts gan LESD 102. pants, gan LESD 101. panta 1. punkts, un ka arī uz šo paziņojumu ir attiecināmi abās šajās tiesību normās noteiktie aizliegumi, uz šo jautājumu atsevišķi nav jāatbild.

4. Par piekto jautājumu – iespēju pamatot noteikumus par iepriekšējas atļaujas saņemšanu sacensībām, kā arī klubu un sportistu dalību šajās sacensībās

182 Ar piekto jautājumu, kurš ir jāizskata pirms ceturtnā jautājuma, jo tas attiecas uz tiem pašiem FIFA un UEFA noteikumiem, uz ko ir vērsti pirmie trīs jautājumi, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 101. panta 3. punkts un Tiesas judikatūra par LESD 102. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka var piemērot atbrīvojumu vai atzīt par pamatotiem noteikumus, ar kuriem apvienības, kas ir atbildīgas par futbolu pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ir noteikušas, ka, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un ka šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šajās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu.

a) Par iespēju noteiktu īpašu rīcību atzīt par tādu, uz kuru nav attiecināms LESD 101. panta 1. punkts un 102. pants

183 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka ne visi nolīgumi uzņēmumu starpā vai uzņēmumu apvienības lēmumi, kas ierobežo šī nolīguma pušu rīcības brīvību vai kas paredz šī lēmuma ievērošanu, ir pakļauti LESD 101. panta 1. punktā paredzētajam aizliegumam. Izvērtējot ekonomisko un juridisko kontekstu, kādā iekļaujas daži no šiem nolīgumiem un lēmumiem, var tikt konstatēts, pirmkārt, ka tie ir pamatoti ar viena vai vairāku leģitīmu vispārējo interešu mērķu sasniegšanu, kuriem pašiem par sevi nav pretkonkurences rakstura, otrkārt, ka konkrētie līdzekļi, kas tiek izmantoti, lai sasniegtu šos mērķus, ir patiešām nepieciešami šim nolūkam un, treškārt, ka, pat ja izrādītos, ka šo līdzekļu tipiskas sekas ir vismaz iespējama konkurences ierobežošana vai izkroplošana, šī tipiskā ietekme nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, it īpaši izslēdzot jebkādu konkurenci. Šī judikatūra it īpaši ir piemērojama gadījumos, kad pastāv nolīgumi vai lēmumi, kas sagatavoti kā noteikumi, kurus pieņēmusi tāda apvienība kā profesionāla apvienība vai sporta apvienība, lai sasniegtu noteiktus ētikas vai profesionālās ētikas mērķus, un plašāk – reglamentētu profesionālās darbības veikšanu, ja attiecīgā apvienība ir pierādījusi, ka tikko atgādinātie nosacījumi ir izpildīti (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2002. gada 19. februāris, *Wouters* u.c., C-309/99, EU:C:2002:98, 97. punkts; 2006. gada 18. jūlijs, *Meca-Medina* un *Majcen*/Komisija, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 42.–48. punkts, kā arī 2013. gada 28. februāris, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, 93., 96. un 97. punkts).

184 Konkrētāk, sporta jomā Tiesai, ņemot vērā tās rīcībā esošo informāciju, ir nācies atzīt, ka LESD 101. panta 1. punktā paredzētais aizliegums nav attiecināms uz Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) pieņemto antidopinga regulējumu, lai gan tas ierobežo sportistu brīvību darboties un tā tipiskas sekas ir iespējamās starp tiem pastāvošās konkurences ierobežošana, nosakot sliksni, kuru pārsniedzot nandrolona klātbūtne tiek uzskatīta par dopinga, lai nodrošinātu sporta sacensību godīgu, integrētu un objektīvu norisi, garantētu sportistu iespēju vienlīdzību, aizsargātu viņu veselību, kā arī panāktu, ka tiek ievērotas sporta pamatā esošās ētiskās vērtības, kas ietver arī sniegumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 18. jūlijs, *Meca-Medina* un *Majcen*/Komisija, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 43.–55. punkts).

- 185 Turpretī šā sprieduma 183. punktā minēto judikatūru nevar piemērot tādas rīcības gadījumā, kas neatkarīgi no tā, vai to īsteno šāda apvienība un uz kādiem leģitīmiem vispārējas nozīmes mērķiem varētu atsaukties, lai to izskaidrotu, jau pēc sava rakstura pārkāpj LESD 102. pantu, kā turklāt jau netieši, bet nepieciešami izriet no Tiesas judikatūras (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, 53. punkts).
- 186 Ņemot vērā to, ka, pirmām kārtām, subjektīva nodoma nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci neesamībai un centieniem sasniegt iespējami leģitīmus mērķus arī nav izšķirošas nozīmes LESD 101. panta 1. punkta piemērošanai un ka, otrām kārtām, LESD 101. un 102. pants ir jāinterpretē un jāpiemēro saskanīgi, ir jākonstatē, ka šā sprieduma 183. punktā minēto judikatūru arī nevar piemērot tādas rīcības gadījumā, kurai, lai arī tai nav vienīgi tipiskas “sekas” kaut vai tikai iespējami ierobežot konkurenci, sašaurinot noteiktu uzņēmumu brīvību darboties, attiecībā uz šo konkurenci ir tāda kaitējuma pakāpe, kas pamato secinājumu, ka pašas šīs rīcības “mērķis” ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci. Tādējādi tikai tad, ja, izvērtējot konkrētā lietā aplūkoto rīcību, tiek konstatēts, ka šīs rīcības mērķis nav nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci, ir jānosaka, vai uz to var tikt attiecināta šī judikatūra (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 28. februāris, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, 69. punkts; 2014. gada 4. septembris, *API u.c.*, no C-184/13 līdz C-187/13, C-194/13, C-195/13 un C-208/13, EU:C:2014:2147, 49. punkts, kā arī 2017. gada 23. novembris, *CHEZ Elektro Bulgaria* un *FrontEx International*, C-427/16 un C-428/16, EU:C:2017:890, 51., 53., 56. un 57. punkts).
- 187 Tādas rīcības gadījumā, kuras mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci, iespēja izmantot izņēmumu no LESD 101. panta 1. punktā paredzētā aizlieguma pastāv tikai tad, ja ir piemērojams LESD 101. panta 3. punkts un ja ir ievēroti visi šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 20. novembris, *Beef Industry Development Society* un *Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, 21. punkts).
- 188 Šajā lietā, ņemot vērā iesniedzējtiesas nolēmumā sniegto informāciju un atbildes, kuras Tiesa, ievērojot šo informāciju, ir sniegusi uz pirmajiem trim iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, jāsecina, ka šā sprieduma 183. punktā atgādinātā judikatūra nav piemērojama tādu noteikumu gadījumā kā pamatlietā aplūkoti.

b) Par LESD 101. panta 3. punktā paredzēto atbrīvojumu

- 189 No paša LESD 101. panta 3. punkta formulējuma izriet, ka jebkuram nolīgumam, uzņēmumu apvienības lēmumam vai saskaņotai darbībai, kas ir pretrunā LESD 101. panta 1. punktam vai nu pretkonkurences mērķa, vai pretkonkurences seku dēļ, var piemērot atbrīvojumu, ja ir izpildīti visi šim nolūkam paredzētie nosacījumi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1985. gada 11. jūlijs, *Remia u.c./Komisija*, 42/84, EU:C:1985:327, 38. punkts, kā arī 2014. gada 11. septembris, *MasterCard u.c./Komisija*, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 230. punkts), un ir jānorāda, ka šie nosacījumi ir stingrāki nekā šā sprieduma 183. punktā minētie.
- 190 Saskaņā ar LESD 101. panta 3. punktu šā atbrīvojuma piemērošana konkrētā gadījumā ir pakļauta četriem kumulatīviem nosacījumiem. Pirmkārt, ar pietiekamu iespējamības pakāpi ir jābūt pierādītam (spriedums, 2009. gada 6. oktobris, *GlaxoSmithKline Services u.c./Komisija u.c.*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P un C-519/06 P, EU:C:2009:610, 95. punkts), ka aplūkotais nolīgums, uzņēmumu apvienības lēmums vai saskaņotā darbība ļauj panākt efektivitātes ieguvumus, jo tie vai nu palīdz uzlabot attiecīgo preču vai pakalpojumu ražošanu vai izplatīšanu, vai veicina tehnisku vai ekonomisku attīstību. Otrkārt, tādā pašā mērā ir jābūt pierādītam, ka

pienācīgu daļu no iegūtajiem labumiem, kas izriet no šiem efektivitātes ieguvumiem, saņem lietotāji. Treškārt, aplūkotais nolīgums, lēmums vai darbība nedrīkst radīt uzņēmumiem, kas tajos piedalās, ierobežojumus, kuri nav nepieciešami šādu efektivitātes ieguvumu panākšanai. Ceturtkārt, šis nolīgums, lēmums vai darbība nedrīkst dot uzņēmumiem, kas tajos piedalās, iespēju likvidēt jebkādu faktisku konkurenci attiecībā uz konkrēto preču vai pakalpojumu būtisku daļu.

- 191 Lietas dalībniekam, kurš atsauca uz šo atbrīvojumu, ar pārliecinošiem argumentiem un pierādījumiem ir jāpierāda, ka ir izpildīti visi nosacījumi, kas prasīti atbrīvojuma saņemšanai (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1985. gada 11. jūlijs, *Remia u.c./Komisija*, 42/84, EU:C:1985:327, 45. punkts, kā arī 2009. gada 6. oktobris, *GlaxoSmithKline Services u.c./Komisija u.c.*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P un C-519/06 P, EU:C:2009:610, 82. punkts). Ja šie argumenti un pierādījumi ir tādi, kas prasa otram lietas dalībniekam tos pārliecinoši atspēkot, tad gadījumā, ja tas netiek izdarīts, var secināt, ka lietas dalībnieks, kurš atsauca uz LESD 101. panta 3. punktu, savu pierādīšanas pienākumu ir izpildījis (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland u.c./Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 79. punkts, kā arī 2009. gada 6. oktobris, *GlaxoSmithKline Services u.c./Komisija u.c.*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P un C-519/06 P, EU:C:2009:610, 83. punkts).
- 192 It īpaši saistībā ar pirmo šā sprieduma 190. punktā atgādināto nosacījumu efektivitātes ieguvumiem, kas ir jārada nolīgumam, uzņēmumu apvienības lēmumam vai saskaņotajai darbībai, ir jāatbilst nevis jebkādam priekšrocībām, ko uzņēmumi, kuri piedalās šajā nolīgumā, lēmumā vai darbībā, no tiem gūst, veicot savu saimniecisko darbību, bet tikai būtiskām objektīvām priekšrocībām, kuras vienā vai vairākās dažādās konkrētās nozarēs vai tirgos ļauj sasniegt minētais nolīgums, lēmums vai darbība, to aplūkojot īpaši. Turklāt, lai varētu uzskatīt, ka šis pirmais nosacījums ir izpildīts, ir ne tikai jāpierāda šo efektivitātes ieguvumu esamība un apjoms, bet arī jāpierāda, ka tie spēj kompensēt negatīvo ietekmi, ko aplūkotais nolīgums, lēmums vai darbība rada konkurences jomā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1966. gada 13. jūlijs, *Consten un Grundig /Komisija*, 56/64 un 58/64, EU:C:1966:41, 502. lpp., un 2014. gada 11. septembris, *MasterCard u.c./Komisija*, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 232., 234. un 236. punkts, kā arī pēc analogijas – 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 43. punkts).
- 193 Attiecībā uz otro šā sprieduma 190. punktā atgādināto nosacījumu – tas prasa pierādīt, ka efektivitātes ieguvumi, kurus ir jāļauj panākt aplūkotajam nolīgumam, uzņēmumu apvienības lēmumam vai saskaņotajai darbībai, labvēlīgi ietekmē visus lietotājus, neatkarīgi no tā, vai runa ir par profesionāļiem, patērētājiem starpniekiem vai gala patērētājiem attiecīgajās dažādajās nozarēs vai tirgos (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2006. gada 23. novembris, *Asnef-Equifax un Administración del Estado*, C-238/05, EU:C:2006:734, 70. punkts, kā arī 2014. gada 11. septembris, *MasterCard u.c./Komisija*, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 236. un 242. punkts).
- 194 No tā izriet, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kad rīcība, ar kuru tiek pārkāpts LESD 101. panta 1. punkts, ir vērsta pret konkurenci mērķa dēļ, proti, tā rada pietiekamu kaitējumu konkurencei, un kad tā turklāt var ietekmēt dažādas lietotāju vai patērētāju kategorijas, ir jānosaka, vai – un attiecīgā gadījumā, kādā mērā – šī rīcība, neraugoties uz tās kaitīgumu, labvēlīgi ietekmē katru no tām.

- 195 Tātad pamatlietā iesniedzējtiesai būs jānovērtē, vai tajā aplūkotie noteikumi par iepriekšējas atļaujas saņemšanu, dalību un sodiem ir tādi, kas labvēlīgi ietekmē dažādās “lietotāju” kategorijas, tostarp nacionālās futbola apvienības, profesionālā futbola un amatieru klubus, profesionālos un amatieru spēlētājus, jaunus spēlētājus, kā arī, plašāk raugoties, patērētājus – skatītājus klātienē un televīzijas skatītājus.
- 196 Šajā ziņā tomēr jāatgādina – lai gan šādi noteikumi principā var būt leģitīmi, jo tie palīdz nodrošināt profesionālā futbola pamatā esošo principu, vērtību un spēles noteikumu ievērošanu, it īpaši attiecīgo sacensību atklāto un uz sniegumu balstīto raksturu, kā arī nodrošināt noteiktu solidāru līdzekļu pārdali futbola jomā, šo mērķu esamība, lai cik slavējami tie būtu, neatbrīvo apvienības, kuras pieņēmušas minētos noteikumus, no pienākuma iesniedzējtiesā pierādīt, pirmām kārtām, ka minēto mērķu sasniegšana rada faktiskus un aprēķināmus efektivitātes ieguvumus un, otrām kārtām, ka šie ieguvumi kompensē no pamatlietā aplūkotajiem noteikumiem izrietošo negatīvo ietekmi uz konkurenci.
- 197 Savukārt trešais nosacījums, kas atgādināts šā sprieduma 190. punktā un kas attiecas uz aplūkotās rīcības neaizstājamo vai nepieciešamo raksturu, prasa novērtēt un salīdzināt šīs rīcības un faktiski iespējamo alternatīvo pasākumu attiecīgo ietekmi, lai noteiktu, vai no minētās rīcības gaidāmos efektivitātes ieguvumus var panākt ar pasākumiem, kuri mazāk ierobežotu konkurenci. Turpretī tas attiecīgā situācijā neliek veikt izvēli starp šo rīcību un šiem alternatīvajiem pasākumiem gadījumā, ja nav secināms, ka alternatīvie pasākumi konkurenci ierobežotu mazāk.
- 198 Savukārt attiecībā uz ceturto šā sprieduma 190. punktā atgādināto nosacījumu – lai pārbaudītu, vai tas konkrētajā gadījumā ir izpildīts, ir jāveic to kvantitatīva un kvalitatīva rakstura elementu pārbaude, kuri raksturo konkurences darbību attiecīgajās nozarēs vai tirgos, lai noteiktu, vai aplūkotais nolīgums, uzņēmumu apvienības lēmums vai saskaņotā darbība dod uzņēmumiem, kas tajos piedalās, iespēju likvidēt jebkādu faktisku konkurenci attiecībā uz konkrēto preču vai pakalpojumu būtisku daļu. It īpaši uzņēmumu apvienības lēmuma gadījumā vai tāda nolīguma gadījumā, kuram kolektīvi pievienojušies uzņēmumi, apstākļi, ka šiem uzņēmumiem pieder ļoti liela tirgus daļa, kopā ar citiem atbilstīgiem apstākļiem un veicot visu šo apstākļu analīzi, var būt norāde par to, ka šis lēmums vai nolīgums, ņemot vērā tā saturu un tā mērķi vai sekas, dod uzņēmumiem, kas tajā piedalās, iespēju likvidēt jebkādu faktisku konkurenci, un tas pats par sevi ir iemesls, lai izslēgtu LESD 101. panta 3. punktā paredzētā atbrīvojuma piemērošanu. Cits iespējamais apstākļi var būt saistīts ar to, vai šāds lēmums vai nolīgums, vienlaikus likvidējot noteikta veida faktisku konkurenci vai piekļuves iespēju tirgum, ļauj saglabāties cita veida konkurencei un piekļuves iespējām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1986. gada 22. oktobris, *Metro /Komisija*, 75/84, EU:C:1986:399, 64., 65. un 88. punkts).
- 199 Lai noteiktu, vai šajā gadījumā šis ceturtais nosacījums ir izpildīts, iesniedzējtiesai būs jāņem vērā, pirmkārt, apstākļi, ka – saskaņā ar to, kas it īpaši norādīts šā sprieduma 174.–179. punktā, – pamatlietā aplūkotus noteikumus par iepriekšējas atļaujas saņemšanu, dalību un sodiem neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu tiem nodrošināt pārskatāmu, objektīvu, precīzu un nediskriminējošu raksturu. Jāsecina, ka šāda situācija var ļaut tiesību subjektiem, kuri ir pieņēmuši šos noteikumus, nepieļaut nekādu konkurenci futbola starpkлубu sacensību rīkošanas un komercializācijas tirgū Savienības teritorijā.
- 200 Vispārīgāk – veicot dažādo šā sprieduma 190. punktā minēto nosacījumu pārbaudi, var būt jāņem vērā tās nozares vai nozaru, vai tirgu raksturiezīmes un īpatnības, uz kuriem attiecas aplūkotais nolīgums, uzņēmumu apvienības lēmums vai saskaņotā darbība, ja šīm raksturiezīmēm un īpatnībām ir izšķiroša nozīme šīs pārbaudes rezultātam (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada

6. oktobris, *GlaxoSmithKline Services u.c./Komisija u.c.*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P un C-519/06 P, EU:C:2009:610, 103. punkts, kā arī 2014. gada 11. septembris, *MasterCard u.c./Komisija*, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 236. punkts).

c) Par objektīvu pamatojumu, ievērojot LESD 102. pantu

- 201 Atbilstīgi tam, kas paredzēts LESD 101. panta 3. punktā, no Tiesas judikatūras par LESD 102. pantu izriet, ka uzņēmums, kuram ir dominējošs stāvoklis, var pamatot rīcību, uz kuru var attiekties šajā pantā noteiktais aizliegums (spriedumi, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 40. punkts, kā arī 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale u.c.*, C-377/20, EU:C:2022:379, 46. punkts).
- 202 It īpaši šāds uzņēmums šajā nolūkā var pierādīt vai nu to, ka tā rīcība ir objektīvi nepieciešama, vai nu to, ka izstumšanas iedarbību, ko tā rada, var līdzsvarot vai pat pārspēt tādi efektivitātes ieguvumi, no kuriem labumu gūst arī patērētāji (spriedumi, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 41. punkts, kā arī 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale u.c.*, C-377/20, EU:C:2022:379, 46. un 86. punkts).
- 203 Attiecībā uz šīs alternatīvas pirmo daļu no šā sprieduma 147. punkta izriet – apstākli, ka FIFA un UEFA ir ieviesušas diskrecionārus noteikumus par iepriekšējas atļaujas saņemšanu starptautiskām futbola starpklubu sacensībām, par klubu un spēlētāju dalības šajās sacensībās kontroli, kā arī par sodiem, ņemot vērā tieši šo diskrecionāro raksturu, nekādi nevar uzlūkot kā tādu, ko objektīvi pamato tehniska vai komerciāla rakstura vajadzības, atšķirībā no tā, kā varētu būt gadījumā, ja šos noteikumus regulētu materiāltiesiski kritēji un procesuālā kārtība, kas atbilstu pārskatāmības, skaidrības, precizitātes, neitralitātes un samērīguma prasībām, kuras piemērojamas šajā jomā. Līdz ar to jāsecina, ka šo noteikumu, kontroles un sodu mērķis, objektīvi raugoties, ir rezervēt šiem tiesību subjektiem visu šāda veida sacensību rīkošanu, pastāvot riskam likvidēt jebkādu konkurenci no kāda trešā uzņēmuma puses, un šāda rīcība ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kas ir aizliegta ar LESD 102. pantu un nav pamatota ar objektīvu nepieciešamību.
- 204 Attiecībā uz minētās alternatīvas otro daļu uzņēmumam, kuram ir dominējošs stāvoklis, ir jāpierāda, pirmām kārtām, ka tā rīcība var ļaut panākt efektivitātes ieguvumus, pierādot to faktisko esamību un apjomu, otrām kārtām, ka šie efektivitātes ieguvumi neitralizē iespējamo kaitīgo iedarbību uz konkurenci un patērētāju interesēm skartajā tirgū vai skartajos tirgos, trešām kārtām, ka minētā rīcība ir nepieciešama šo efektivitātes ieguvumu īstenošanai, un, ceturtām kārtām, ka ar to netiek izbeigta efektīva konkurence, iznīcinot visus pastāvošos pašreizējās vai iespējamās konkurences avotus vai to lielāko daļu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 42. punkts).
- 205 Tāpat kā LESD 101. panta 3. punktā paredzētā atbrīvojuma gadījumā, šis pamatojums prasa, lai uzņēmums, kas uz to atsaucas, ar pārliecinošiem argumentiem un pierādījumiem pierādītu, ka ir izpildīti visi tā izmantošanai paredzētie nosacījumi.
- 206 Šajā lietā iesniedzējtiesai būs jāizlemj, vai pamatlietā aplūkoti noteikumi atbilst visiem nosacījumiem, kas ļautu atzīt tos par pamatotiem, ņemot vērā LESD 102. pantu, vispirms dodot lietas dalībniekiem iespēju izpildīt tiem noteikto pierādīšanas pienākumu, kā atgādināts šā sprieduma 191. punktā.

- 207 Paturot to prātā, par ceturto no šiem nosacījumiem, kas ir jāpiemēro gan saistībā ar LESD 101. panta 3. punktu, gan saistībā ar LESD 102. pantu, ir jānorāda, ka, ņemot vērā šo noteikumu raksturu – to, ka saskaņā ar šiem noteikumiem jebkādu futbola starpklubu sacensību rīkošanai un komercializācijai ir nepieciešama iepriekšēja *FIFA* un *UEFA* atļauja, un šīs pilnvaras nepapildina atbilstīgi materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, – un dominējošo, pat monopola stāvokli, kas, kā uzsver iesniedzējtiesa, attiecīgajā tirgū ir abiem šiem tiesību subjektiem, ir jāsecina, ka minētie noteikumi dod šiem subjektiem iespēju nepieļaut nekādu konkurenci šajā tirgū, kā norādīts šā sprieduma 199. punktā.
- 208 Turklāt jāatgādina, ka pietiek ar vienu no četriem šā sprieduma 190. un 204. punktā atgādināto kumulatīvo nosacījumu neizpildi, lai izslēgtu, ka tādiem noteikumiem kā pamatlietā aplūkoti var piemērot LESD 101. panta 3. punktā paredzēto atbrīvojumu vai ka tos var atzīt par pamatotiem, ievērojot LESD 102. pantu.
- 209 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 101. panta 3. punkts un 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka uz noteikumiem – ar kuriem apvienības, kas ir atbildīgas par futbolu pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ir noteikušas, ka, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un ka šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, – var attiecināt atbrīvojumu no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas vai atzīt šos noteikumus par pamatotiem, ievērojot LESD 102. pantu, tikai tad, ja ar pārliecinošiem argumentiem un pierādījumiem ir pierādīts, ka ir izpildīti visi šiem nolūkiem paredzētie nosacījumi.

5. Par ceturto jautājumu – LESD 101. un 102. panta interpretāciju noteikumu par tiesībām, kas saistītas ar sporta sacensībām, gadījumā

- 210 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 101. un 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tādi noteikumi, kurus pieņēmušas apvienības, kas ir atbildīgas par futbolu pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, un ar kuriem, no vienas puses, šīs apvienības ir noteiktas kā visu to tiesību sākotnējās īpašnieces, kas var rasties no to “jurisdikcijā” esošajām sacensībām, ietverot arī tiesības, kuras saistītas ar uzņēmuma, kas ir trešā persona, rīkotām sacensībām, un, no otras puses, minētajām apvienībām ir piešķirtas ekskluzīvas pilnvaras šo tiesību komercializācijas jomā.
- 211 Šajā ziņā jānorāda, ka *FIFA* un *UEFA* to rakstveida un mutvārdu apsvērumos Tiesā uzstājīgi apgalvoja, ka Šveices privāttiesību noteikumi, uz kuriem ir atsaukusies iesniedzējtiesa, – un it īpaši *FIFA* statūtu 67. panta 1. punkts, kā arī 68. panta 1. punkts – ir jāsaprot tādējādi, ka tie attiecas uz tiesībām, kas var rasties no sacensībām, spēlēm un citiem pasākumiem, kuri ietilpst *FIFA* un *UEFA* “jurisdikcijā”, tādā nozīmē, ka tie ir piemērojami nevis visām sacensībām attiecīgajā teritoriālajā piekritībā un šo abu tiesību subjektu attiecīgajām pilnvarām, bet tikai tām no šīm sacensībām, kuras rīko minētie subjekti, izslēdzot tās, kuras varētu rīkot tiesību subjekti vai uzņēmumi, kas ir trešās personas. Saskaņā ar *FIFA* un *UEFA* veikto šo noteikumu interpretāciju šie subjekti tādējādi nekādi nevarot pretendēt uz to, ka tie būtu to tiesību īpašnieki, kas var rasties no šādu subjektu vai uzņēmumu, kas ir trešās personas, rīkotajām sacensībām.
- 212 Šajos apstākļos, vienlaikus norādot - tāpat kā Tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklaušanai norādīja prasītāja pamatlietā - ka pamatlietā aplūkotus noteikumus var saprast citādi, ņemot vērā dažādās nozīmes, kādas piešķiramas terminam “jurisdikcija”, un ka šie noteikumi tādējādi iegūtu,

ja tos pārveidotu tā, lai novērstu jebkādu iespējamo pārprotamību šajā ziņā, Tiesa uz šo jautājumu atbildēs, ņemot par premisu iepriekšējā punktā minēto interpretāciju, kā arī ņemot vērā papildinošo saikni, kas vieno aplūkotos noteikumus un noteikumus par iepriekšējas atļaujas saņemšanu, dalību un sodiem, uz kuriem attiecas iepriekšējie jautājumi. Šāda atbilde līdz ar to neskar atbildi, ko varētu sniegt uz atsevišķo jautājumu par to, vai LESD 101. un 102. pantam ir pretrunā noteikumi, ar kuriem tāds tiesību subjekts kā *FIFA* noteiktu pats sevi vai tādu subjektu kā *UEFA* par to tiesību sākotnējiem īpašniekiem, kas var rasties no sacensībām, kuras, vienlaikus ietilpstot to teritoriālajā piekritībā un attiecīgajās pilnvarās, rīko subjekti vai uzņēmumi, kas ir trešās personas.

a) Par tiesību, kas saistītas ar sporta sacensībām, īpašumtiesībām

- 213 Atbilstoši LESD 345. pantam LES un LESD nekādi neietekmē dalībvalstu tiesību aktus, kas reglamentē īpašumtiesību sistēmu.
- 214 No tā izriet, ka LESD 101. un 102. pants nav uzskatāmi par tādiem, kuriem principiāli būtu pretrunā tādi noteikumi kā *FIFA* statūtu 67. un 68. pants, ciktāl šajos noteikumos šis tiesību subjekts un *UEFA* ir noteikti kā visu to tiesību sākotnējie īpašnieki, kas varētu izrietēt no profesionālā futbola starpklubu sacensībām, kuras tie rīko Savienības teritorijā un kurās ieguldījumu nepieciešami sniedz profesionālā futbola klubi un spēlētāji, kas piedalās šajās sacensībās.
- 215 Gluži pretēji, Tiesas sniegtajai LESD 101. un 102. panta interpretācijai un tam, kā šos pantus piemēro iesniedzējtiesa, par izejas punktu ir jāņem apstākļi, ka īpašumtiesību regulējums attiecībā uz tiesībām, kurām šādi noteikumi ir piemērojami, dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs un ka jautājums par to, kāda nozīme piešķirama jēdzienam “sākotnējās īpašumtiesības”, uz ko atsaucas šie noteikumi, vispirms ir jāvērtē, ņemot vērā īpašuma un intelektuālā īpašuma jomā piemērojamās tiesības, kā to būtībā norādīja liels skaits valdību, kuras iestājušās tiesvedībā Tiesā. Tādējādi dažas no šīm valdībām norādīja, ka šis jēdziens, ciktāl tas uz tām attiecas un lai būtu saderīgs ar to valsts tiesību normām, kas piemērojamas īpašuma un intelektuālā īpašuma jomā, ir jāanalizē kā tiesību “brīvprātīga nodošana” vai “piespiedu nodošana” nacionālajām futbola apvienībām, ko veic profesionālā futbola klubi, iestājoties šajās apvienībās, un ko papildina vēlāka šo pašu tiesību nodošana *FIFA* un *UEFA*, kad nacionālās apvienības kļūst par šo subjektu biedrēm.
- 216 Tomēr šī lieta neattiecas uz šo jautājumu, kura vērtējums prasītu arī ņemt vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pantu, kas ir tiesību norma, kuras mērķis ir piešķirt tiesības privātpersonām, nostiprinot tiesības uz īpašumu un intelektuālā īpašuma tiesības, tomēr nepiešķirot šīm tiesībām neaizskaramu vai absolūtu raksturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Spiegel Online*, C-516/17, EU:C:2019:625, 56. punkts), kā Tiesa to jau ir norādījusi attiecībā uz tiesībām, par kurām īpaši ir runa šajā gadījumā (spriedumi, 2013. gada 18. jūlijs, *FIFA* /Komisija, C-204/11 P, EU:C:2013:477, 110. punkts, un 2013. gada 18. jūlijs, *UEFA*/Komisija, C-201/11 P, EU:C:2013:519, 102. punkts).

b) Par tiesību, kas saistītas ar sporta sacensībām, izmantošanu

- 217 Attiecībā uz jautājumu par to, vai noteikumi, uz kuriem atsaucas iesniedzējtiesa, ir pretrunā LESD 101. panta 1. punktam un 102. pantam, ciktāl šie noteikumi attiecas nevis uz tiesību, kuras var rasties no *FIFA* un *UEFA* rīkotajām profesionālā futbola starpklubu sacensībām, sākotnējām īpašumtiesībām, bet gan uz šo tiesību komerciālu izmantošanu, vispirms no šā sprieduma 115.,

- 117., 118., 139. un 140. punkta izriet, ka šos noteikumus vienlaikus var uzskatīt, no vienas puses, par “uzņēmumu apvienības lēmumu” LESD 101. panta 1. punkta izpratnē un, no otras puses, par rīcību, kuru veic “dominējošā stāvoklī” esošs “uzņēmums” un kura izriet no reglamentējošu pilnvaru īstenošanas, proti, no līdzekļa, kas atšķiras no tiem, kuri regulē uz sniegumu balstītu konkurenci starp uzņēmumiem.
- 218 Turpinājumā LESD 101. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 102. panta b) punktā ir skaidri aizliegti uzņēmumu apvienību lēmumi un stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, ar ko nepieļauj vai ierobežo konkurenci, vienlaikus ar citiem konkurences parametriem ierobežojot vai kontrolējot ražošanu un tirgus, kaitējot patērētājiem.
- 219 Kā it īpaši norādīja vairākas valdības, kas sniedza apsvērumus Tiesā, kā arī Komisija, pats pamatlietā aplūkoto noteikumu mērķis, kā apliecina to satura pārbaude, ir imperatīvā un pilnīgā veidā aizstāt ar normu par visu tiesību, kas var rasties no *FIFA* un *UEFA* rīkotajām visu veidu profesionālā futbola starpklubu sacensībām, ekskluzīvu un kolektīvu izmantošanu jebkādu citu tiesību izmantošanas veidu, ko profesionālā futbola klubi, kuri piedalās saistībā ar šīm sacensībām organizētajās spēlēs, šo noteikumu neesamības gadījumā varētu brīvi izvēlēties, neatkarīgi no tā, vai šī izmantošana būtu individuāla, divpusēja vai pat daudzpusēja.
- 220 Tādi noteikumi kā *FIFA* statūtu 67. un 68. pantā paredzētie ar skaidru un precīzu formulējumu rezervē šai apvienībai ekskluzīvas pilnvaras, pieņemot regulējumu, noteikt nosacījumus, ar kādiem tā pati vai trešās personas izmanto šīs tiesības. Turklāt šie noteikumi rezervē *FIFA* un *UEFA* ekskluzīvas pilnvaras atļaut spēļu un pasākumu pārraidīšanu, tostarp saistībā ar futbola starpklubu sacensībām, ar audiovizuāliem un citiem līdzekļiem, bez ierobežojumiem attiecībā uz vietu, saturu, datumu vai tehniskajiem līdzekļiem.
- 221 Turklāt šie noteikumi ar tikpat nepārprotamu formulējumu pakļauj šīm pilnvarām visas minētās tiesības, neatkarīgi no tā, vai runa ir par mantiskām tiesībām, ierakstīšanas, reproducēšanas un audiovizuālās pārraidīšanas tiesībām, multivides tiesībām, mārketinga un veicināšanas pasākumu tiesībām vai intelektuālā īpašuma tiesībām.
- 222 Tādējādi minētie noteikumi ļauj *FIFA* un *UEFA* kontrolēt visu ar starpklubu sacensībām, kuras tās rīko, saistīto tiesību piedāvājumu un līdz ar to nepieļaut nekādu konkurenci starp profesionālā futbola klubiem attiecībā uz tiesībām, kas saistītas ar spēlēm, kurās šie klubi piedalās. No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka šis tirgus konkurences darbības veids nepavisam nav teorētisks, bet, gluži pretēji, ir reāls un konkrēts un ka tas, piemēram, Spānijā pastāvēja līdz 2015. gadam attiecībā uz audiovizuālajām tiesībām saistībā ar attiecīgās nacionālās futbola apvienības rīkotajām sacensībām.
- 223 Visbeidzot attiecībā uz ekonomisko un juridisko kontekstu, kurā iekļaujas pamatlietā aplūkotie noteikumi, ir jānorāda, pirmkārt, ka dažādās tiesības, kas var rasties no profesionālā futbola starpklubu sacensībām, ir galvenais avots ieņēmumiem, kurus var gūt no šīm sacensībām it īpaši *FIFA* un *UEFA* kā to organizatorēm, kā arī profesionālā futbola klubiem, bez kuru piedalīšanās šīs sacensības nevarētu notikt. Šīm tiesībām tātad ir centrālā nozīme saimnieciskajā darbībā, kas saistīta ar šīm sacensībām, un šo tiesību pārdošana līdz ar to ir cieši saistīta ar sacensību organizēšanu.

- 224 Tādējādi monopols, kuru pamatlietā aplūkoti noteikumi piešķir subjektam, kas tos ir pieņēmis, proti, *FIFA*, kā arī *UEFA*, tiesību izmantošanas un komercializācijas jomā, ir saistīts ar absolūtu kontroli, kura ir piešķirta šiem subjektiem attiecībā uz spēļu rīkošanu un komercializāciju, pateicoties noteikumiem, par ko ir uzdoti trīs pirmie iesniedzējtiesas jautājumi, un pastiprina šo noteikumu juridisko, ekonomisko un praktisko tvērumu.
- 225 Otrkārt, neatkarīgi no saimnieciskās darbības, kas ir saistīta ar pamatlietā aplūkotajām tiesībām, tās, skatītas pašas par sevi, ir pamatelements netraucētas konkurences sistēmā, kuru ar LES un LESD ir paredzēts iedibināt un saglabāt, kā Tiesa jau ir norādījusi attiecībā uz preču zīmju tiesībām, kuru īpašnieki ir profesionālā futbola klubi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2002. gada 12. novembris, *Arsenal Football Club*, C-206/01, EU:C:2002:651, 47. un 48. punkts). Tās ir tiesības – juridiski aizsargātas un tādas, kam piemīt raksturīga ekonomiskā vērtība, – dažādos veidos komerciāli izmantot jau pastāvošu preci vai pakalpojumu, šajā gadījumā spēli vai virkni spēļu, kurā vai kurās attiecīgais klubs spēlē ar citu klubu vai citiem klubiem.
- 226 Tātad runa ir par konkurences parametru, kuru pamatlietā aplūkoti noteikumi liedz pārvaldīt profesionālā futbola klubiem, kas piedalās *FIFA* un *UEFA* rīkotajās starpklubu sacensībās.
- 227 Treškārt, atšķirībā no futbola starpklubu sacensību rīkošanas, kas kā tāda ir “horizontāla rakstura” saimnieciska darbība, kurā ir iesaistīti tikai subjekti vai uzņēmumi, kas faktiski vai potenciāli rīko šīs sacensības, dažādo ar šīm sacensībām saistīto tiesību komercializācijai ir “vertikāls” raksturs, ciktāl tajā ir iesaistīti – no piedāvājuma puses – šie paši subjekti vai uzņēmumi un – no pieprasījuma puses – uzņēmumi, kuri vēlas iegādāties šīs tiesības, vai nu tas būtu nolūkā tās pārdot tālāk televīzijas raidorganizācijām un citiem plašsaziņas līdzekļu pakalpojumu sniedzējiem (tirdzniecība), vai arī pašiem izplatīt spēles, izmantojot dažādus elektroniskās saziņas tīklus un dažādus rīkus, piemēram, lineāro televīziju vai, pēc pieprasījuma, radio, internetu, mobilo telefonu iekārtas vai citus jaunus rīkus. Turklāt šie dažādie izplatītāji paši var reklāmas vai sponsorēšanas nolūkos pārdot vietu vai laiku uzņēmumiem, kuri darbojas citās ekonomikas nozarēs, lai ļautu šiem uzņēmumiem izvietot savas preces vai pakalpojumus sacensību pārraidīšanas laikā.
- 228 Tādi noteikumi kā pamatlietā aplūkoti tādējādi, ņemot vērā to saturu, mērķus, ko ar tiem objektīvi tiecas sasniegt attiecībā uz konkurenci, kā arī ekonomisko un juridisko kontekstu, kādā tie iekļaujas, ne tikai nepieļauj nekādu konkurenci starp profesionālā futbola klubiem, kas pieder nacionālajām futbola apvienībām, kuras ir *FIFA* un *UEFA* biedres, dažādo, ar spēlēm, kurās šie klubi piedalās, saistīto tiesību komercializācijā, bet arī ietekmē konkurences darbību, kaitējot uzņēmumiem, kas ir trešās personas un kas darbojas visā šīs komercializācijas leņķī, lejupējā plašsaziņas līdzekļu tirgū, kaitējot patērētājiem un televīzijas skatītājiem.
- 229 It īpaši šādi noteikumi var ļaut abiem tiesību subjektiem, kuriem tie attiecīgajā jomā piešķir monopolu piedāvājuma pilnīgas kontroles veidā, noteikt pārlietu augstas un tāpat negodīgas pārdošanas cenas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1978. gada 14. februāris, *United Brands* un *United Brands Continentaal*/Komisija, 27/76, EU:C:1978:22, 250. punkts, kā arī 2008. gada 11. decembris, *Kanal 5* un *TV 4*, C-52/07, EU:C:2008:703, 28. un 29. punkts), kuru dēļ faktiskajiem vai potenciālajiem tiesību pircējiem *a priori* ir tikai ierobežotas iespējas risināt sarunas, ņemot vērā nozīmīgo un neaizstājamo vietu, ko profesionālā futbola starpklubu sacensības un spēles kā produkti, kuri spēj piesaistīt plašas auditorijas uzmanību un uzticību visa gada garumā, ieņemt to programmu un pārraižu paketē, ko izplatītāji var piedāvāt saviem klientiem un, plašākā nozīmē, televīzijas skatītājiem. Turklāt šie noteikumi, piespiežot visus faktiskos un potenciālos tiesību pircējus veikt iegādi no diviem pārdevējiem, no kuriem katrs piedāvā produktu klāstu bez kāda

alternatīva piedāvājuma un kuriem ir spēcīgs tēls un reputācija, var likt šiem faktiskajiem un potenciālajiem pircējiem vienādot savu rīcību tirgū un piedāvājumu saviem klientiem, kas tādējādi var izpausties kā izvēles un inovāciju mazināšanās, kaitējot patērētājiem un televīzijas skatītājiem.

- 230 Visu šo iemeslu dēļ tādus noteikumus kā pamatlietā aplūkoti, ciktāl tie imperatīvā un pilnīgā veidā aizstāj ar normu par visu tiesību, kas var rasties no *FIFA* un *UEFA* rīkotajām profesionālā futbola starpklubu sacensībām, ekskluzīvu izmantošanu jebkādu citu tiesību izmantošanas veidu, ko šo noteikumu neesamības gadījumā varētu brīvi izvēlēties, var uzskatīt par tādiem, kuru “mērķis” ir nepieļaut vai ierobežot konkurenci dažādajos attiecīgajos tirgos LESD 101. panta 1. punkta izpratnē, un par tādiem, kas atzīstami par dominējošā stāvokļa “ļauņprātīgu izmantošanu” LESD 102. panta izpratnē, ja vien netiek pierādīta to pamatotība. Tas tā vēl jo vairāk ir tad, ja šādi noteikumi ir saistīti ar tādiem noteikumiem par iepriekšējas atļaujas saņemšanu, dalību un sodiem kā noteikumi, par kuriem ir uzdoti iepriekšējie jautājumi.

c) Par iespējama pamatojuma esamību

- 231 Par to, vai šādi noteikumi var atbilst visiem šā sprieduma 190. un 204. punktā atgādinātajiem nosacījumiem, kam ir jābūt izpildītiem, lai varētu piemērot atbrīvojumu atbilstoši LESD 101. panta 3. punktam un šos noteikumus varētu atzīt par pamatotiem, ņemot vērā LESD 102. pantu, ir jānorāda, ka tas ir jāizlemj iesniedzējtiesai pēc tam, kad tā būs devusi pamatlietas pusēm iespēju izpildīt tām attiecīgi noteikto pierādīšanas pienākumu.
- 232 Tādējādi jānorāda, pirmkārt, ka atbildētājas pamatlietā, vairākas valdības un Komisija Tiesā apgalvoja, ka šie noteikumi ļauj panākt efektivitātes ieguvumus, veicinot gan ražošanas, gan izplatīšanas uzlabošanu. Ļaujot faktiskajiem vai potenciālajiem pircējiem veikt pārrunas par tiesību iegādi ar abiem ekskluzīvajiem pārdevējiem pirms katrām šo pārdevēju rīkotajām starptautiskajām vai Eiropas mēroga sacensībām, minētie noteikumi ievērojami samazinot to darījumu izmaksas, kā arī neskaidrību, ar ko pircēji saskartos, ja tiem vajadzētu katrā gadījumā atsevišķi veikt pārrunas ar dalībklubiem, kuru stāvoklis un attiecīgās intereses varētu būt atšķirīgi attiecībā uz šo tiesību komercializāciju. Turklāt it īpaši minētie noteikumi ļaujot šiem faktiskajiem vai potenciālajiem pircējiem – ar noteiktiem nosacījumiem un tos saskanīgi piemērojot starptautiskā vai Eiropas mērogā – gūt piekļuvi nesalīdzināmi pievilcīgākām tiesībām nekā tās, ko tiem varētu kopā piedāvāt klubi, kuri piedalās tajā vai citā konkrētā spēlē, ņemot vērā to, ka ar šīm tiesībām esot saistīta *FIFA* un *UEFA* reputācija un tās attiecoties, ja ne uz kādām no šo subjektu rīkotajām sacensībām pilnībā, tad vismaz uz dažādās šo sacensību stadijās ielānotu spēļu nozīmīgu daļu (kvalifikācijas spēles, grupu spēles un noslēguma posms).
- 233 Tomēr iesniedzējtiesai būs jānosaka šo efektivitātes ieguvumu apjoms, ņemot vērā argumentus un pierādījumus, kuri ir jāiesniedz pamatlietas pusēm, un gadījumā, ja šo ieguvumu esamība un apjoms tiktu pierādīti, jālemj par to, vai šādi efektivitātes ieguvumi varētu kompensēt pamatlietā aplūkoto noteikumu izraisīto negatīvo ietekmi uz konkurenci.
- 234 Otrkārt, atbildētājas pamatlietā, vairākas valdības un Komisija apgalvoja, ka pienācīgu daļu no iegūtajiem labumiem, kas, šķiet, izriet no pamatlietā aplūkoto noteikumu radītajiem efektivitātes ieguvumiem, saņem lietotāji. Tādējādi peļņa, kas gūta no dažādo ar *FIFA* un *UEFA* rīkotajām futbola starpklubu sacensībām saistīto tiesību centralizētas pārdošanas, lielā mērā tiek izmantota finansējumam un projektiem, kas paredzēti tam, lai nodrošinātu noteiktu solidāru līdzekļu pārdali futbola jomā, par labu ne tikai profesionālā futbola klubiem, kuri piedalās šajās sacensībās, bet arī tādiem klubiem, kas tajās nepiedalās, amatieru klubiem, profesionālajiem

- sportistiem, sievietēm futbolam, jaunajiem spēlētājiem, kā arī pārējām futbolā iesaistīto kategorijām. Tāpat ražošanas un izplatīšanas uzlabošanās, ko rada šī centralizētā pārdošana un peļņas, kuru tā ļaujot gūt, solidārā pārdale, galu galā nākot par labu līdzjutējiem, patērētājiem, kas ir televīzijas skatītāji, un, plašāk raugoties, visiem Savienības pilsoņiem, kuri nodarbojas ar futbolu amatieru līmenī.
- 235 Pirmajā acu uzmetienā šie argumenti šķiet pārliecinoši, ņemot vērā pasaules un Eiropas mērogā organizēto futbola starpklubu sacensību būtiskās iezīmes. To laba darbība, pastāvība un izdošanās balstās uz līdzsvara un zināmas iespēju vienlīdzības saglabāšanu starp profesionālā futbola klubiem, kas šajā procesā piedalās, ņemot vērā savstarpējās atkarības saikni, kura šos klubus vieno, kā izriet no šā sprieduma 143. punkta. Turklāt šīs sacensības ir atkarīgas no mazākiem profesionālā futbola klubiem un amatieru futbola klubiem, kas, lai arī tajās nepiedalās, sniedz vietēja līmeņa ieguldījumu, piesaistot un trenējot talantīgus jaunus spēlētājus, no kuriem daži kļūst par profesionāļiem un varēs cerēt pievienoties kādam no klubiem, kas šajās sacensībās piedalās (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 16. marts, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, 41.–45. punkts). Visbeidzot futbola jomas solidāra darbība, ar nosacījumu, ka tā tāda patiešām ir, var sniegt ieguldījumu izglītības un sociālajās funkcijās, kādas tā Eiropā pilda.
- 236 Tādējādi ieguvums, ko ar futbola starpklubu sacensībām saistīto tiesību centralizēta pārdošana rada katrai lietotāju kategorijai – tostarp ne tikai profesionālajiem un amatieru klubiem, kā arī citiem futbola jomā iesaistītajiem, bet arī skatītājiem klātienē un televīzijas skatītājiem –, ir faktiski un konkrēti jāpierāda.
- 237 Galu galā iesniedzējtiesai, ņemot vērā it īpaši grāmatvedības un finansiālus pierādījumus, kas ir jāiesniedz pamatlietas pusēm, būs jānosaka, cik lielā mērā aplūkotie argumenti, gan tie, kas attiecas uz “horizontālo” solidaritāti starp klubiem, kuri piedalās minētajās sacensībās, gan tie, kas attiecas uz “vertikālo” solidaritāti ar dažādajiem pārējiem futbola jomā iesaistītajiem, faktiski tiek apstiprināti saistībā ar pamatlietā aplūkotajiem noteikumiem.
- 238 Treškārt, iesniedzējtiesai, ņemot vērā pierādījumus, kuri ir jāiesniedz pamatlietas pusēm, tāpat būs jānosaka, vai pamatlietā aplūkotie noteikumi ir nepieciešami, lai ļautu panākt iepriekš minētos efektivitātes ieguvumus un lai nodrošinātu pienācīgas daļas no tā iegūto labumu solidāru pārdali visiem lietotājiem, gan profesionālajā vai amatieru futbolā iesaistītajiem, gan skatītājiem klātienē un televīzijas skatītājiem.
- 239 Ceturtkārt, attiecībā uz to, vai aplūkotie noteikumi ļauj pastāvēt faktiskai konkurencei saistībā ar attiecīgo preču un pakalpojumu būtisku daļu, ir jānorāda, ka, lai arī šie noteikumi likvidē jebkādu konkurenci piedāvājuma ziņā, turpretī nešķiet, ka tie paši par sevi likvidētu konkurenci pieprasījuma ziņā. Lai arī šie noteikumi var likt faktiskajiem vai potenciālajiem pircējiem maksāt augstāku cenu par tiesību iegādi un tādējādi samazināt to pircēju skaitu, kas spēj tās iegādāties, vai pat tos mudināt apvienoties grupās, tie turpretī ļauj šiem pircējiem iegūt gan saturs, gan tēla ziņā pievilcīgāku preci, attiecībā uz kuru ir spēcīga konkurence, ņemot vērā vislabāko vietu, kas tai ir programmu vai raidījumu paketē, kura var tikt piedāvāta klientiem un, plašāk raugoties, televīzijas skatītājiem.
- 240 Tomēr iesniedzējtiesa var novērtēt šīs konkurences konkrēto esamību un nozīmīgumu, vienīgi ņemot vērā faktiskos juridiskos un ekonomiskos apstākļus, kādos FIFA regulē dažādo ar sacensībām saistīto tiesību (audiovizuālo, multimediju, mārketinga un citu) izmantošanu un veic to komercializāciju, pamatojoties uz tās statūtu 67. un 68. pantu. Nesot konkurencei starp pārdevējiem un tātad “ar precēm”, minēto konkurenci var nodrošināt, līdzās citiem elementiem,

izmantojot atvērtu, pārskatāmu un nediskriminējošu izsoles procedūru, atlases procedūru vai uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus, kā rezultātā tiktu pieņemts objektīvs lēmums, kas tādējādi ļautu faktiskajiem vai potenciālajiem pircējiem piedalīties faktiskā un neizkropļotā konkurencē “attiecībā uz precēm”. Tā var būt atkarīga arī no ilguma, kādā šīs tiesības tiek piedāvātas, no to ekskluzīvā vai neekskluzīvā rakstura, no to ģeogrāfiskā tvēruma, no to spēļu skaita (partijas) un spēļu veida (kvalifikācijas spēles, grupu spēles vai izslēgšanas spēles), kuras šīs tiesības ļauj izplatīt, kā arī no citu tādu juridisku, tehnisku un finansiālu nosacījumu kopuma, saskaņā ar kuriem minētās tiesības var iegādāties. Vēl bez šiem juridiskajiem parametriem konkurence var būt atkarīga arī no faktisko vai potenciālo pircēju skaita, no to stāvokļa attiecīgajos tirgos un saiknēm, kas, iespējams, var pastāvēt gan starp tiem, gan ar citiem futbola jomā iesaistītajiem, tādiem kā profesionālā futbola klubi, citi uzņēmumi vai arī pašas FIFA un UEFA.

241 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 101. un 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- tie pieļauj noteikumus, ko pieņemušas apvienības, kuras ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kuras vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ciktāl tajos šīs apvienības ir noteiktas kā visu to tiesību sākotnējās īpašnieces, kuras var rasties no to “jurisdikcijā” esošajām sacensībām, ja šos noteikumus piemēro vienīgi minēto apvienību rīkotajām sacensībām, izslēdzot sacensības, ko varētu rīkot subjekti vai uzņēmumi, kas ir trešās personas;
- tie nepieļauj šādus noteikumus, ciktāl ar tiem šīm pašām apvienībām ir piešķirtas ekskluzīvas pilnvaras aplūkoto tiesību komercializācijas jomā, ja vien ar pārliecinošiem argumentiem un pierādījumiem netiek pierādīts, ka ir izpildīti visi nosacījumi, lai atbilstoši LESD 101. panta 3. punktam uz šiem noteikumiem varētu attiecināt atbrīvojumu no šā panta 1. punkta piemērošanas un tos varētu atzīt par pamatotiem, ievērojot LESD 102. pantu.

C. Par sesto jautājumu – pārvietošanās un aprites brīvībām

242 Ar sesto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 45., 49., 56. un 63. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā noteikumi, ar kuriem apvienības, kas ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ir noteikušas, ka, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, ja šos noteikumus neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.

1. Par atbilstīgās pārvietošanās un aprites brīvības noteikšanu

243 Ja valsts tiesa uzdod Tiesai jautājumu par dažādu ar pārvietošanās un aprites brīvībām saistīto LESD normu interpretāciju, lai varētu lemt par pasākumu, uz kuru vienlaicīgi attiecas vairākas šīs brīvības, un ja atklājas, ka, ņemot vērā tā mērķi, uz šo pasākumu galvenokārt attiecas viena no minētajām brīvībām un pakārtoti pārējās, Tiesas vērtējums principā aprobežojas ar brīvību, par kuru ir runa galvenokārt (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 8. septembris, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, C-42/07, EU:C:2009:519, 47. punkts, kā arī 2022. gada 7. septembris, *Cilevičs u.c.*, C-391/20, EU:C:2022:638, 50. un 51. punkts).

- 244 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa uzdod Tiesai jautājumu par to, kā interpretējamas LESD normas attiecībā uz darbaņēmēju pārvietošanās brīvību, brīvību veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvību un kapitāla brīvu apriti. Tomēr noteikumu, par kuriem šai tiesai ir jāizsakās saistībā ar pamatlietu, mērķis, pirmkārt, ir noteikt, ka jebkādu jaunu futbola starpklubu sacensību rīkošanai, kā arī komercializācijai Savienības teritorijā ir nepieciešama *FIFA* un *UEFA* iepriekšēja atļauja, un līdz ar to noteikt, ka no šādas atļaujas piešķiršanas ir atkarīgi visi uzņēmumi, kas vēlas veikt šādu saimniecisko darbību, neatkarīgi no dalībvalsts. Lai arī ir taisnība, ka šos iepriekšējas atļaujas noteikumus papildina noteikumi, ar kuriem kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šajās sacensībās, šos pēdējos noteikumus, lai atbildētu uz šo jautājumu, var uzskatīt par pakārtotiem attiecībā pret pirmajiem, tādā ziņā, ka tie ir aksesuāri attiecībā pret tiem.
- 245 Tādējādi pamatlietā aplūkotos *FIFA* un *UEFA* noteikumus var uzskatīt par tādiem, kas galvenokārt ir saistīti ar pakalpojumu sniegšanas brīvību, kura attiecas uz visu pakalpojumu sniegšanu, kas netiek veikta pastāvīgā un ilgstošā veidā no galamērķa dalībvalstī esoša uzņēmuma (spriedums, 2022. gada 7. septembris, Cilevičs u.c., C-391/20, EU:C:2022:638, 53. punkts).
- 246 Šādos apstākļos Tiesa vērtēs tikai LESD 56. pantu.

2. Par šķēršļa pakalpojumu sniegšanas brīvībai esamību

- 247 LESD 56. pantam, kurā ir nostiprināta pakalpojumu sniegšanas brīvība par labu gan šādu pakalpojumu sniedzējiem, gan saņēmējiem, ir pretrunā jebkādi pasākumi – pat tādi, kas ir piemērojami bez izšķirības –, kuri var likt šķēršļus šīs brīvības īstenošanai, aizliedzot, traucējot vai padarot mazāk pievilcīgu šo pakalpojumu sniedzēju darbību citās dalībvalstīs, nevis tajās, kurās tie ir dibināti (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 8. septembris, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional un Bwin International*, C-42/07, EU:C:2009:519, 51. punkts, kā arī 2020. gada 3. marts, *Google Ireland*, C-482/18, EU:C:2020:141, 25. un 26. punkts).
- 248 Šajā gadījumā tā tas ir ar pamatlietā aplūkotajiem noteikumiem. Ciktāl saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju šos noteikumus neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu, tie ļauj *FIFA* un *UEFA* diskrecionārā veidā kontrolēt visu uzņēmumu, kas ir trešās personas, iespēju rīkot un komercializēt futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, iespēju visiem profesionālā futbola klubiem piedalīties šajās sacensībās, kā arī līdz ar to iespēju jebkuram citam uzņēmumam sniegt pakalpojumus saistībā ar minēto sacensību rīkošanu vai komercializāciju, kā ģenerālvokāts būtībā ir norādījis secinājumā 175. un 176. punktā.
- 249 Tādējādi šie noteikumi ir ne tikai tādi, kas vienīgi traucē vai padara mazāk pievilcīgus dažādos attiecīgos saimnieciskās darbības veidus, bet arī liedz veikt šo saimniecisko darbību, ierobežojot jebkura jaunpienācēja piekļuvi tai (pēc analogijas skat. spriedumus, 2009. gada 10. marts, *Hartlauer*, C-169/07, EU:C:2009:141, 34. punkts, kā arī 2023. gada 8. jūnijs, *Prestige and Limousine*, C-50/21, EU:C:2023:448, 62. punkts).
- 250 No tā izriet, ka minētie noteikumi ir šķērslis LESD 56. pantā nostiprinātajai pakalpojumu sniegšanas brīvībai.

3. Par iespējama pamatojuma esamību

- 251 Nevalstiskas izcelsmes pasākumi ir pieļaujami, pat ja tie rada šķēršļus kādai LESD nostiprinātai pārvietošanās vai aprites brīvībai, ja ir pierādīts, pirmām kārtām, ka to pieņemšanu pamato kāds legītīms vispārējo interešu mērķis, kas nav tikai ekonomiska rakstura, un, otrām kārtām, ka ar tiem tiek ievērots samērīguma princips, kas nozīmē, ka tie var nodrošināt šā mērķa sasniegšanu un nepārsniedz tā sasniegšanai nepieciešamo (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 104. punkts, kā arī 2019. gada 13. jūnijs, *TopFit* un *Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, 48. punkts). Attiecībā konkrētāk uz nosacījumu par šādu pasākumu spēju [sasniegt noteikto mērķi], ir jāatgādina, ka uzskatīt, ka šie pasākumi var nodrošināt minētā mērķa sasniegšanu, var vienīgi tad, ja tie patiešām atbilst centieniem to sasniegt saskanīgi un sistemātiski (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 8. septembris, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, C-42/07, EU:C:2009:519, 61. punkts, kā arī 2020. gada 6. oktobris, Komisija/Ungārija (Augstākā izglītība), C-66/18, EU:C:2020:792, 178. punkts).
- 252 Tāpat kā tas ir valstiskas izcelsmes pasākumu gadījumā, arī aplūkoto nevalstiskas izcelsmes pasākumu autoram ir jāpierāda, ka šie abi kumulatīvie nosacījumi ir izpildīti (pēc analogijas skat. spriedumus, 2016. gada 21. janvāris, Komisija/Kipra, C-515/14, EU:C:2016:30, 54. punkts, un 2020. gada 18. jūnijs, Komisija/Ungārija (Biedrošanās pārskatāmība), C-78/18, EU:C:2020:476, 77. punkts).
- 253 Šajā gadījumā, ņemot vērā šā sprieduma 142.–144. un 196. punktā norādītos faktus, ir jāuzskata, ka noteikumu par futbola starpklubu sacensību iepriekšējas atļaujas saņemšanu un profesionālā futbola klubu, kā arī spēlētāju dalību šajās sacensībās pieņemšanu pašā tās principā var pamatot ar vispārējas nozīmes mērķiem, proti, mērķi pārliecināties – pirms šādu sacensību rīkošanas –, ka tās tiks organizētas, ievērojot principus, vērtības un spēles noteikumus, kas ir profesionālā futbola pamatā, it īpaši tādas vērtības kā atvērtība, sniegums un solidaritāte, kā arī pārliecināties, ka šīs sacensības materiālā ziņā homogēni un laika ziņā koordinēti iekļausies valsts, Eiropas un starptautisko sacensību “organizētajā sistēmā”, kura raksturo šo sporta veidu.
- 254 Tomēr, kā izriet no šā sprieduma 147., 175., 176. un 199. punkta, šie mērķi nevar pamatot šādu noteikumu pieņemšanu, ja tos nepapildina materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, precizitāti un nediskriminējošo raksturu.
- 255 Lai tādu iepriekšējas atļaujas saņemšanas kārtību kā tā, kas ieviesta ar šiem noteikumiem, varētu uzskatīt par pamatotu, tai katrā ziņā ir jābūt pamatotai ar objektīviem, nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem kritērijiem, tā lai tiktu ierobežota tās rīcības brīvības īstenošana, ko šī kārtība piešķir struktūrai, kura ir pilnvarota piešķirt vai atteikt šo iepriekšējo atļauju, kā arī lai izvairītos no tā, ka šīs pilnvaras tiek izmantotas patvaļīgi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2002. gada 22. janvāris, *Canal Satellite Digital*, C-390/99, EU:C:2002:34, 35. punkts, kā arī 2019. gada 13. jūnijs, *TopFit* un *Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, 65. punkts).
- 256 Šajā gadījumā, ņemot vērā iesniedzējtiesas sniegto informāciju, kas atgādināta šā sprieduma 248. punktā, nešķiet, ka pamatlietā aplūktos noteikumus var uzskatīt par pamatotiem ar legītīmu vispārējo interešu mērķi.
- 257 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz sesto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā noteikumi, ar kuriem apvienības, kas ir atbildīgas par futbolu pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību organizēšanu, ir noteikušas, ka, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu

izveidot futbola starpkлубu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, ja šos noteikumus neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

258 Tā kā attiecībā uz pamatlietu pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tai ir jālemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **LESD 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu ir atzīstams tas, ka apvienības, kas ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ir pieņēmušas un īstenojušas noteikumus, atbilstoši kuriem, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot jaunas futbola starpkлубu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, ja šīs dažādās pilnvaras neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.**
- 2) **LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par uzņēmumu apvienības lēmumu, kura mērķis ir nepieļaut konkurenci, ir atzīstams tas, ka apvienības, kas ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, tieši vai ar nacionālo futbola apvienību, kas ir to biedres, starpniecību ir pieņēmušas un īstenojušas noteikumus, atbilstoši kuriem, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot jaunas futbola starpkлубu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, ja šīs dažādās pilnvaras neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.**
- 3) **LESD 101. panta 3. punkts un 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka uz noteikumiem – ar kuriem apvienības, kas ir atbildīgas par futbola pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ir noteikušas, ka, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot futbola starpkлубu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, – var attiecināt atbrīvojumu no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas vai atzīt šos noteikumus par pamatotiem, ievērojot LESD 102. pantu, tikai tad, ja ar pārlicinošiem argumentiem un pierādījumiem ir pierādīts, ka ir izpildīti visi šiem nolūkiem paredzētie nosacījumi.**
- 4) **LESD 101. un 102. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:**

- tie pieļauj noteikumus, kurus pieņēmušas apvienības, kas ir atbildīgas par futbolu pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ciktāl tajos šīs apvienības ir noteiktas kā visu to tiesību sākotnējās īpašnieces, kuras var rasties no to “jurisdikcijā” esošajām sacensībām, ja šos noteikumus piemēro vienīgi minēto apvienību rīkotajām sacensībām, izslēdzot sacensības, ko varētu rīkot subjekti vai uzņēmumi, kas ir trešās personas;
  - tie nepieļauj šādus noteikumus, ciktāl ar tiem šīm pašām apvienībām ir piešķirtas ekskluzīvas pilnvaras aplūkoto tiesību komercializācijas jomā, ja vien ar pārliecinošiem argumentiem un pierādījumiem netiek pierādīts, ka ir izpildīti visi nosacījumi, lai atbilstoši LESD 101. panta 3. punktam uz šiem noteikumiem varētu attiecināt atbrīvojumu no šā panta 1. punkta piemērošanas un tos varētu atzīt par pamatotiem, ievērojot LESD 102. pantu.
- 5) LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā noteikumi, ar kuriem apvienības, kas ir atbildīgas par futbolu pasaules un Eiropas mērogā un kas vienlaikus veic dažāda veida saimniecisko darbību saistībā ar sacensību rīkošanu, ir noteikušas, ka, lai uzņēmums, kas ir trešā persona, varētu izveidot futbola starpklubu sacensības Savienības teritorijā, ir jāsaņem šo apvienību iepriekšēja atļauja, un šīs apvienības kontrolē profesionālā futbola klubu un spēlētāju dalību šādās sacensībās, paredzot sodus par šo noteikumu neievērošanu, ja šos noteikumus neregulē materiāltiesiski kritēriji un procesuālā kārtība, kas varētu nodrošināt to pārskatāmību, objektivitāti, nediskriminējošo raksturu un samērīgumu.

[Paraksti]